

**PATOLOGIA
DE LA GLÀNDULA
TIROIDE**

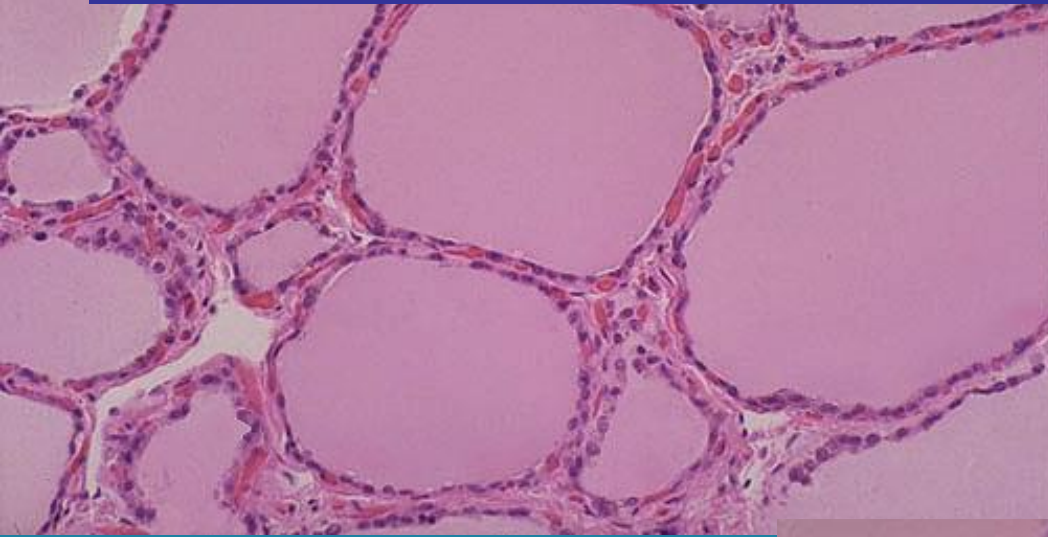
Tiroide normal

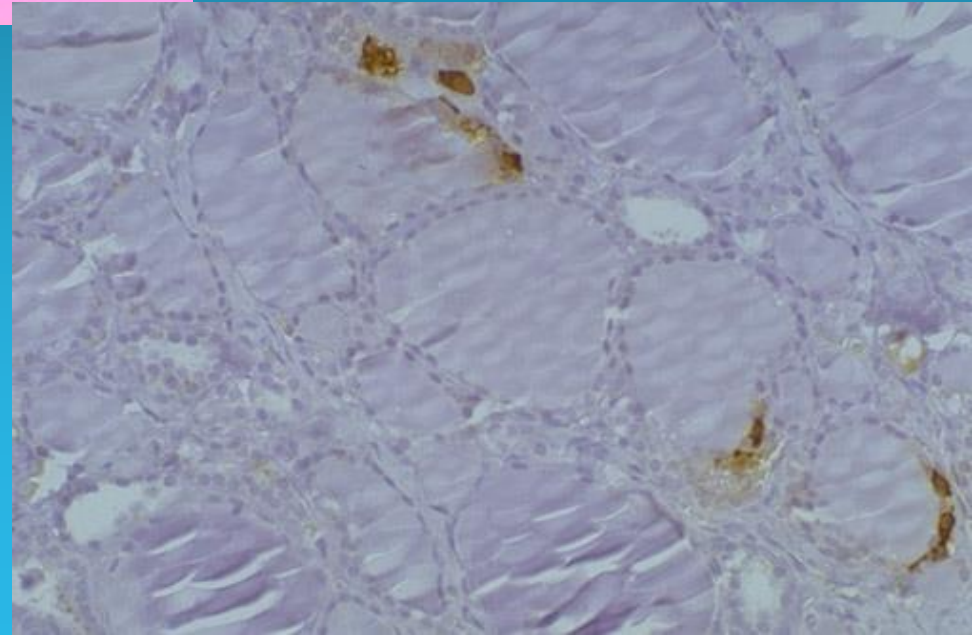
Tiroide normal

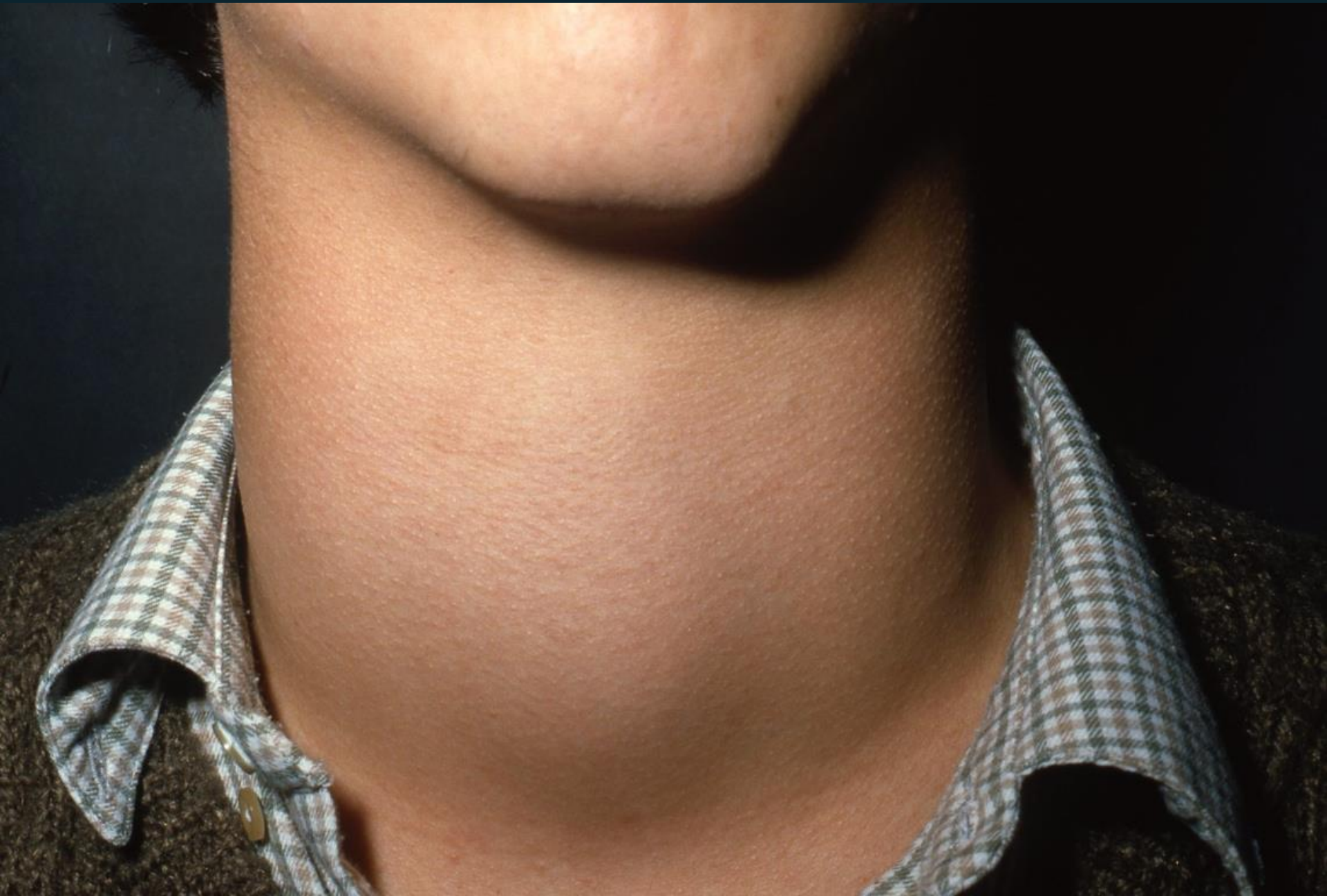
Tiroide normal

Tiroide normal

Goll

Hipertiroidisme primari

- Tirotoxicosi -

- Hiperplàsia tòxica difusa (malaltia de Graves) (85%).**
- Goll multinodular (tòxic) hiperfuncional.**
- Adenoma hiperfuncional (tòxic).**

Hipertiroidisme primari

- Tirotoxicosi -

- **Clínica:** pèrdua de pes, augment d'apetit, taquicàrdia, palpitations, activació simpàtica, osteoporosi...

Hipotiroidisme primari

- **Trastorn freqüent (4% subclínic).**
- **10 vegades més freqüent en dones.**
- **Primari (goll) o secundari.**

Hipotiroïdisme primari

- **Hipotiroïdisme congènit (+++dèfic. de iode).**
- **Hipotiroïdisme autoimmunitari (++Hashimoto).**
- **Hipotiroïdisme iatrogènic.**

- **Clínica: contrària a l'hipertiroïdisme.**

Hipotiroidisme primari

Congènit (cretinisme)

- **Deficiència endèmica de iode en l'alimentació.**
- **Errors congènits del metabolisme tiroïdal.**

Adquirit

- **Dèficit de iode (hipotiroidisme bociogen).**
- **Tiroiditis de Hashimoto.**
- **Cirurgia.**
- **Administració de iode radiactiu.**
- **Fàrmacs.**

Hipotiroïdisme primari

-Cretinisme-

- Hipotiroïdisme en lactants.**
- Clínica: deteriorament del sistema osteomuscular, retard mental intens, talla baixa, fàcies tosca, macroglòssia i hèrnia umbilical.**
- La gravetat depèn del moment de la instauració intrauterina.**

Malaltia de Graves

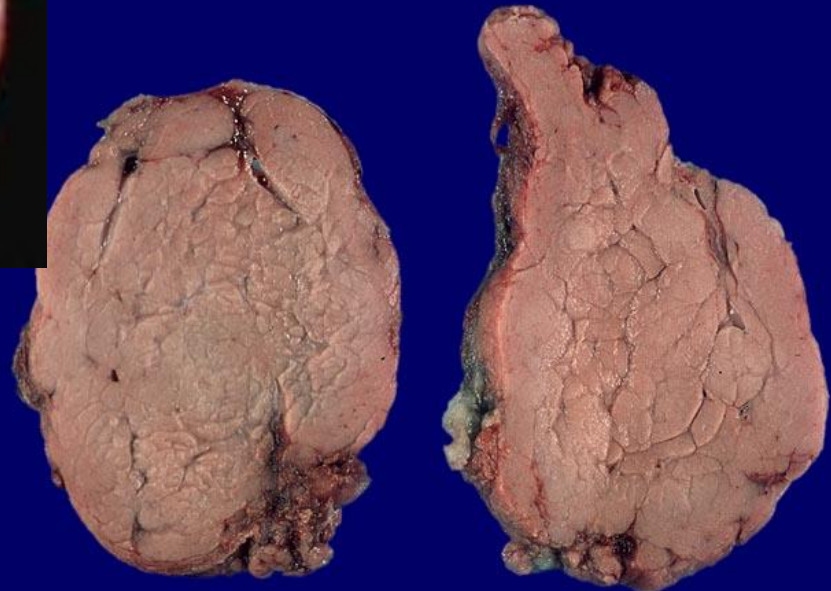
- És la causa més freqüent d'hipertiroïdisme endogen.
- Patogènia autoimmune Ac antitiroïdals
- Predomini en dones entre 20-40 anys.
- Clínica: pèrdua de pes, augment d'apetit, taquicàrdia...

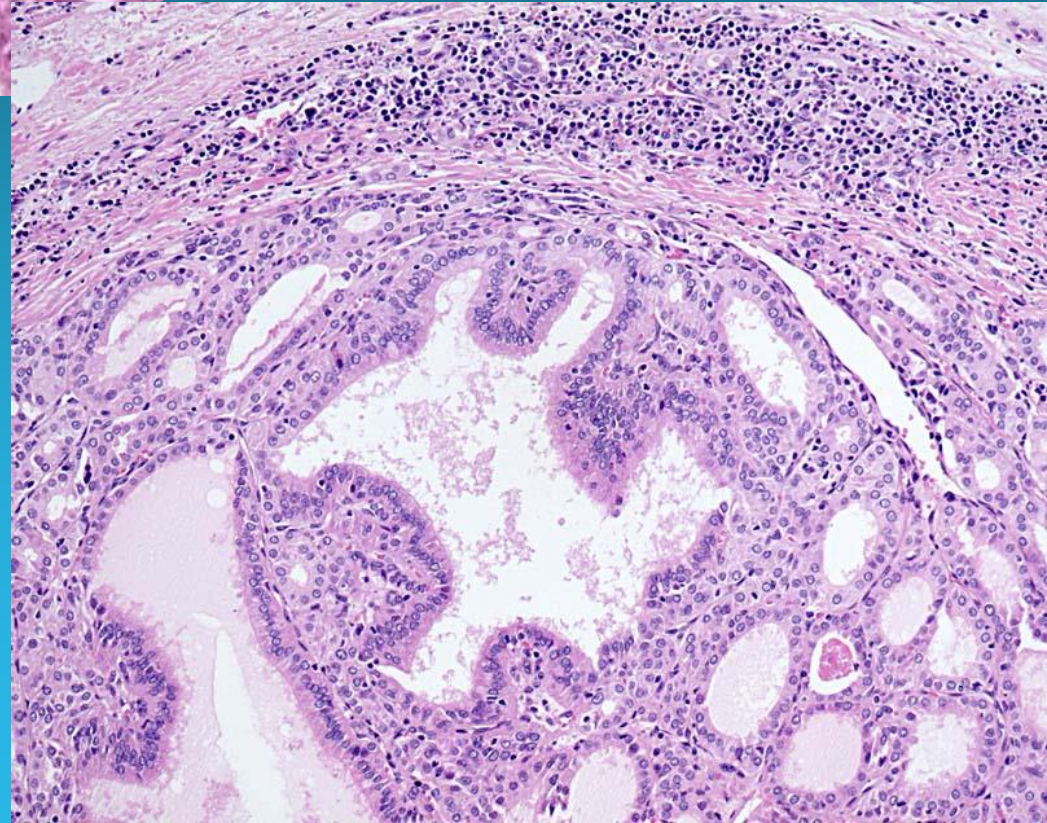
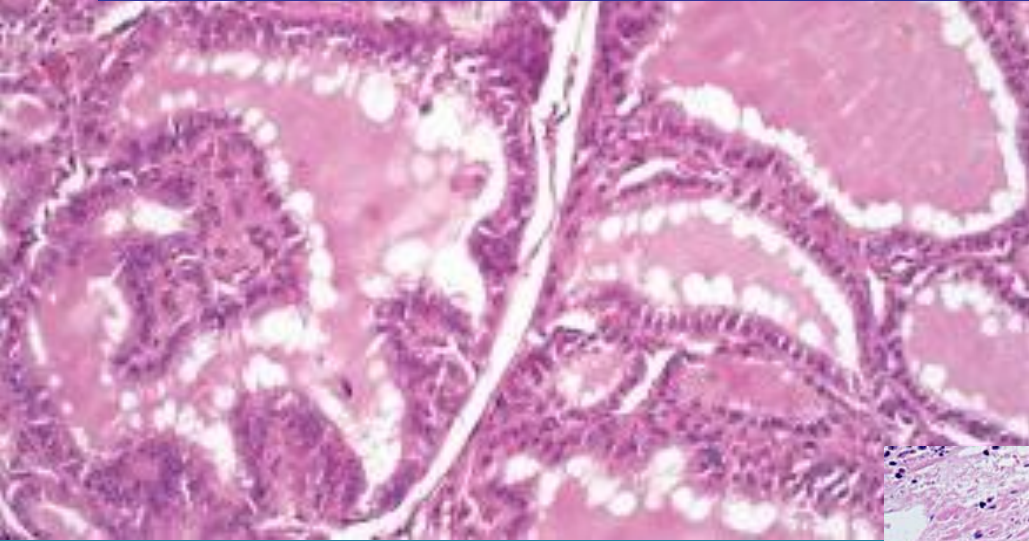
Malaltia de Graves

- Augment difús de la tiroide (>80 gr).
- Al tall, aspecte carnós.
- Fol·licles amb epiteli alt i papil·les sense eix fibrovascular.
- Col·loide amb vacúols de reabsorció.
- Infiltració limfoide de l'interstici amb presència de centres germinals.

Malaltia de Graves

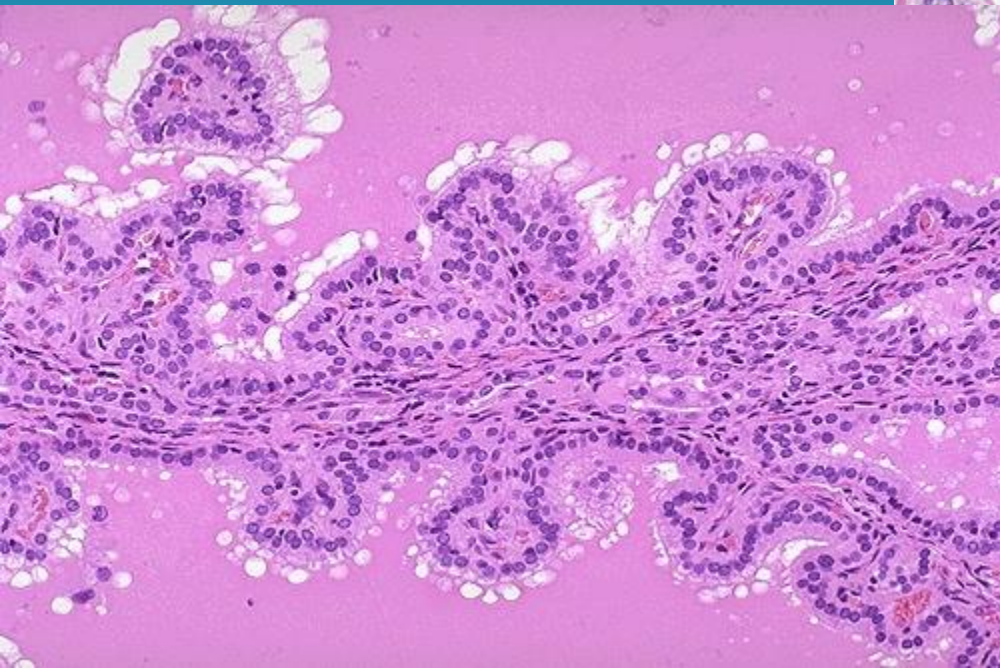
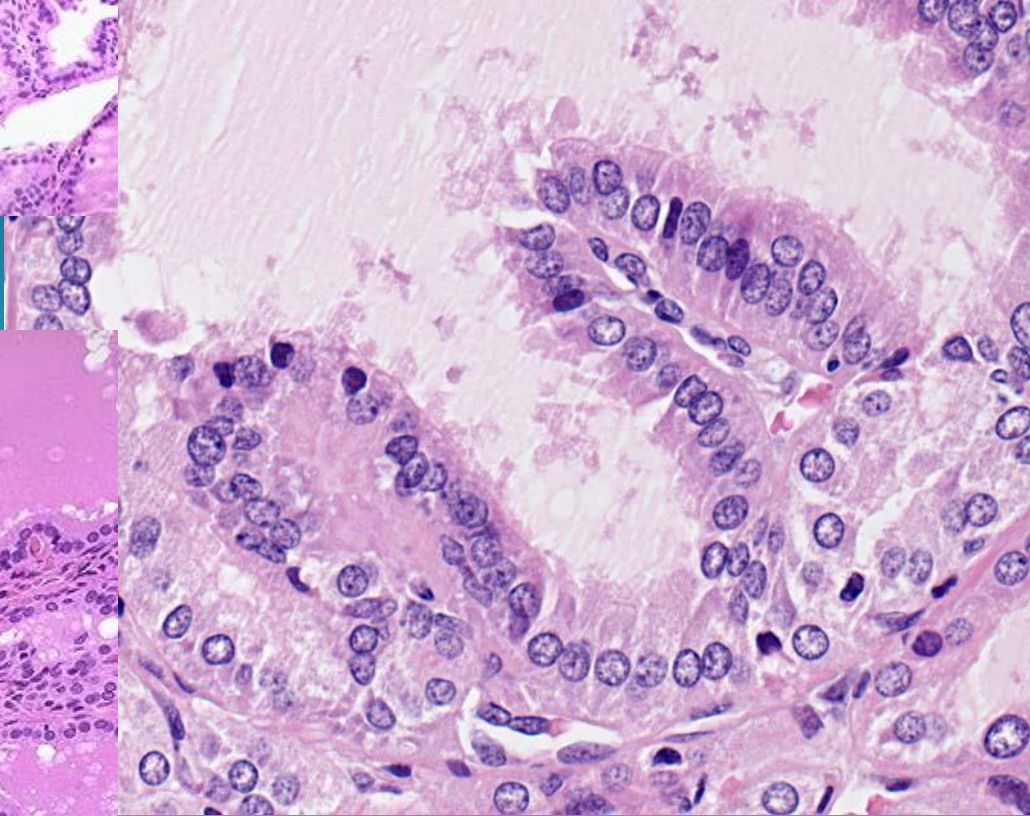
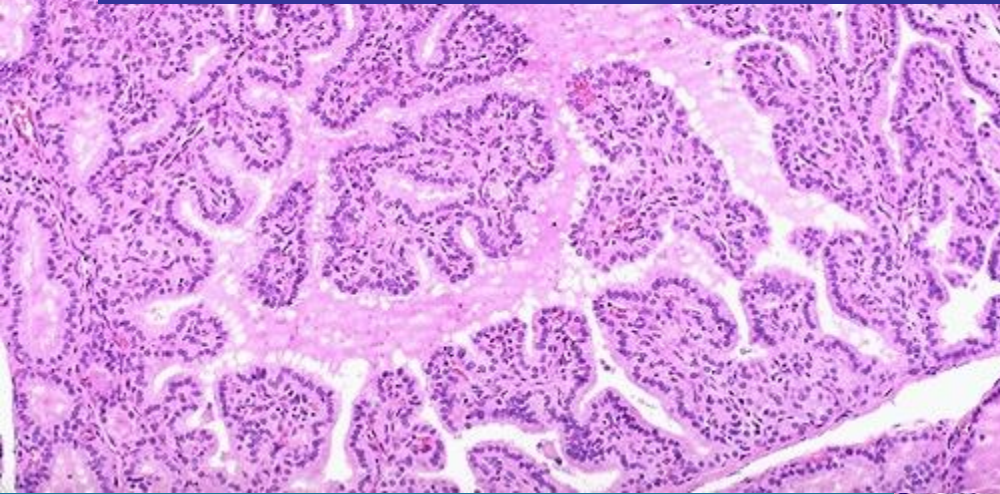

Malaltia de Graves

Malaltia de Graves

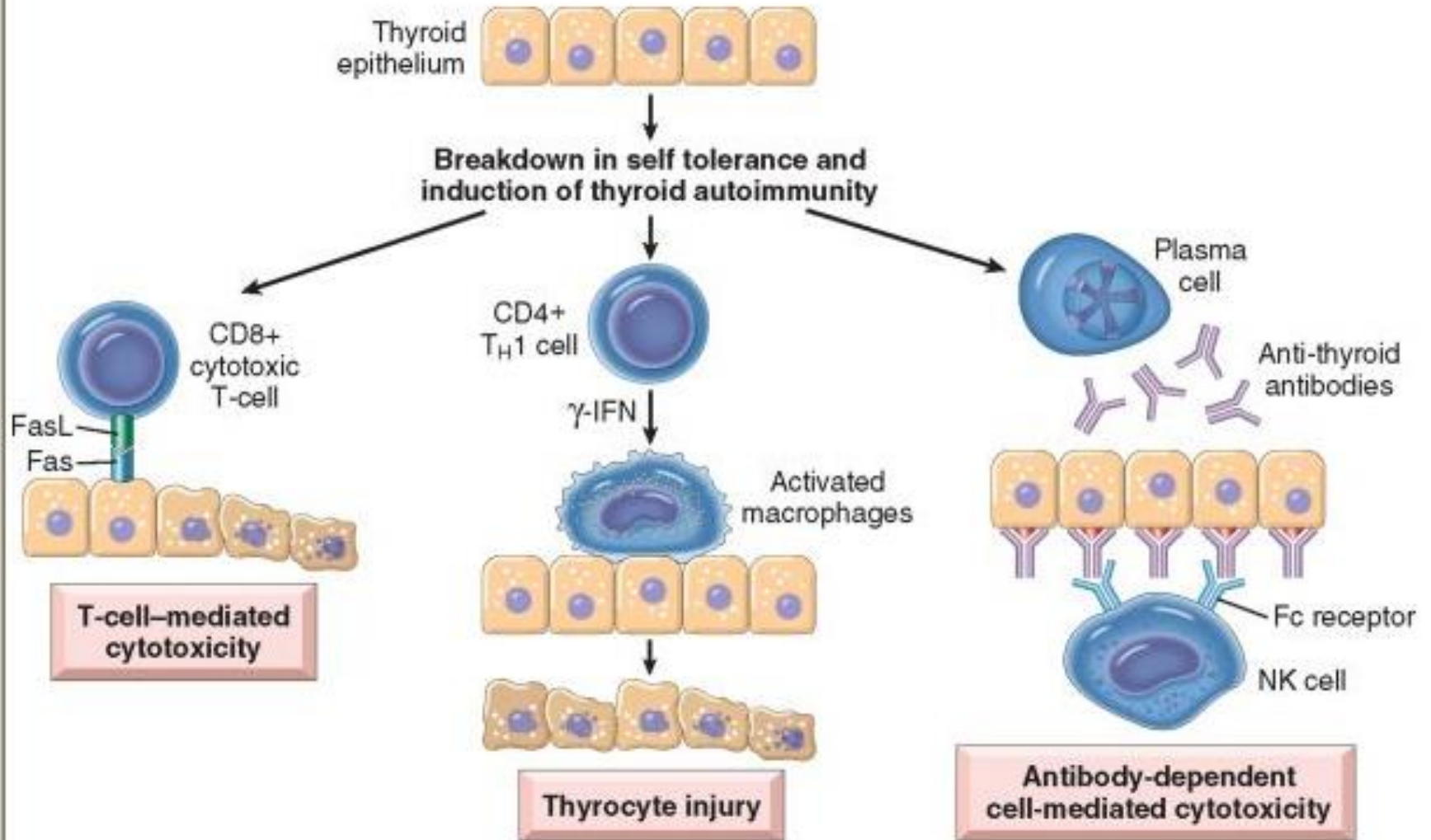
Tiroiditis

- **Tiroiditis de Hashimoto.**
- **Tiroiditis granulomatosa (de De Quervain).**
- **Tiroiditis limfocítica subaguda.**

Tiroiditis de Hashimoto

- És la causa més freqüent d'hipotiroïdisme en zones del món amb una concentració de iode suficient.
- Més freqüent en dones de 45-65 anys.
- Fort component genètic.
- Malaltia autoimmune: autoAc circulants contra la tiroglobulina i la peroxidasa tiroïdal.

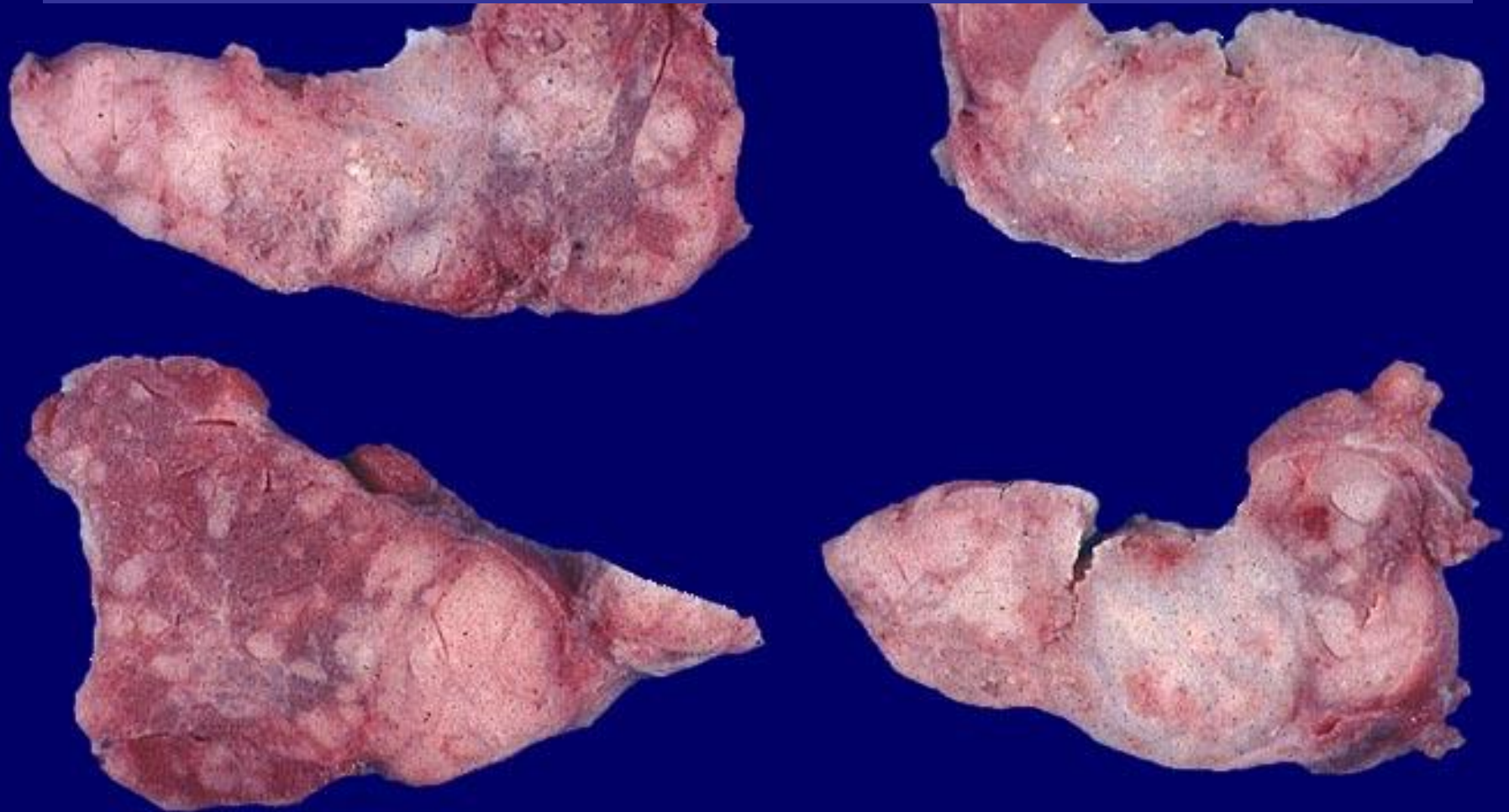
Tiroiditis de Hashimoto

Tiroiditis de Hashimoto

- Augment difús de la glàndula.
- Al tall, aspecte pà·lid, groguenc i lleugerament nodular.
- Infiltrat inflamatori per limfòcits i cè·l·lules plasmàtiques amb centres germinals prominents.
- Presència de fol·licles tiroïdals atròfics amb metaplàsia oncocítica (citoplasma acidòfil i granular) de l'epiteli (cè·l·lules de Hürthle).
- Augment variable del teixit conjuntiu intersticial.

Tiroïditis de Hashimoto

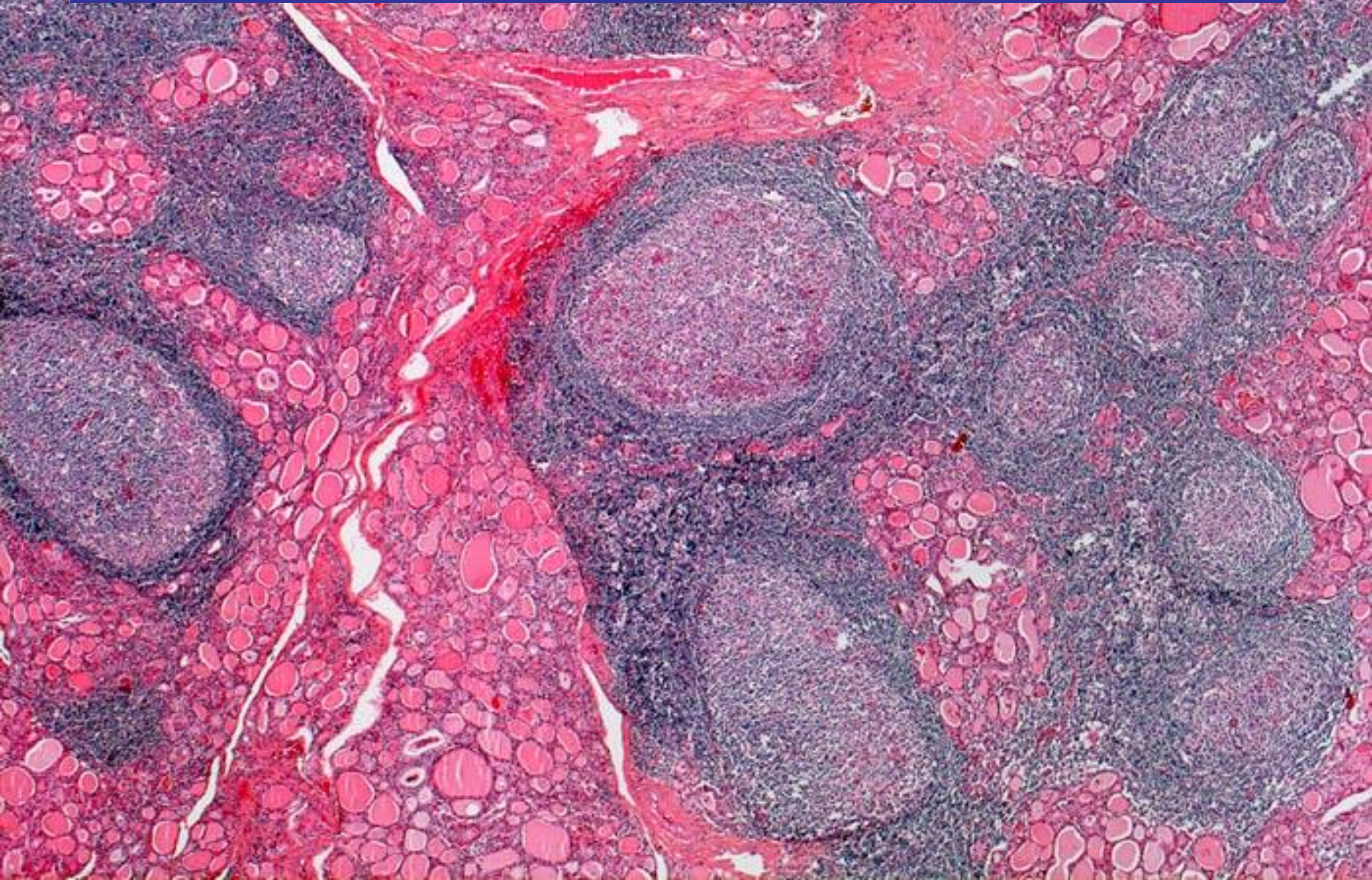

1 2 3 4 5 6 7 8

Tiroiditis de Hashimoto

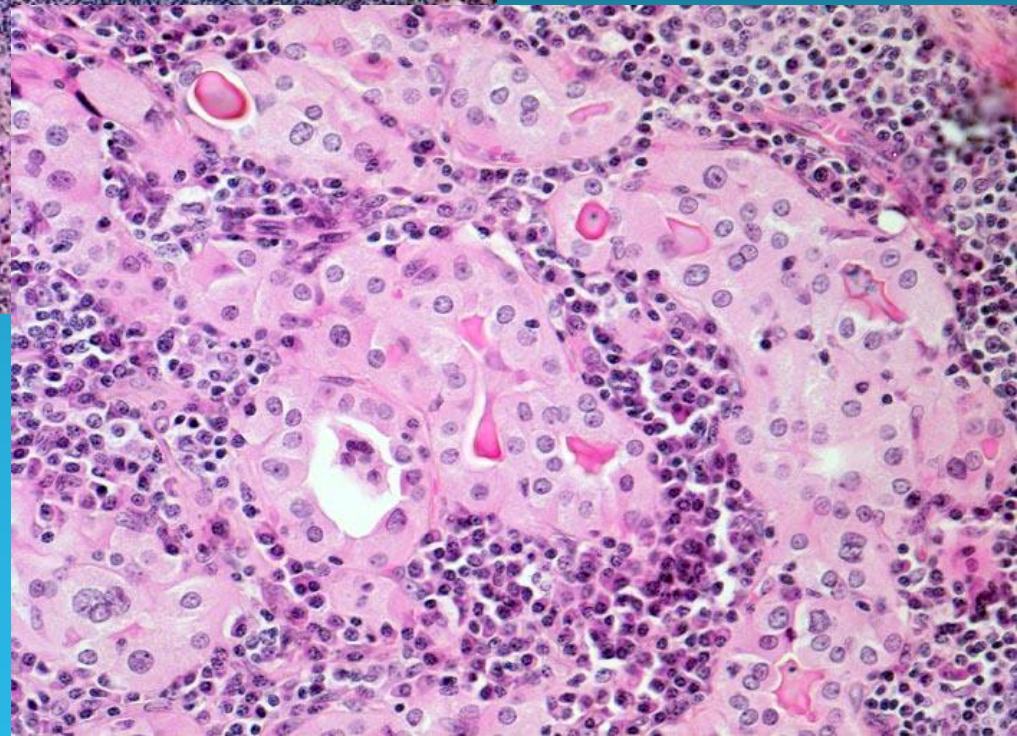
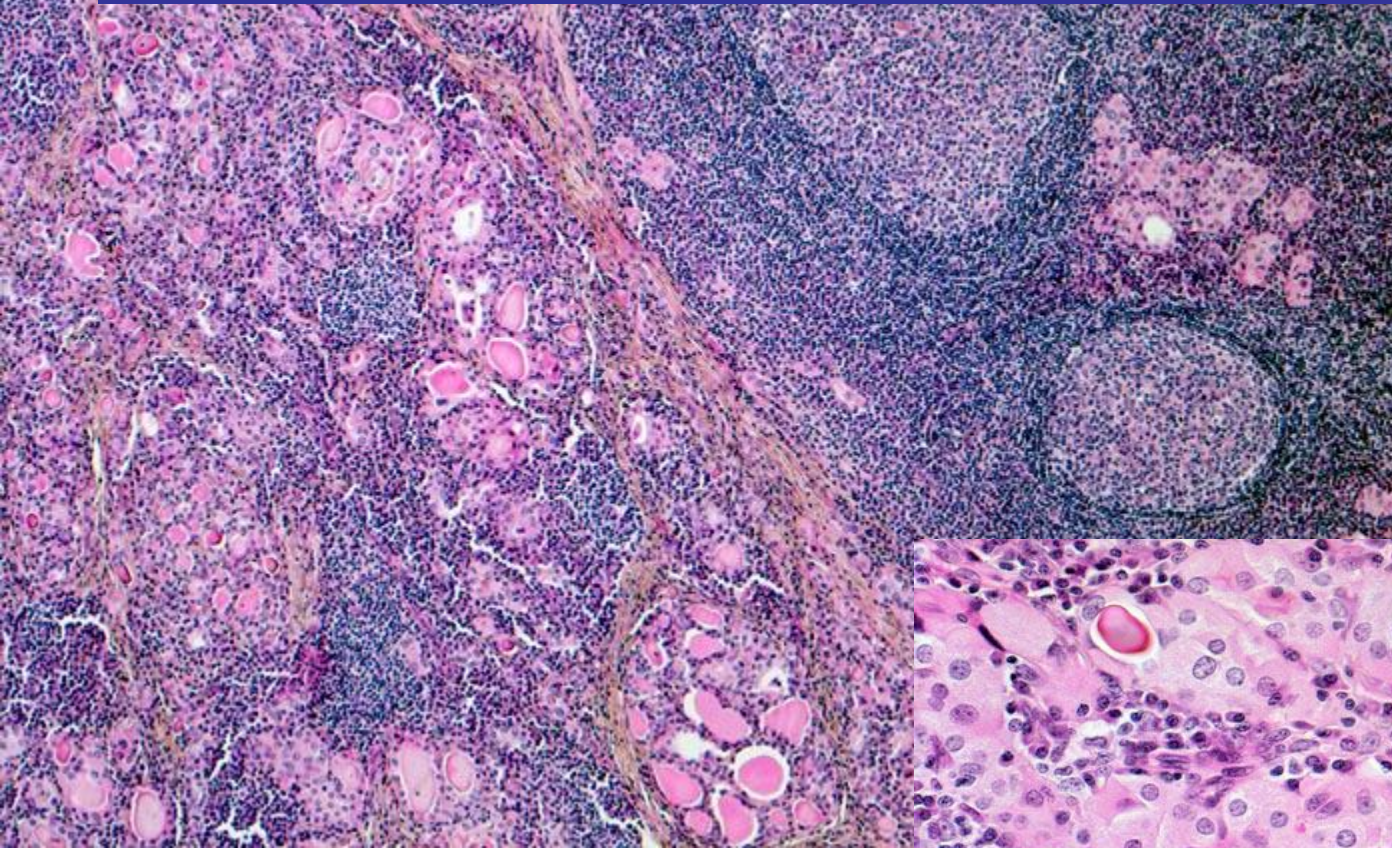

Tiroiditis de Hashimoto

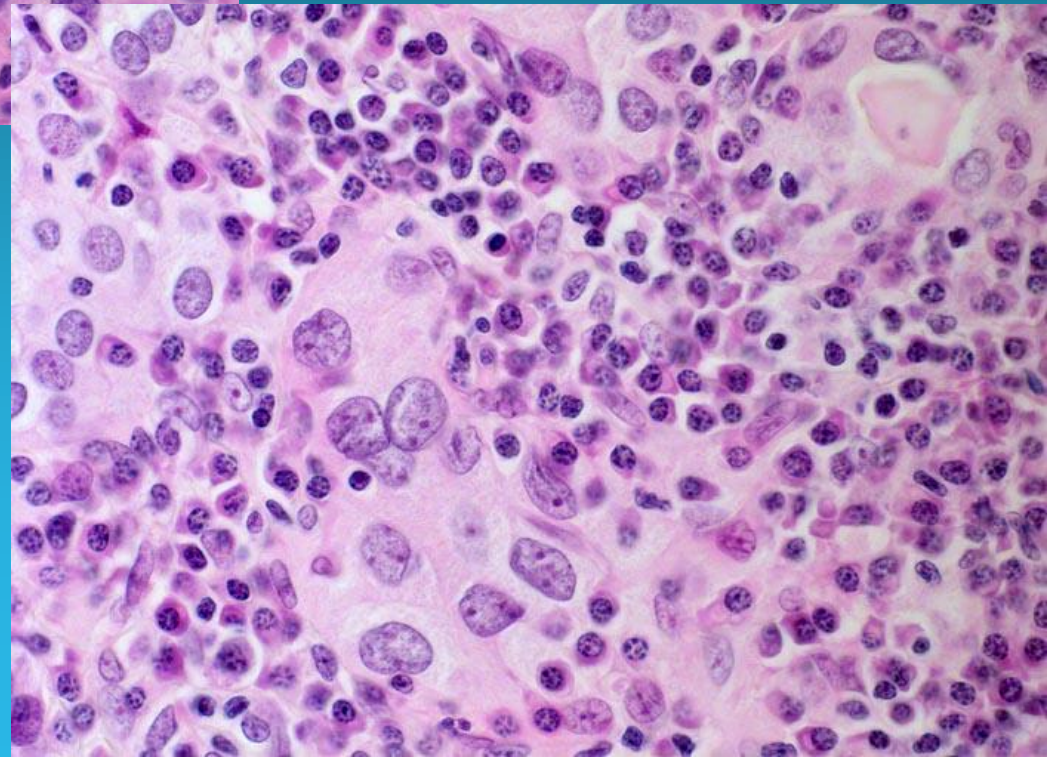
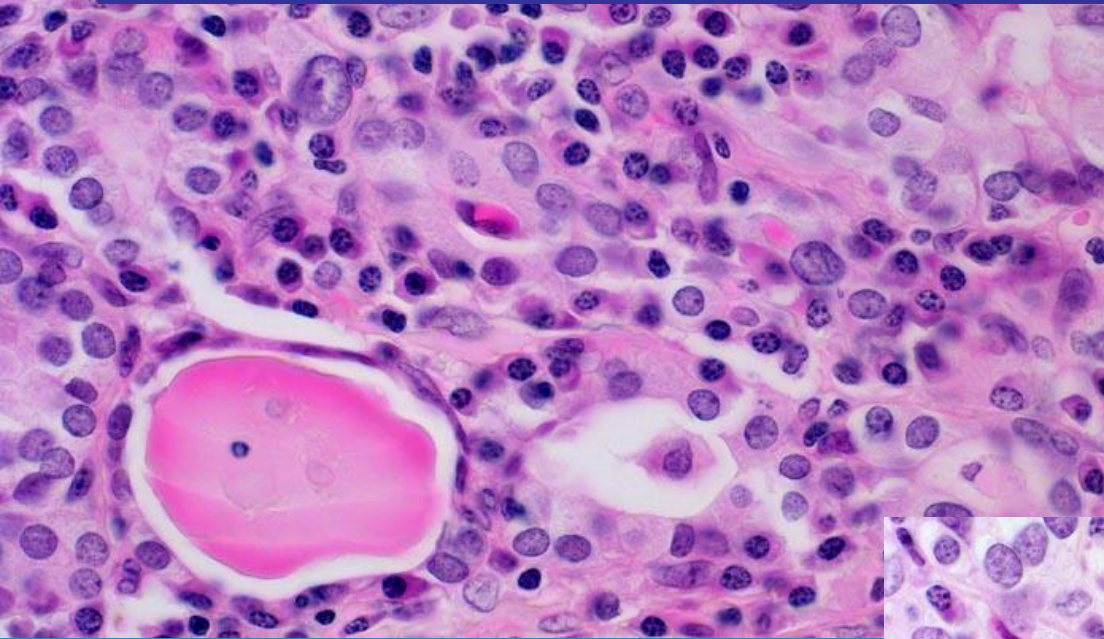

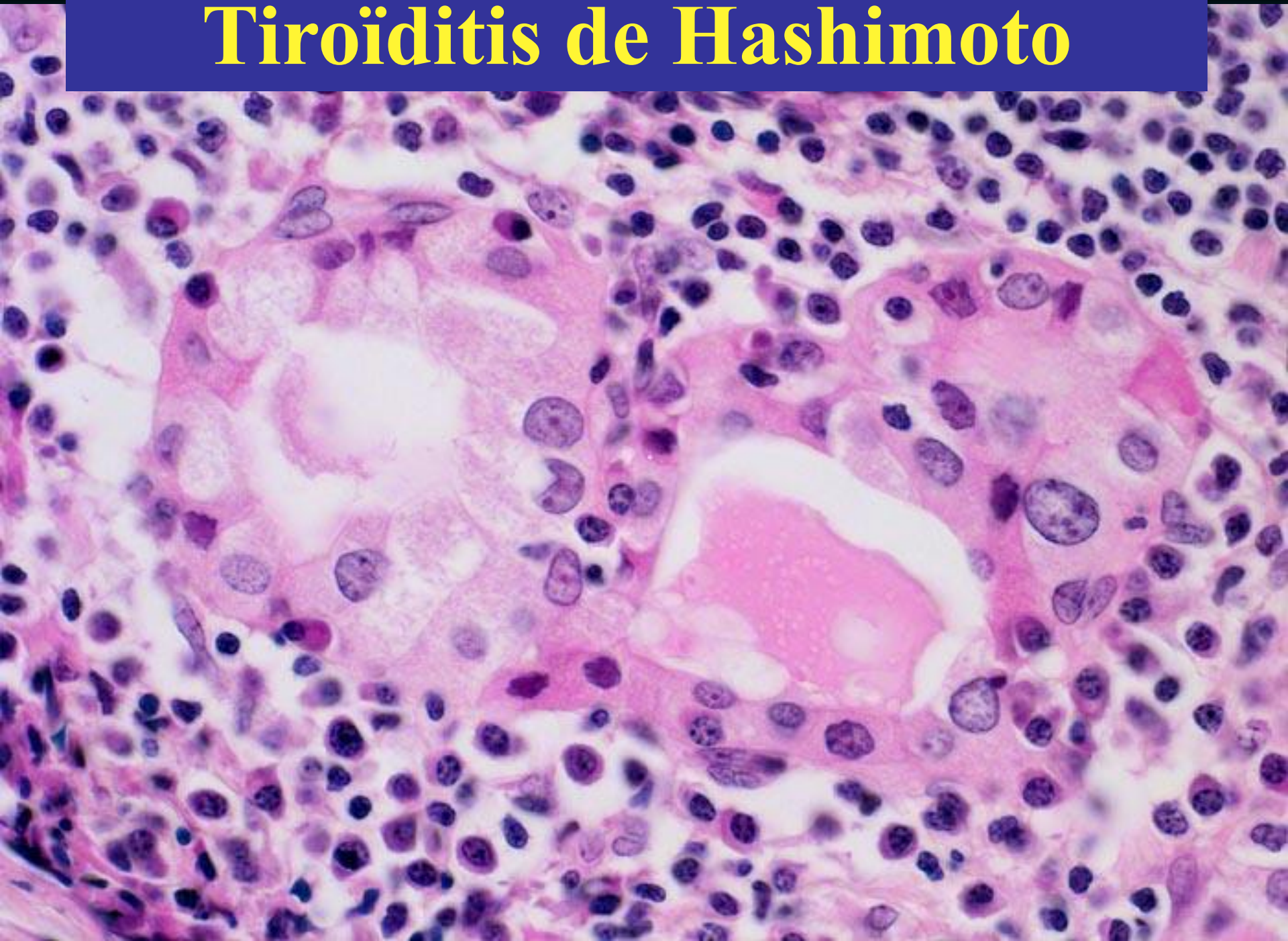
Tiroiditis de Hashimoto

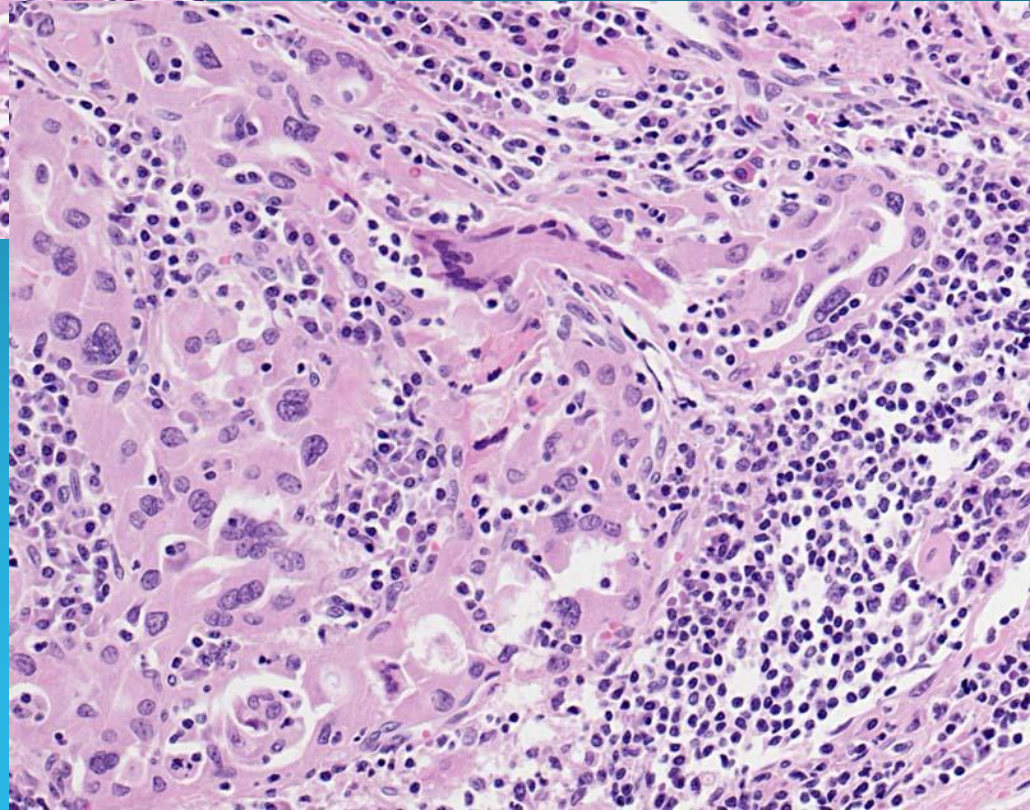
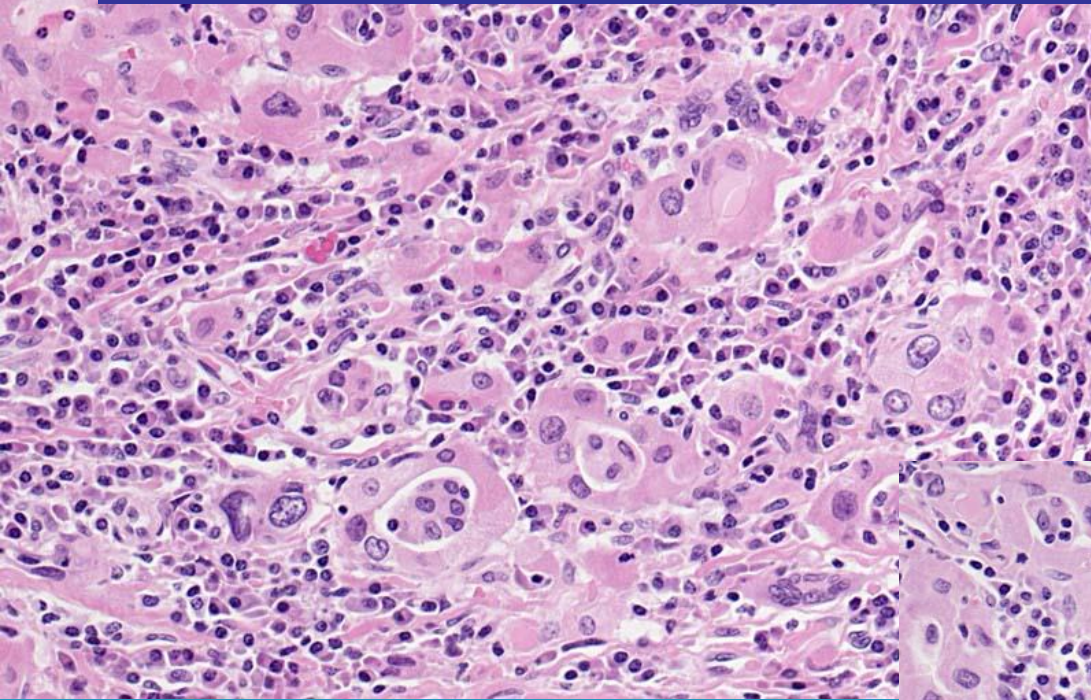
Tiroiditis de Hashimoto

Tiroiditis de Hashimoto

Tiroiditis de Hashimoto

Tiroïditis de Hashimoto

Fase atròfica (fibrosa)

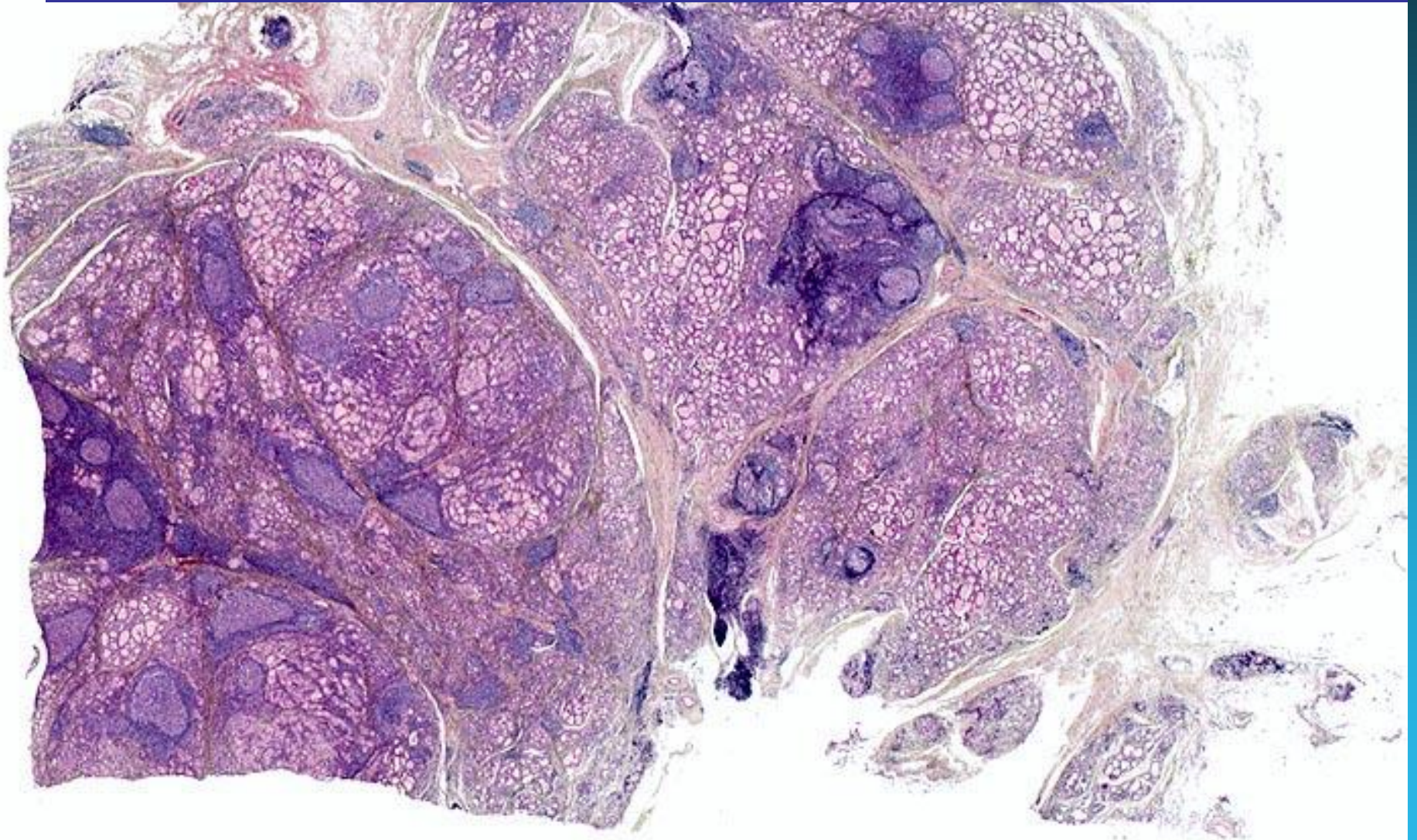
Tiroiditis limfocítica subaguda

- **Tiroiditis indolora.**
- **Variant de tiroiditis de Hashimoto.**
- **Predomini en dones entre 40-50 anys.**
- **Sol aparèixer després de l'embaràs.**
- **Sol manifestar-se com un hipertiroidisme lleu.**
- **1/3 evolucionen a hipotiroidisme establert.**

Tiroiditis limfocítica subaguda

- Augment lleuger i simètric de la tiroide.
- Infiltració limfoide amb centres germinals hiperplàstics.
- Llei o nul·la fibrosi i metaplàsia de cèl·lules de Hürthle.

Tiroiditis limfocítica subaguda

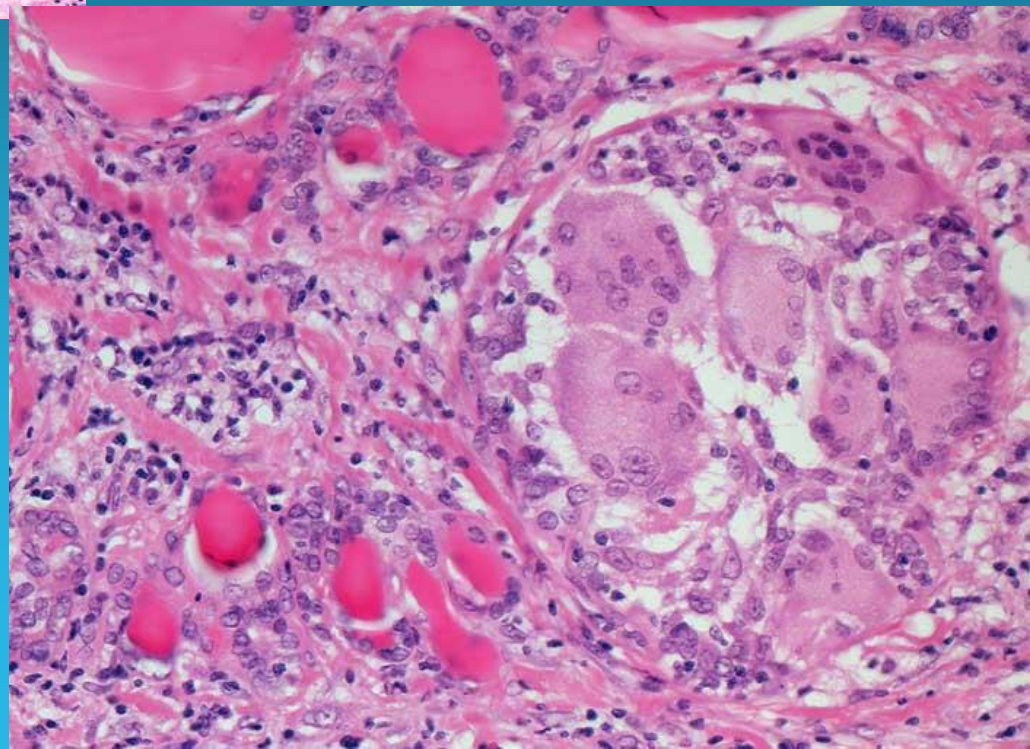
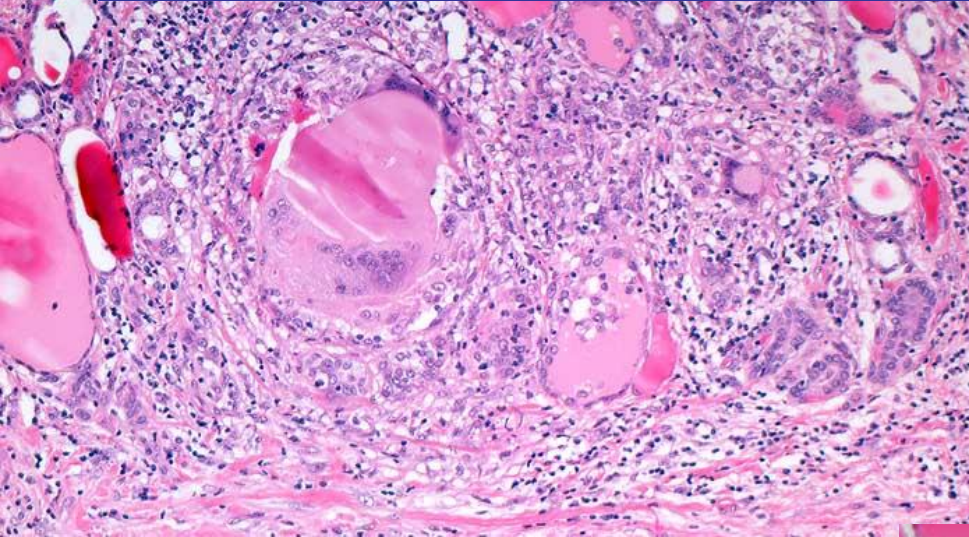
Tiroïditis granulomatosa

- Tiroïditis subaguda, tiroïditis de De Quervain.
- Predomini en dones entre 40-50 anys.
- Desencadenada per infecció vírica. La majoria amb antecedents d'infecció respiratòria alta.

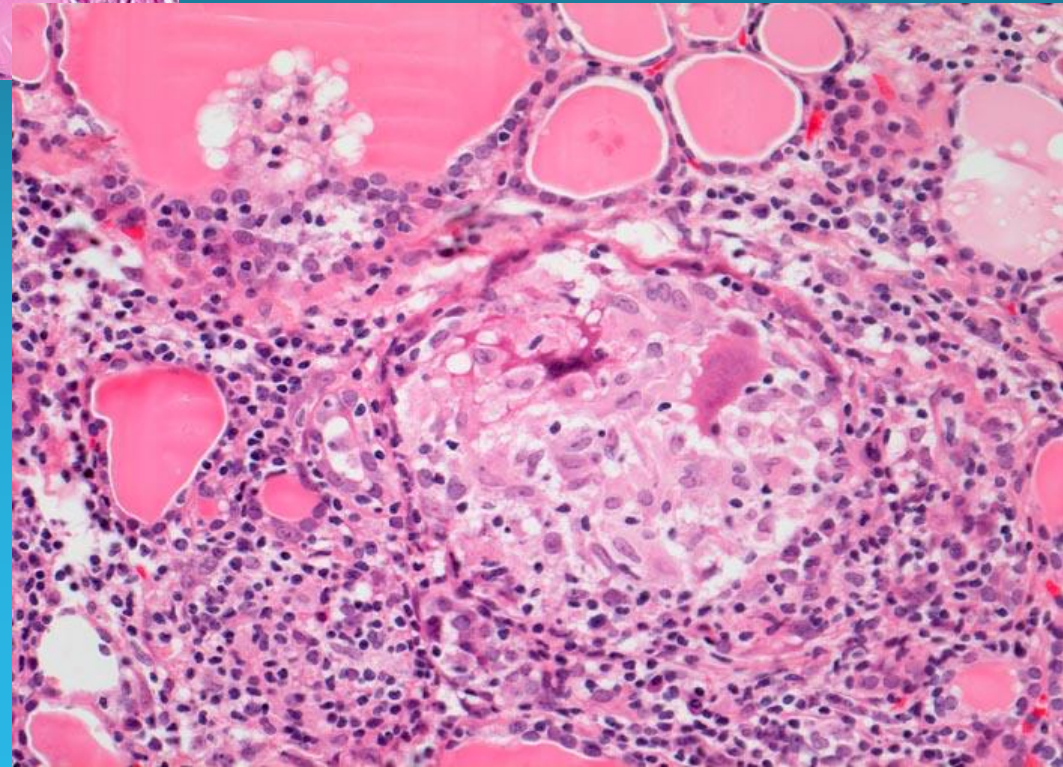
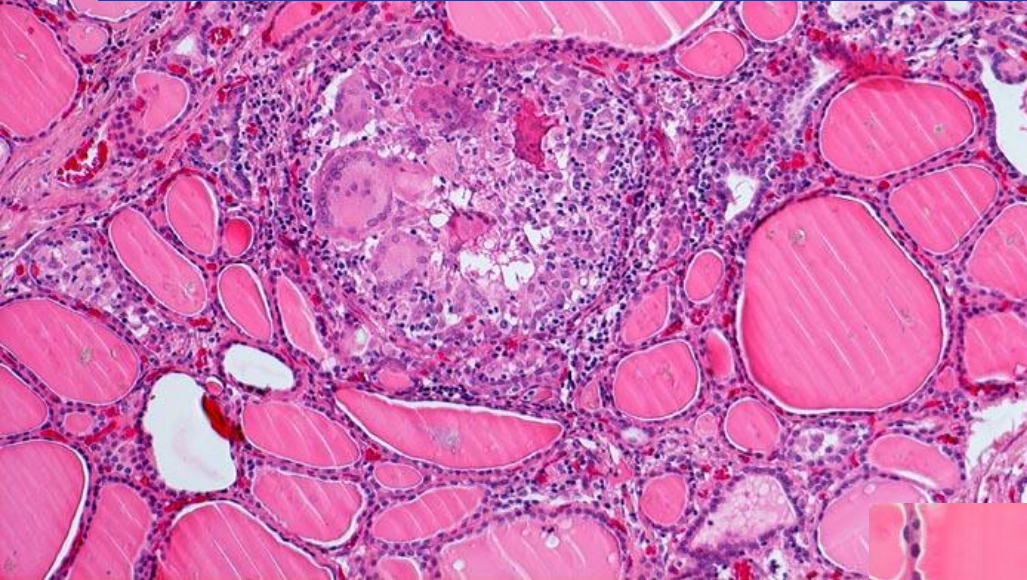
Tiroïditis granulomatosa

- Augment de la tiroide, en un lòbul o en tots dos.
- Consistència augmentada (ferma).
- Al tall, àrees de color blanc grogós.
- MO: variable segons el moment evolutiu. El més característic, infiltrats de l'interstici per limfòcits, macròfags, cè·l·lules plasmàtiques i cè·l·lules multinucleades gegants que fagociten col·loide.

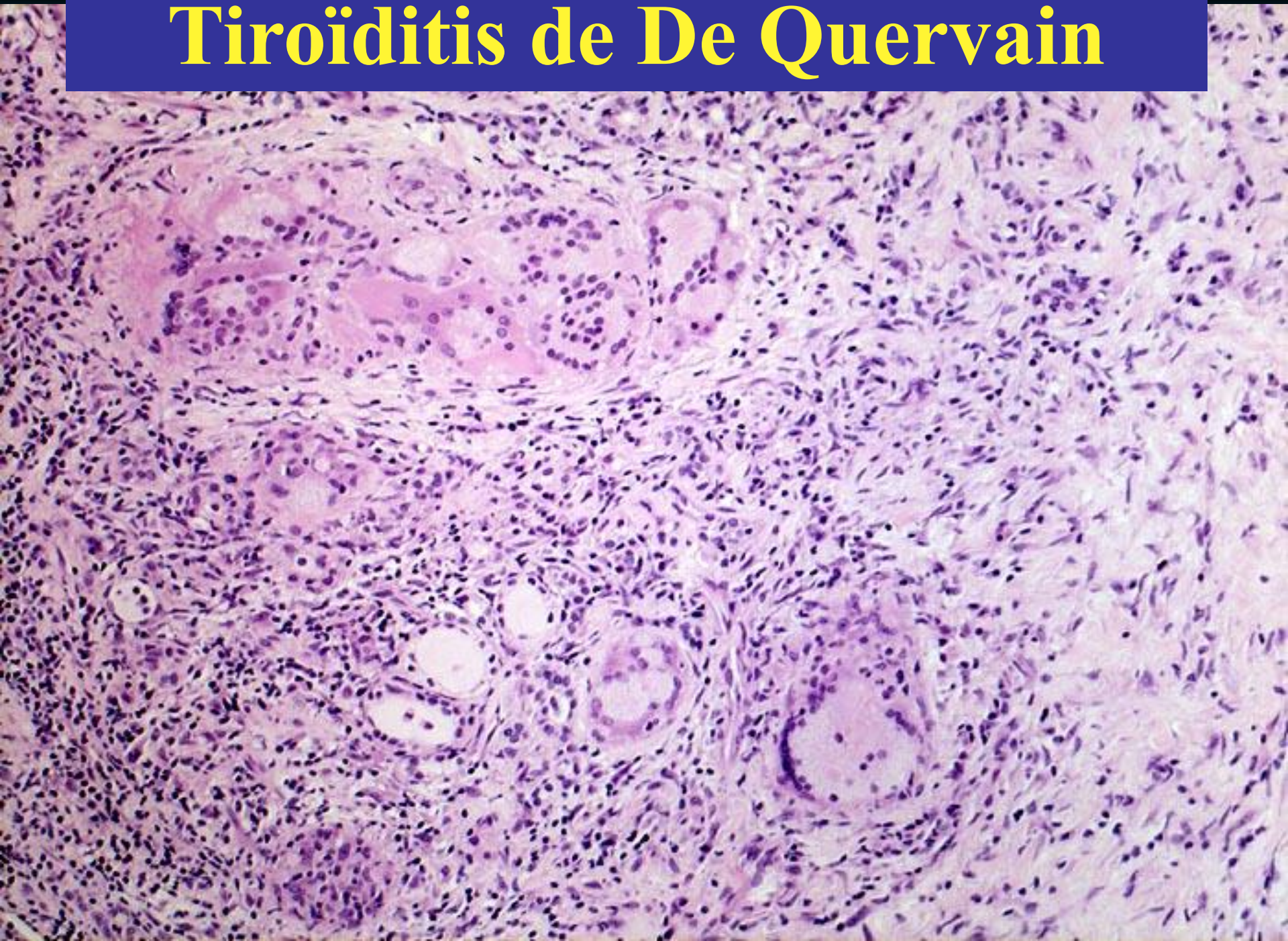
Tiroiditis de De Quervain

Tiroïditis de De Quervain

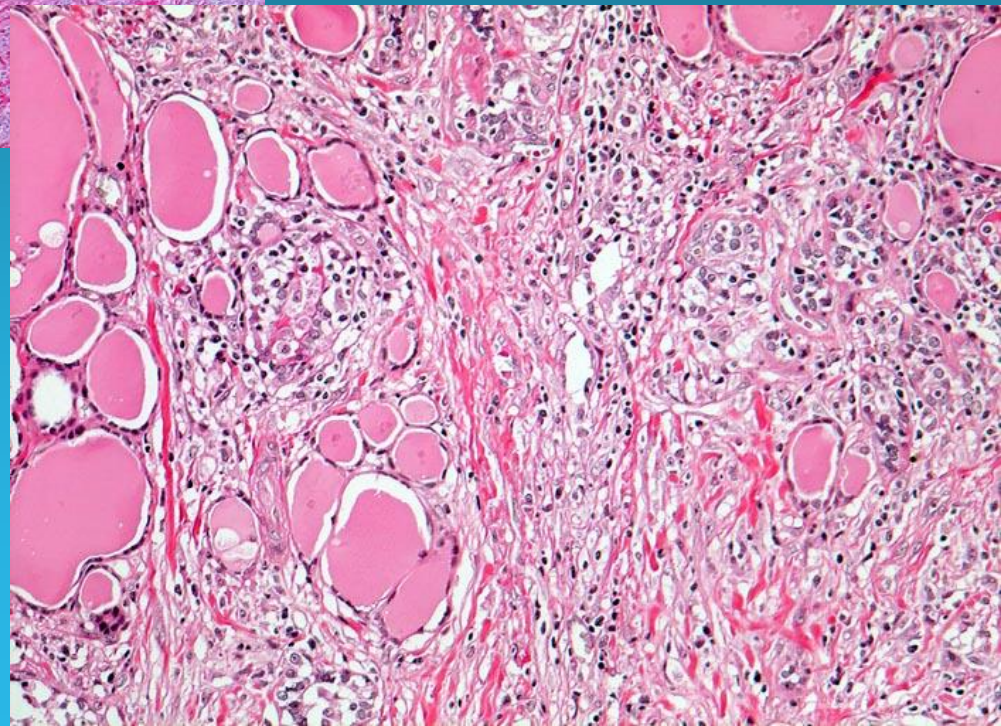
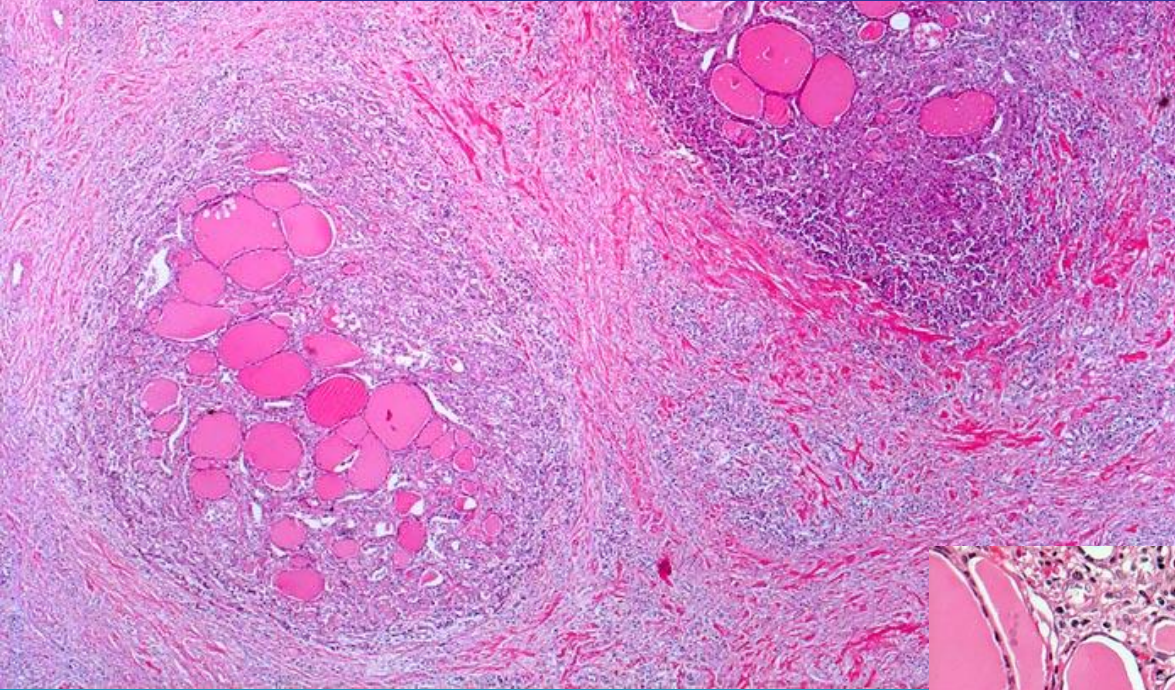
Tiroiditis de De Quervain

Tiroiditis de Riedel

- Etiologia desconeguda, possiblement autoimmune.
- Tiroides lleugerament augmentada de grandària i de consistència dura que es fixa a estructures cervicals adjacents.
- Fibrosi extensa de la tiroide que s'estén a estructures extratiroidals.
- Pot associar-se a fibrosi idiopàtica en altres àrees (fibrosi retroperitoneal).
- S'associa a malaltia per IgG4.
- Diagnòstic diferencial amb càncer de tiroides.

Tiroïditis de Riedel

Goll difús i multinodular

- Augment de grandària de la tiroide per dèficit de síntesi d'hormona tiroidal (+++dèficit de I).
- Augment compensador de TSH.
- Dos tipus: no tòxic difús i multinodular.

Goll no tòxic difús (simple)

- **Goll col·loide, hiperplàsia difusa tiroidal.**
- **Reflecteix un deteriorament de la síntesi de l'hormona tiroidal. Aquest deteriorament produeix un augment compensador de la TSH que causa hipertròfia i hiperplàsia de les cè·l·lules fol·liculars.**
- **Causa més freqüent: deficiència dietètica de iode o altres factors bociògens (goll endèmic).**
- **L'espòràdic és menys freqüent; sol afectar dones de qualsevol edat i en la majoria dels casos se'n desconeix la causa.**

Goll no tòxic difús

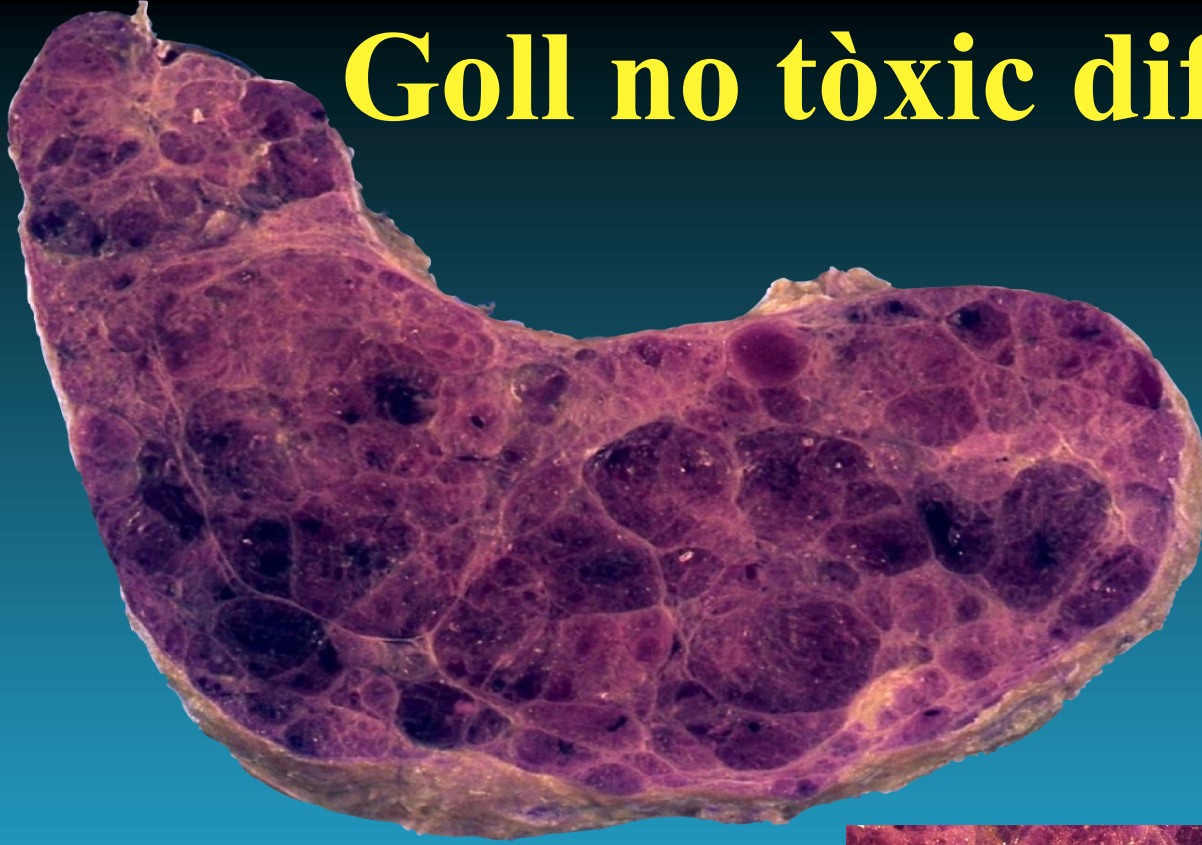
Fase hiperplàstica

- Augment difús de la glàndula (lleu).
- Fol·licles amb cè·l·lules cilíndriques similars a la malaltia de Graves i poc col·loide.

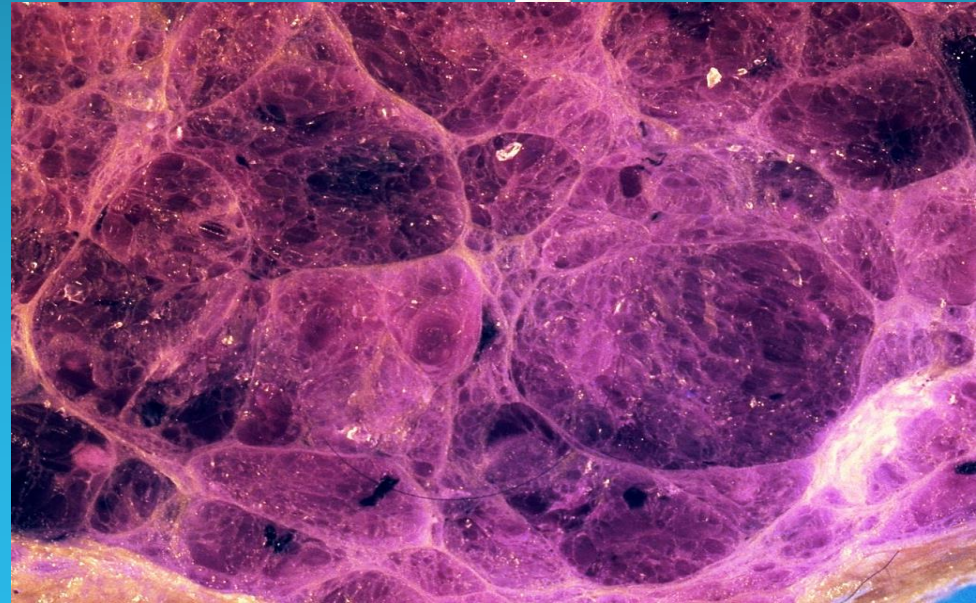
Fase d'involució col·loide

- Augment difús de la glàndula (important).
- Fol·licles amb epiteli pla i abundant col·loide.

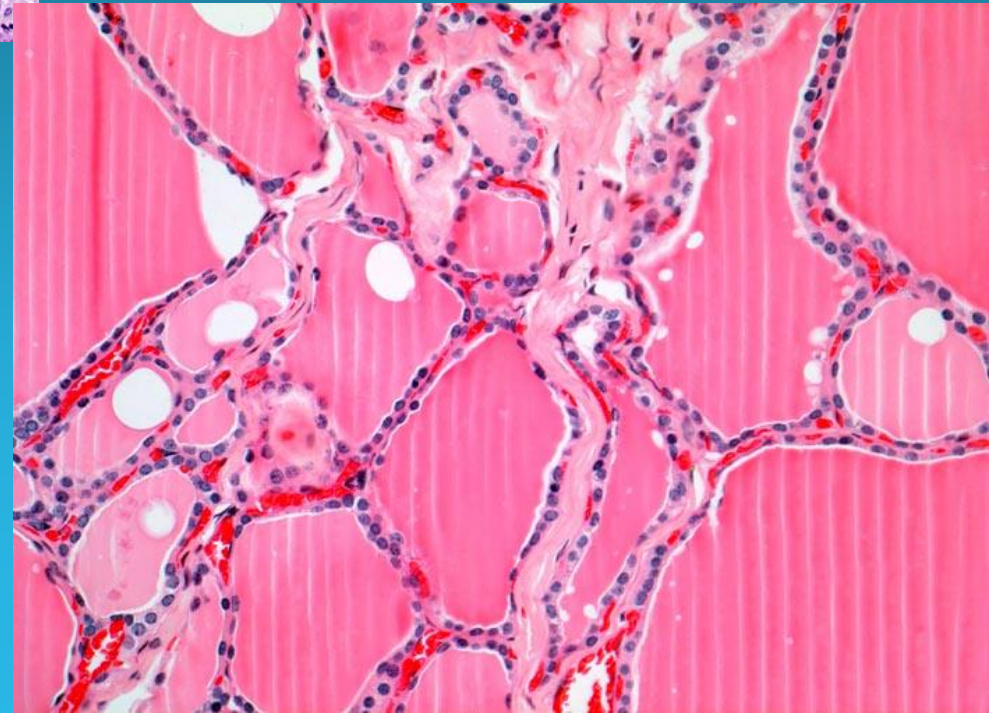
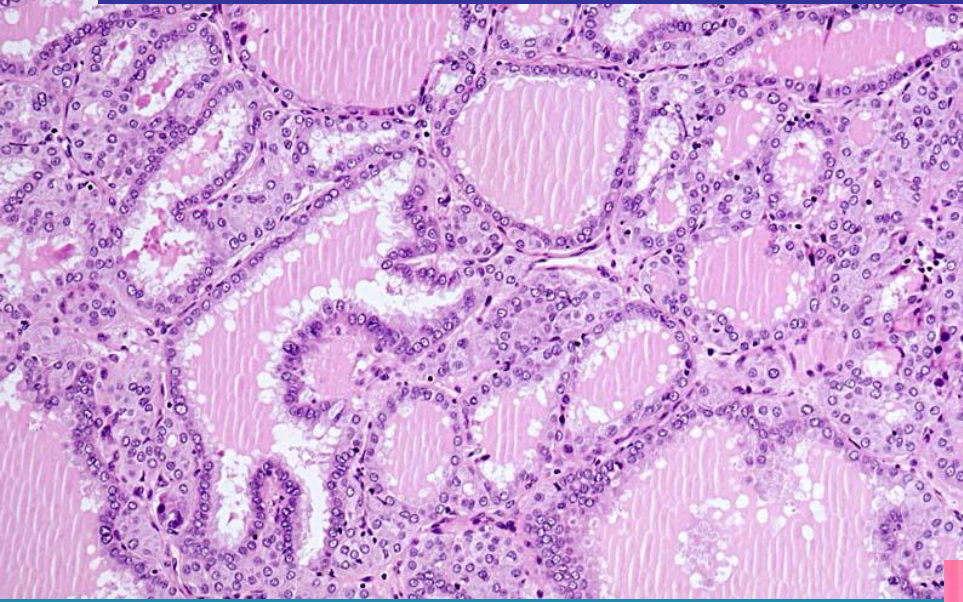
Goll no tòxic difús

100/77

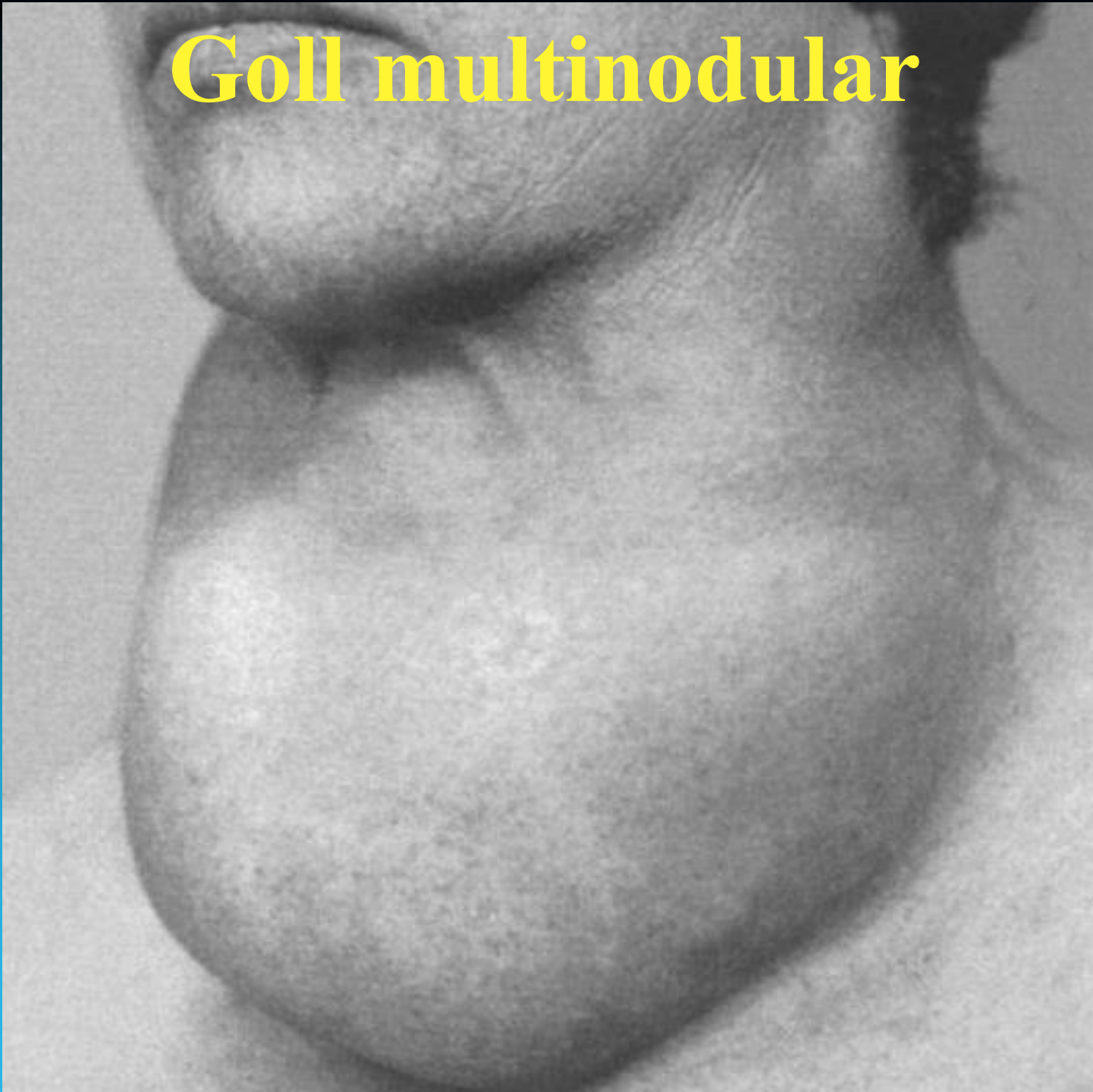
Goll no tòxic difús

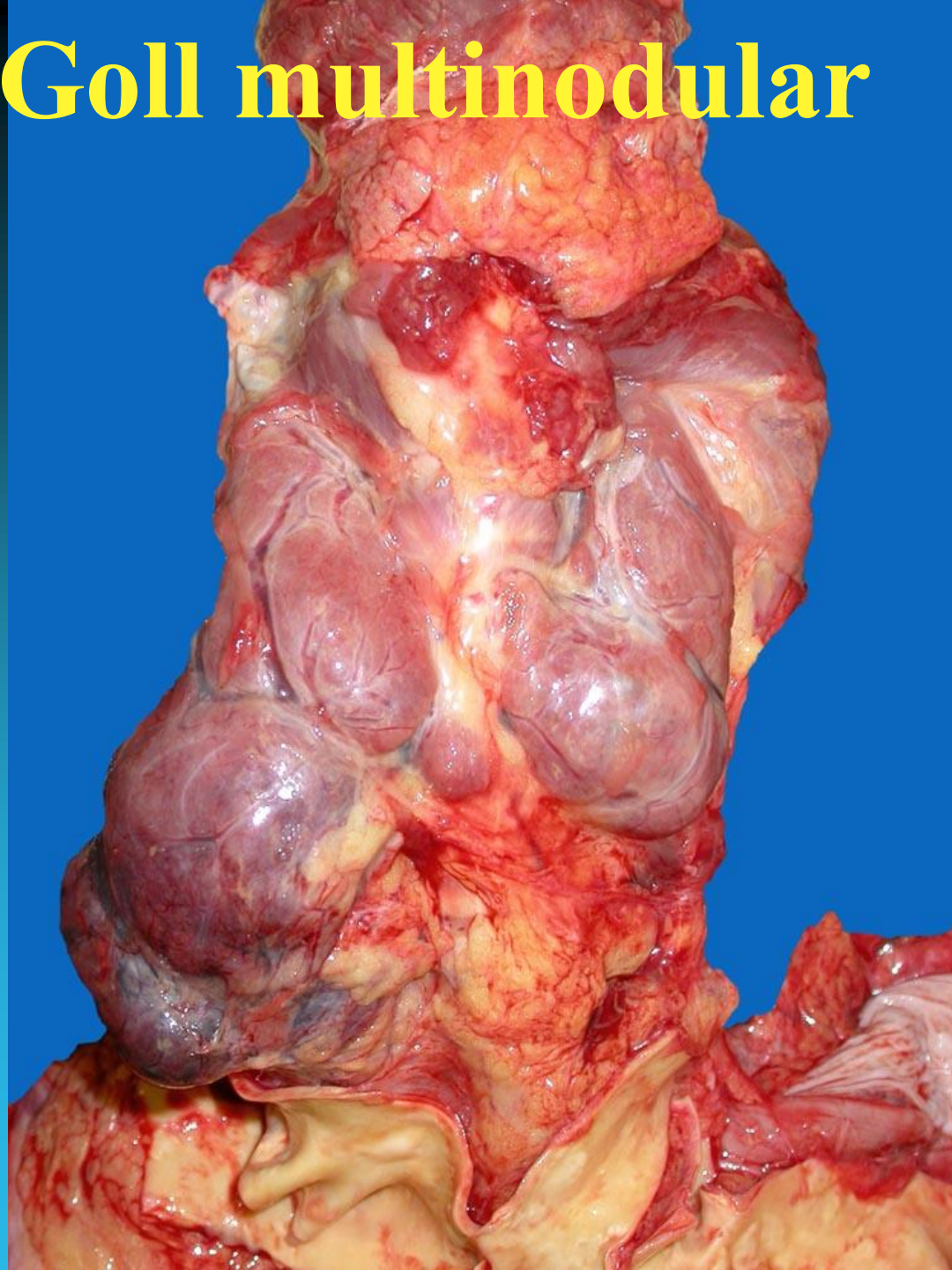
Goll multinodular

- **Conseqüència de fases d'hiperplàsia i involució col·loide d'un goll difús.**
- **Tiroide augmentada de forma multinodular i asimètrica.**
- **Al tall, s'aprecien nòduls de diferent grandària amb àrees quístiques (nòduls policlonals i monoclonals).**
- **S'hi observen àrees hiperplàstiques amb àrees involutives.**
- **Les lesions antigues tenen zones d'hemorràgia, fibrosi, calcificació i canvis quístics.**
- **Els nòduls no estan encapsulats ni comprimeixen el teixit tiroïdal adjacent.**

Goll multinodular

Goll multinodular

Goll multinodular

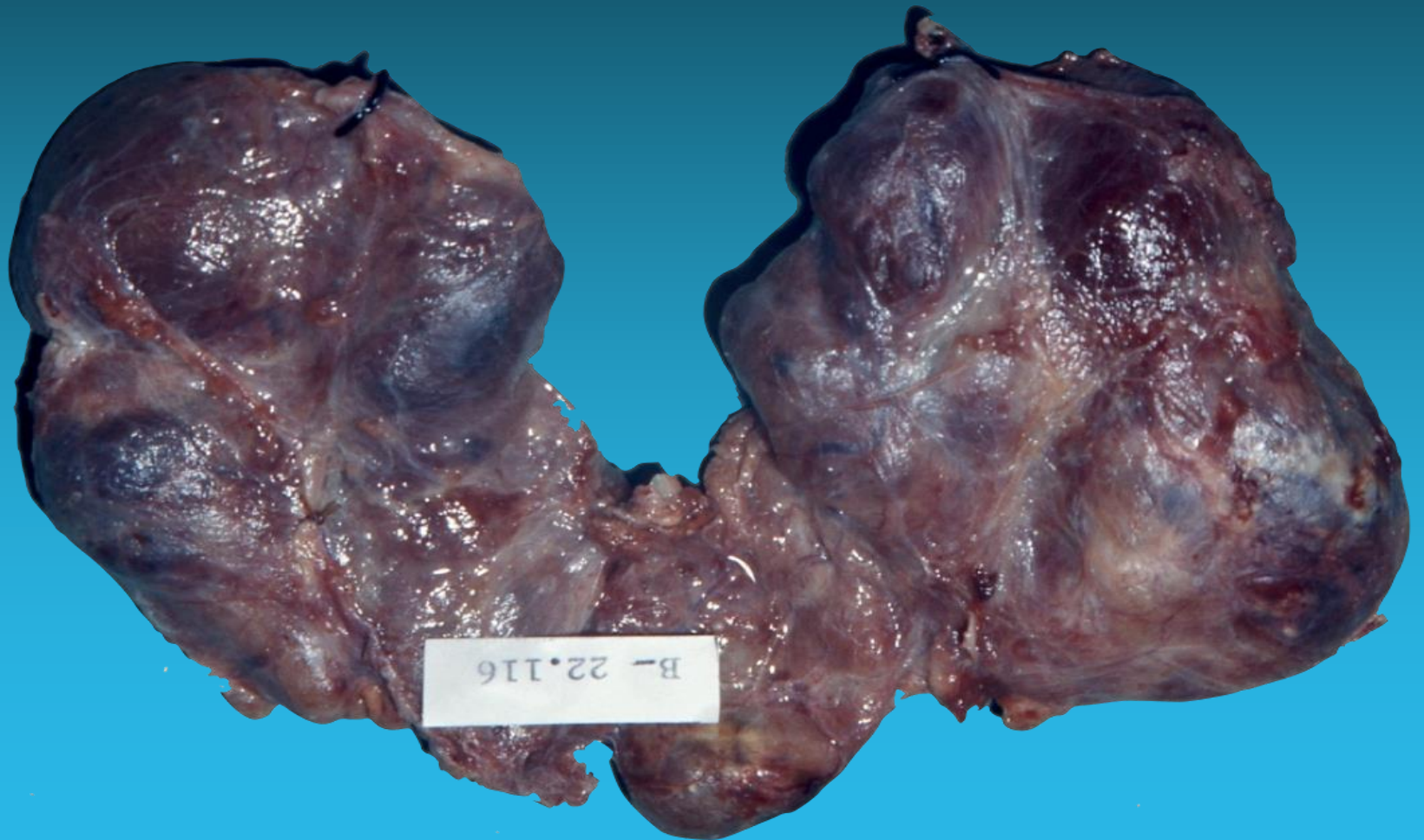

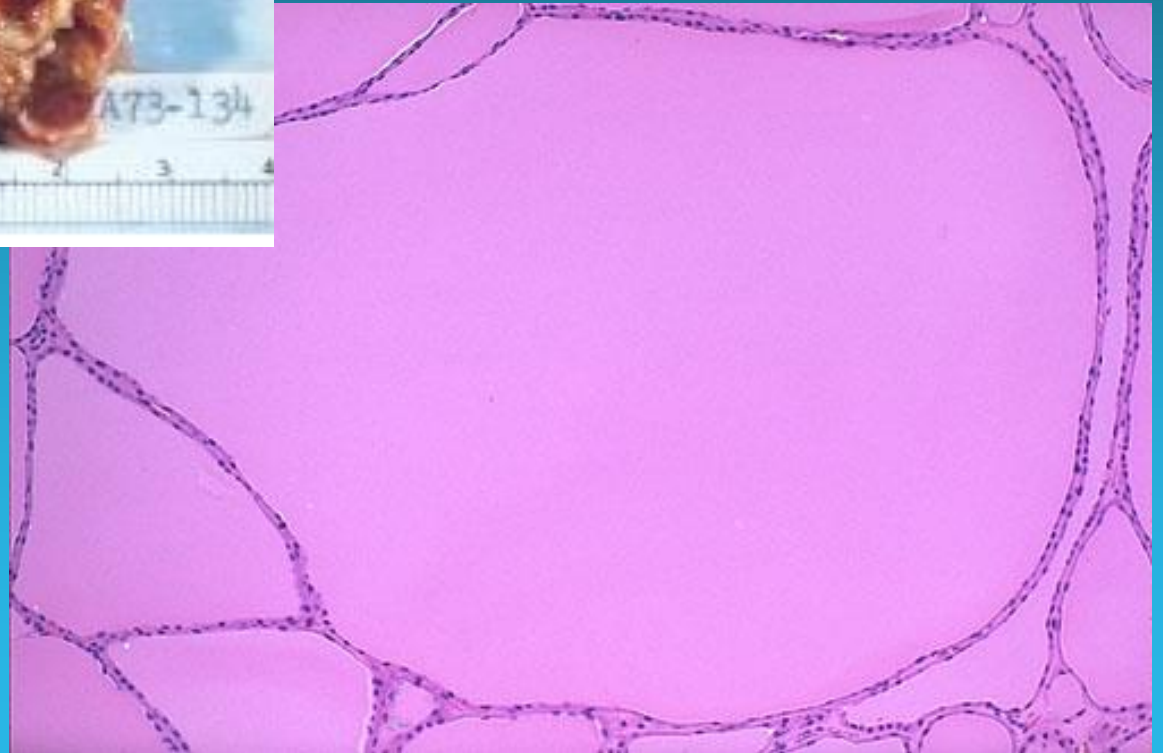
Goll multinodular

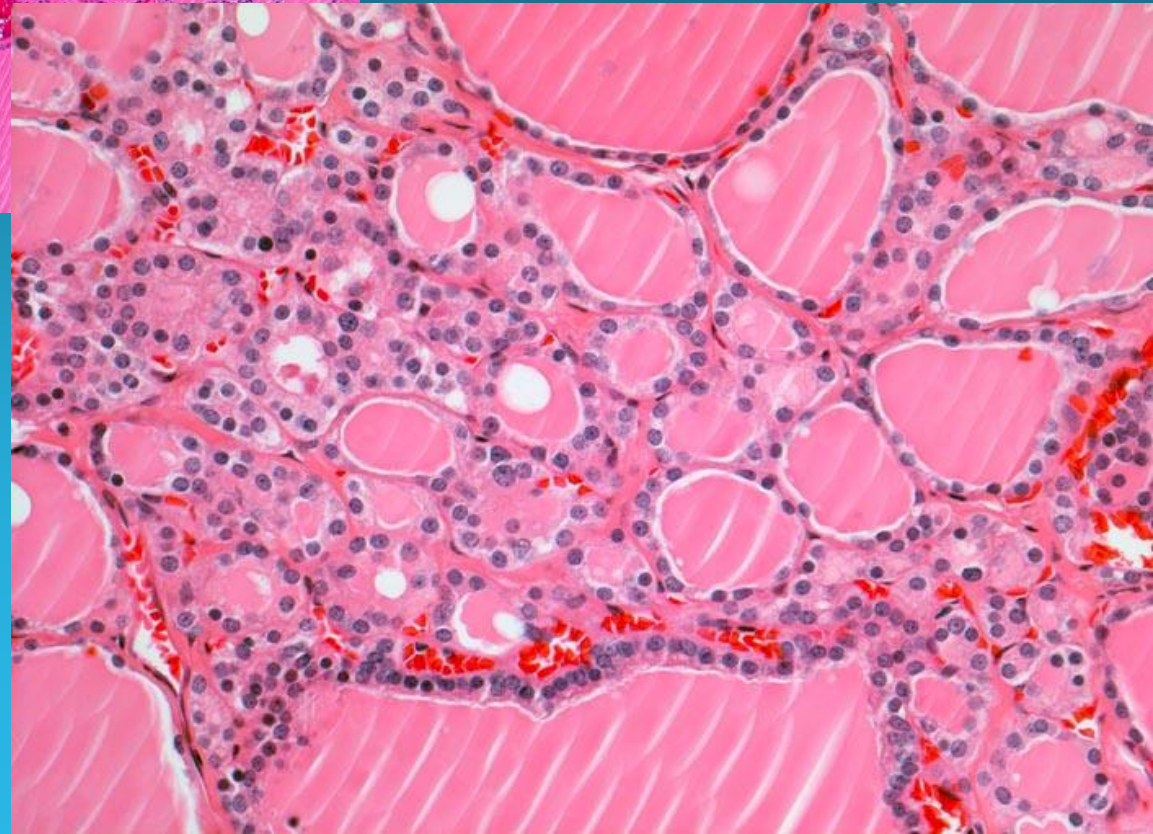
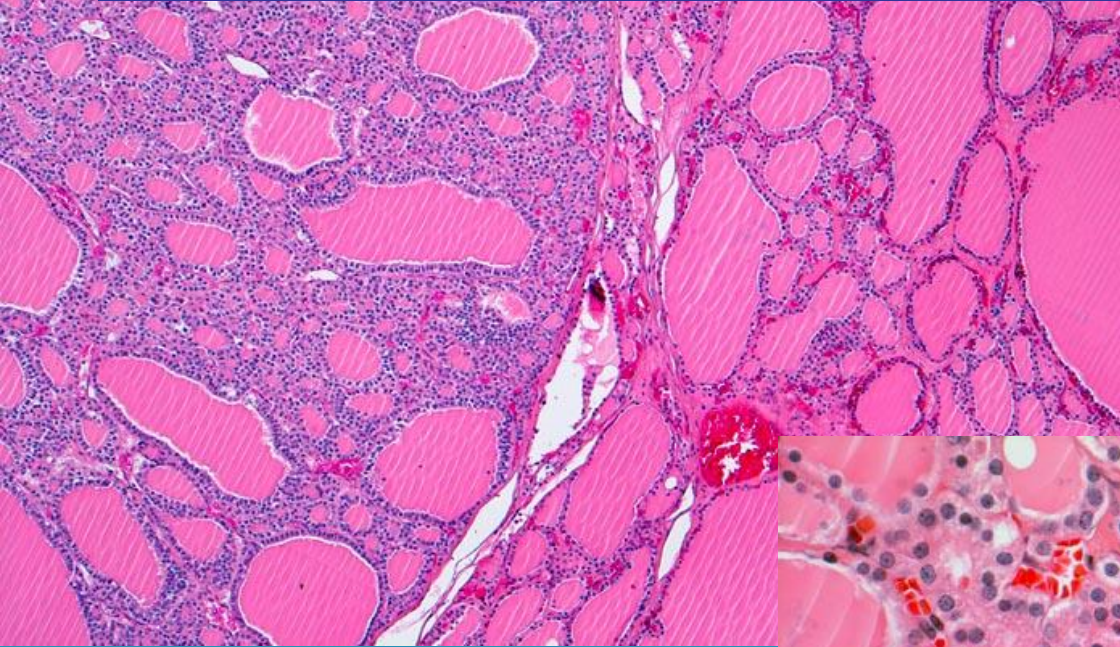
Goll multinodular

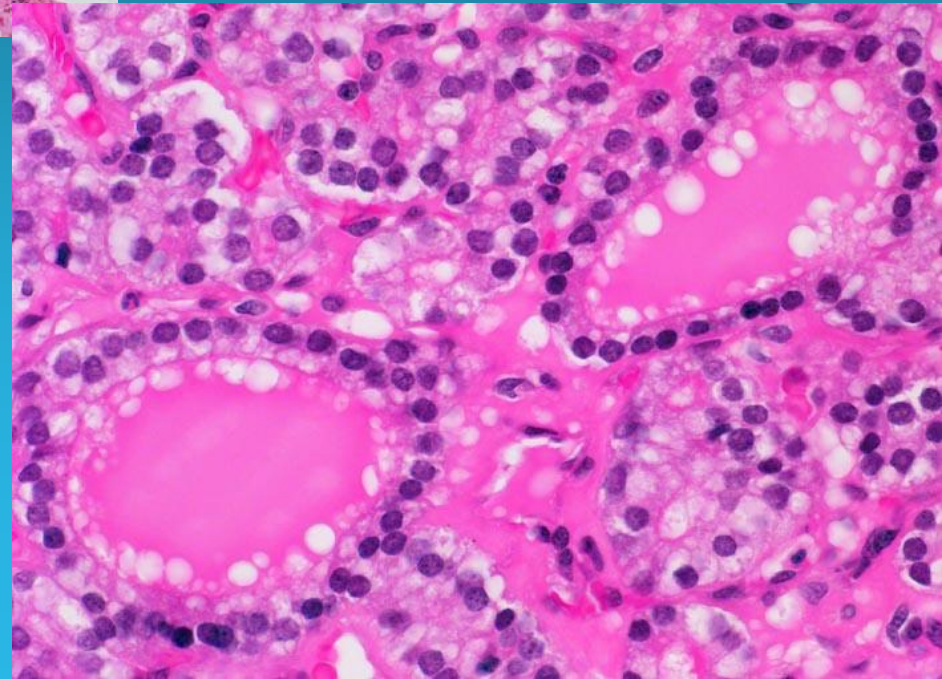
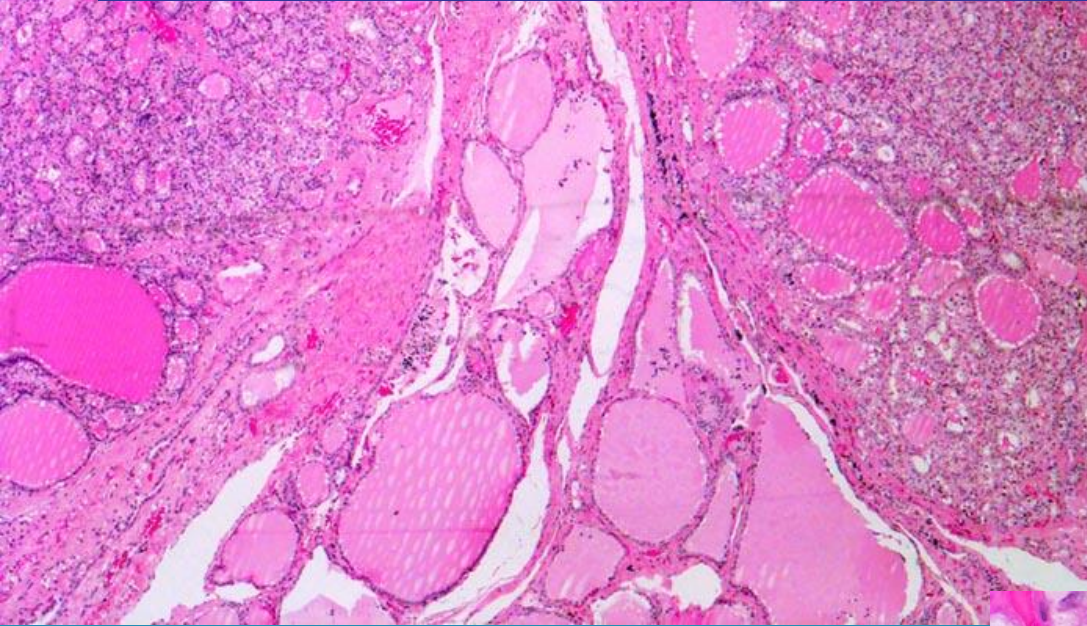
Goll multinodular

Goll multinodular

Goll multinodular

Goll multinodular

Neoplàsies

- **Primàries**

  - Benignes**

    - Adenoma**

  - Malignes**

    - Epiteli fol·licular**

      - Carcinoma papil·lar (>85%)**

      - Carcinoma fol·licular (5%-15%)**

      - Carcinoma anaplàstic (<5%)**

    - Cè·lules parafol·liculars**

      - Carcinoma medul·lar (5%)**

- **Secundàries/metastàtiques: rares**

  - Pulmó**

  - Mamella**

Nòdul tiroidal

- A les àrees de goll esporàdic, la incidència de nòduls palpables és de l'1%-10% de la població adulta. Aquesta incidència és molt més alta si es fan estudis ecogràfics. I en estudis autòpsics pot arribar fins al 50% de la població.
- Menys de l'1% són malignes.

Risc de malignitat

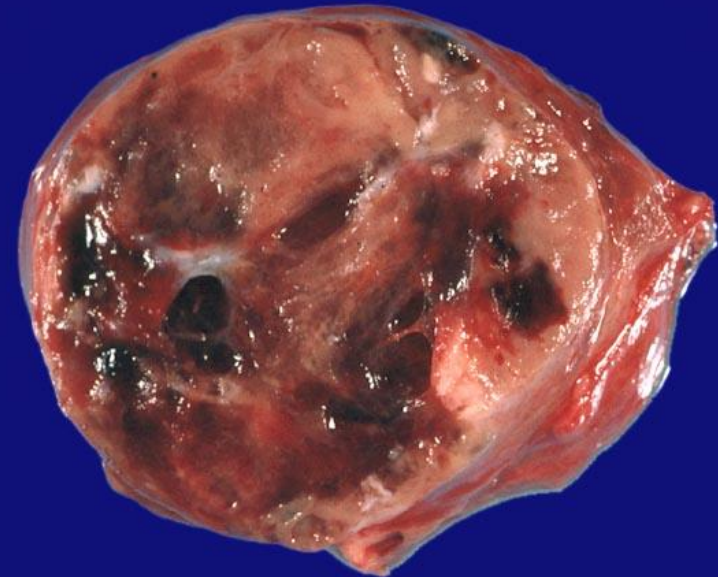
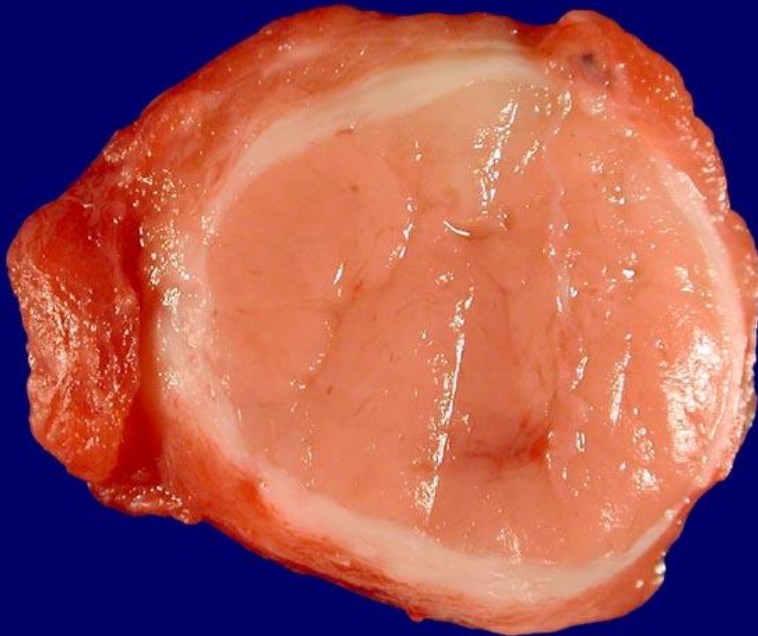
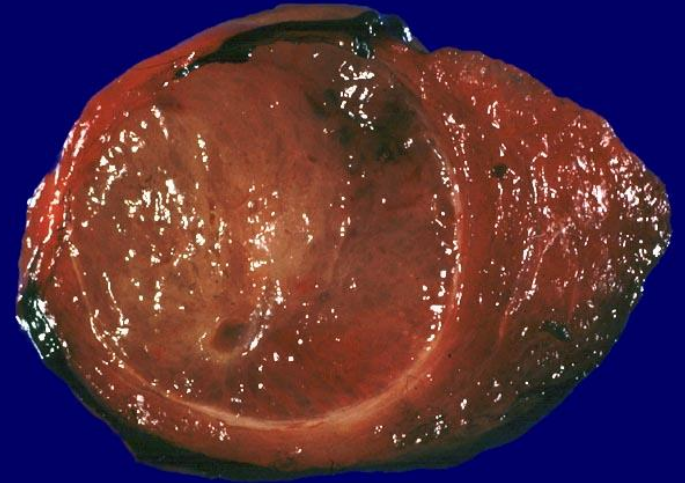
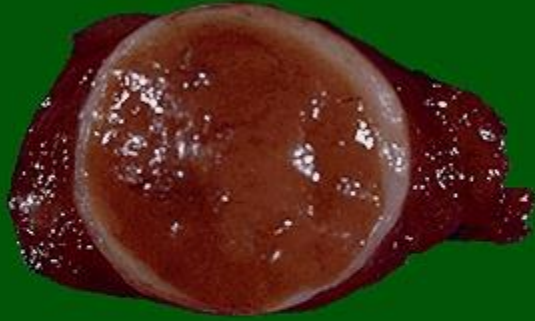
- Solitari
- Jove
- Home
- Antecedents de radioteràpia
- Fred

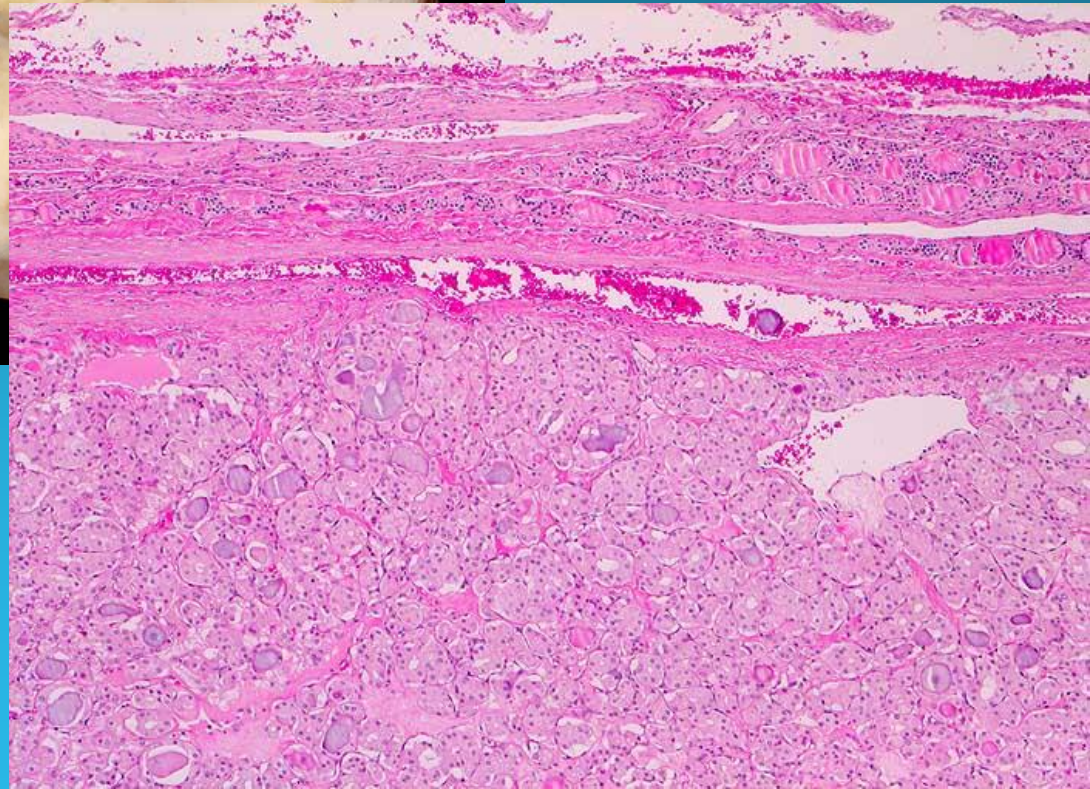
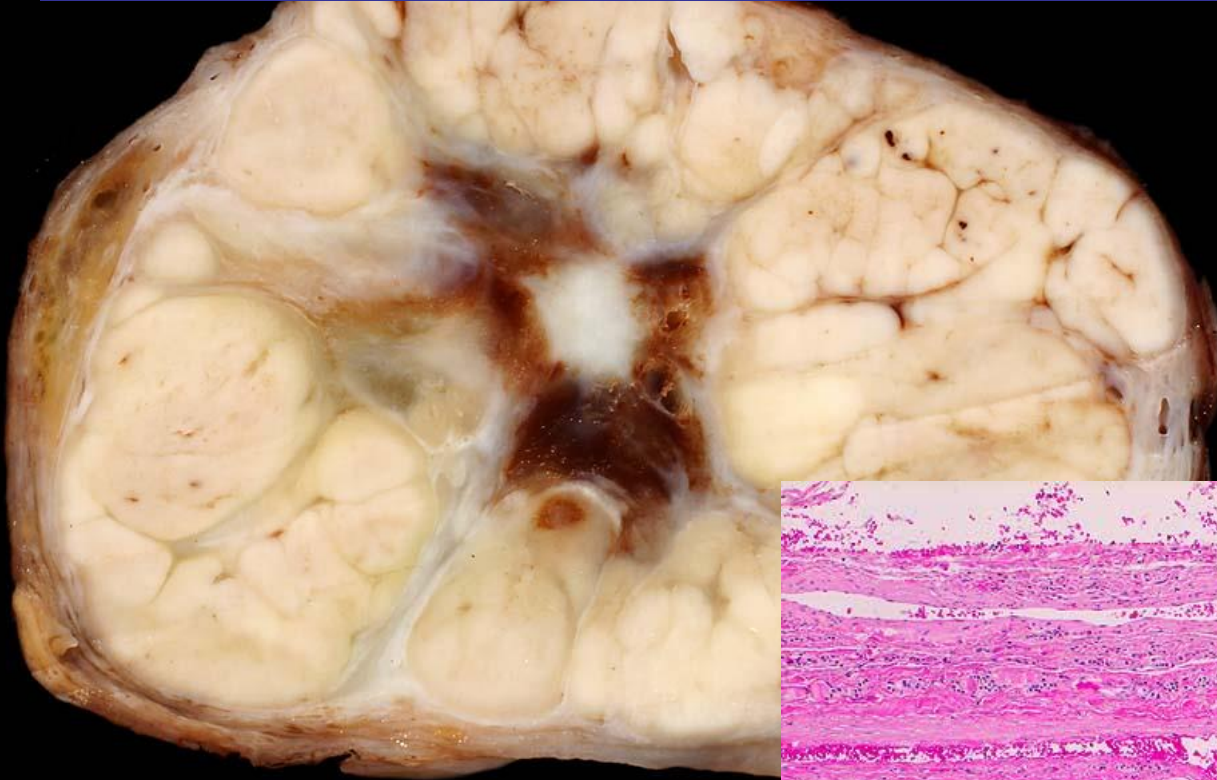
Adenoma fol·licular

- Solen ser nòduls solitaris.
- No solen ser funcionals. Si ho són: adenomes tòxics (mut. per via de senyalització del receptor TSH).
- Una minoria (<20%) tenen mutacions gèniques similars als carcinomes fol·liculars.
- Lesió encapsulada esfèrica, sòlida i ben delimitada (grandària mitjana: 3 cm) i de color variable (gris, rogenc).
- Separat del parènquima per càpsula.
- Estan constituïts per fol·licles amb quantitat variable de col·loide.
- Les cè·l·lules poden ser oxífies (cè·l·lules de Hürthle).

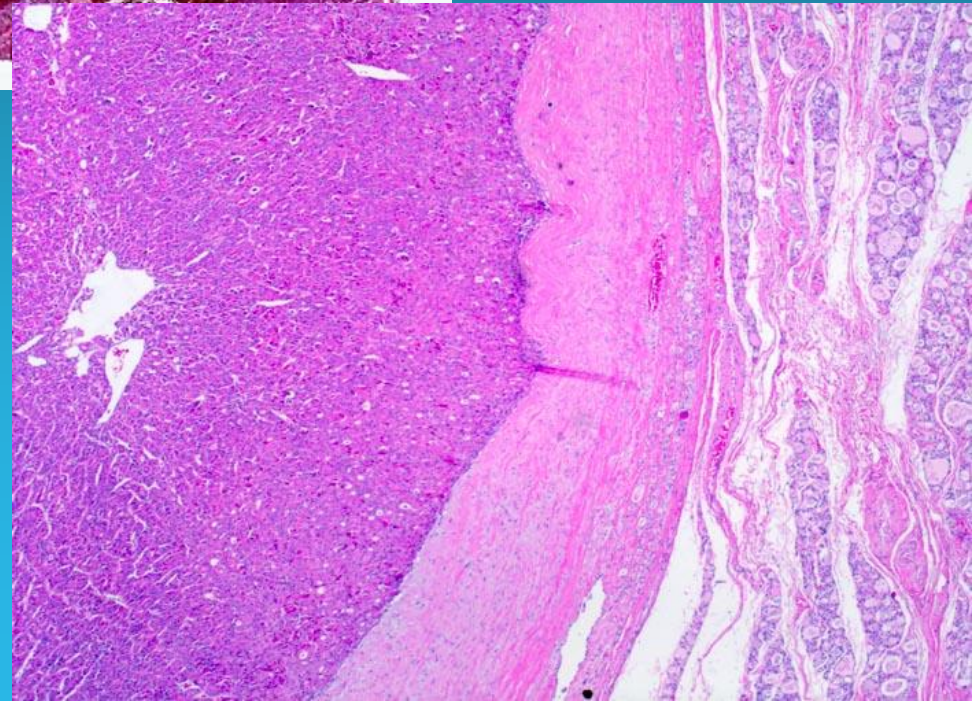
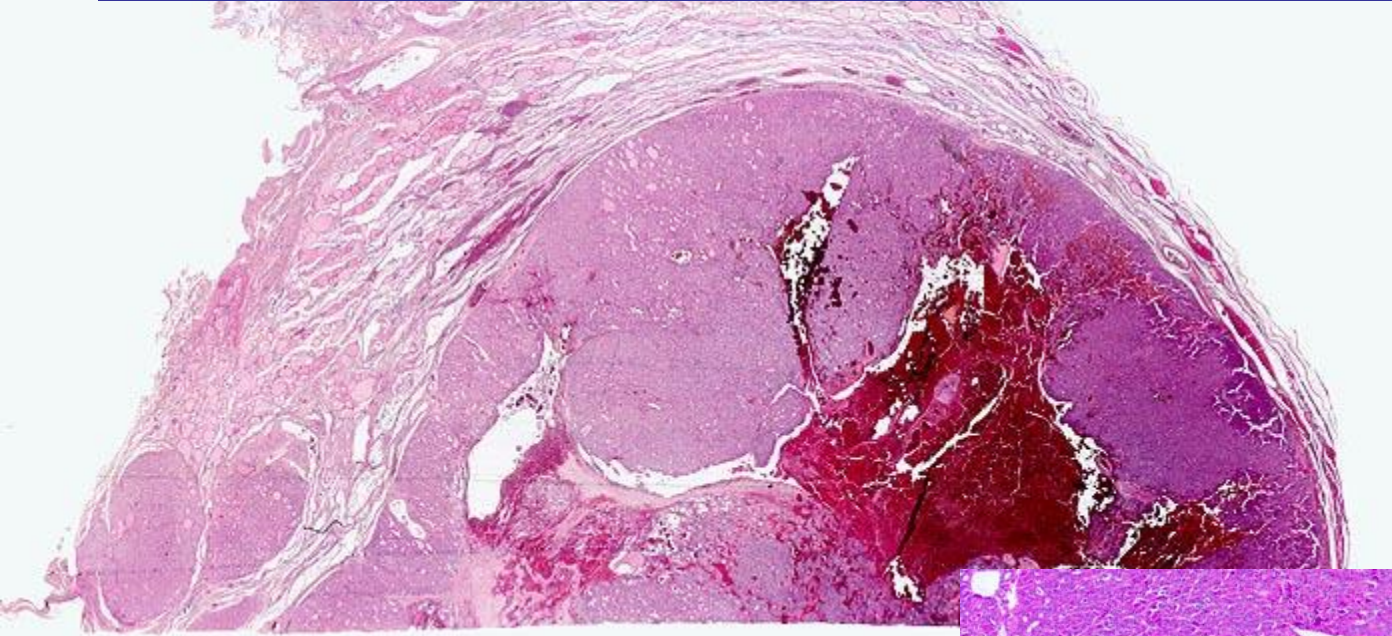
Adenoma follicular

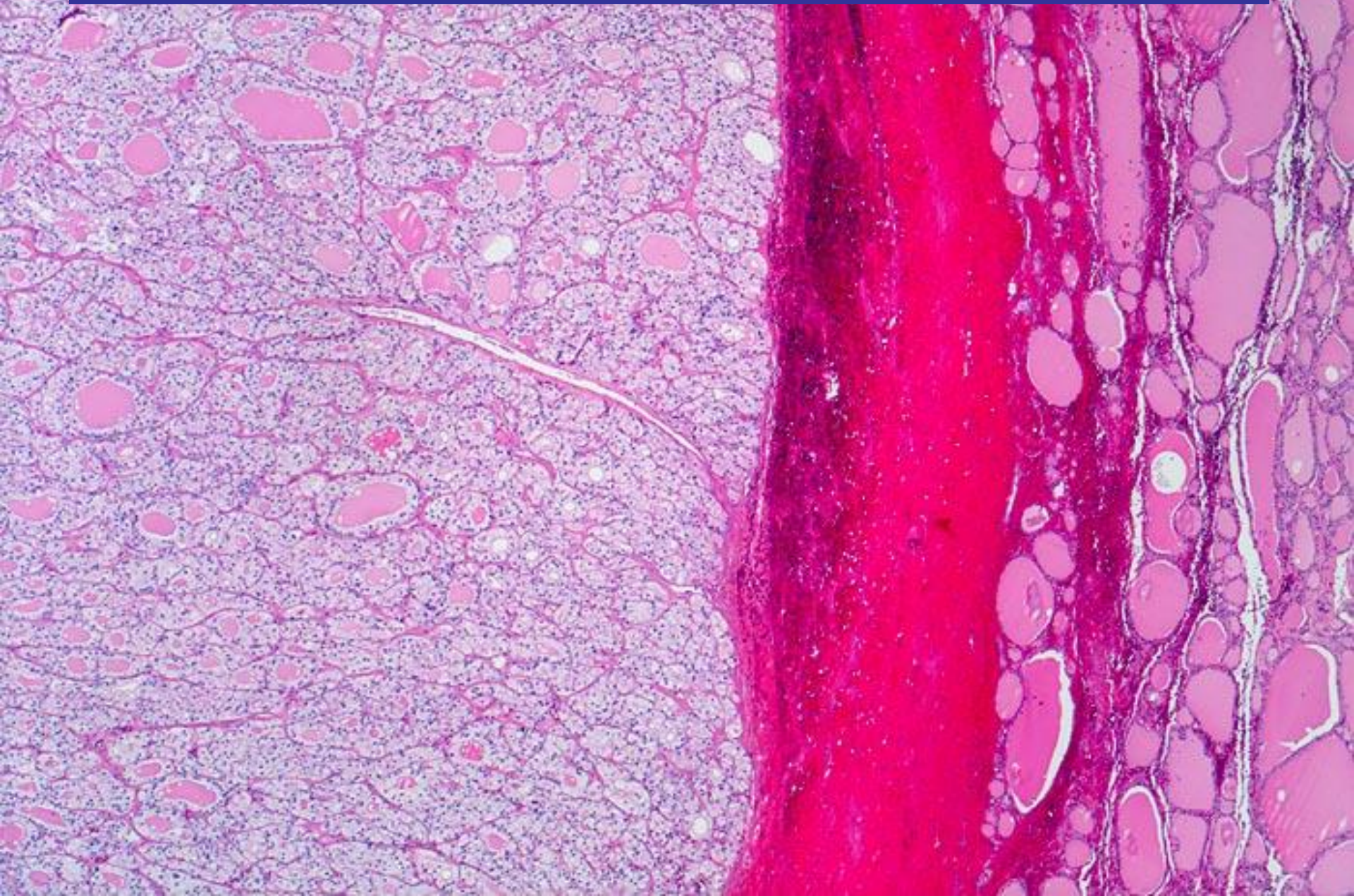
Adenoma follicular

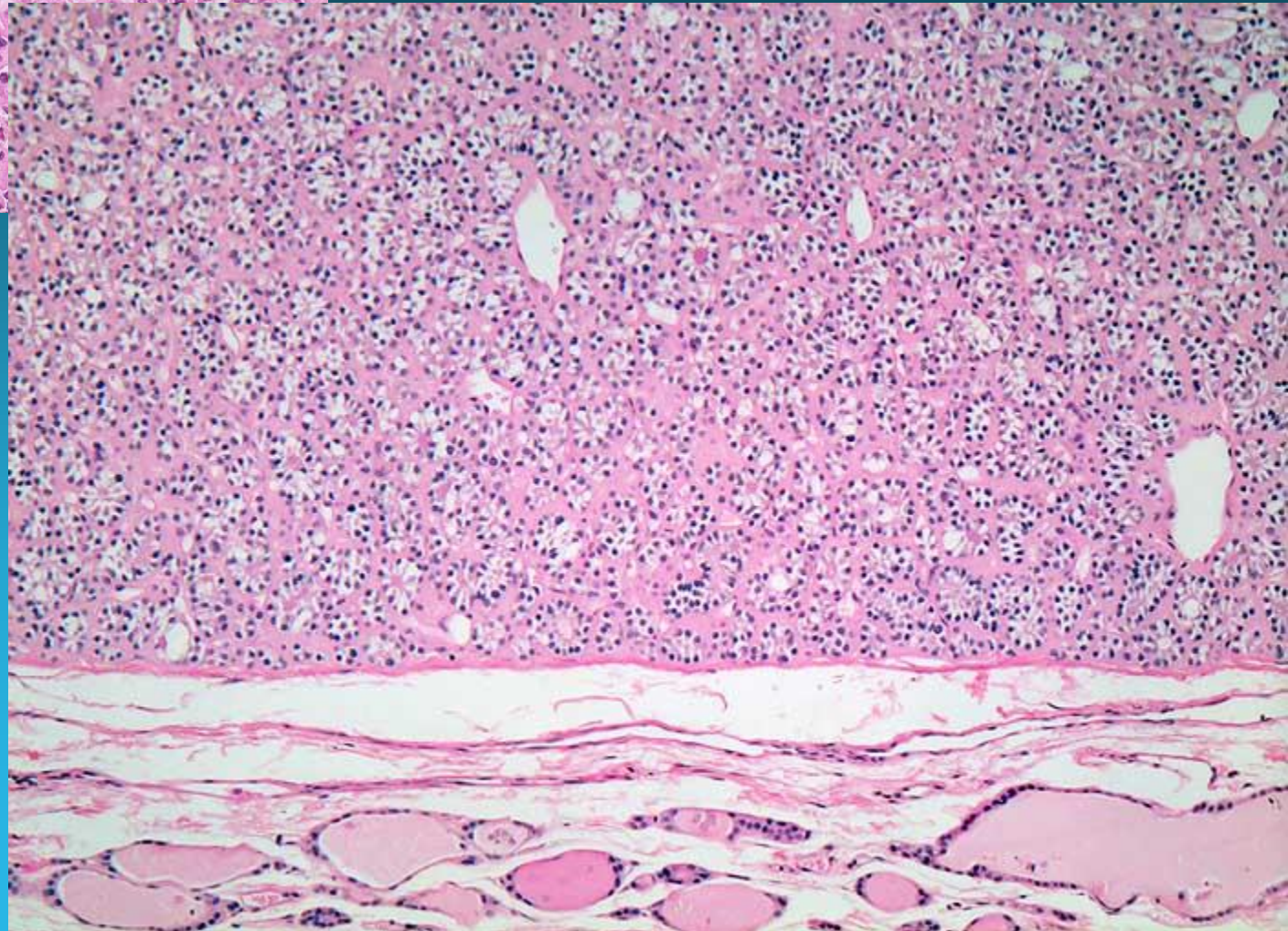
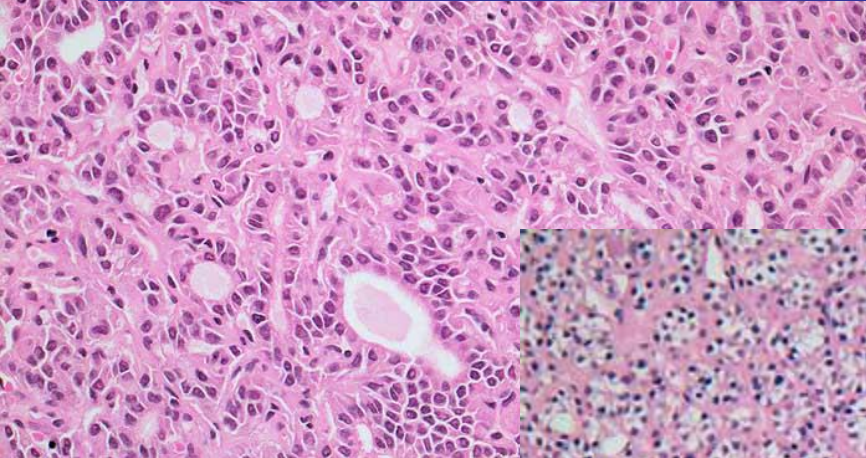
Adenoma fol·licular

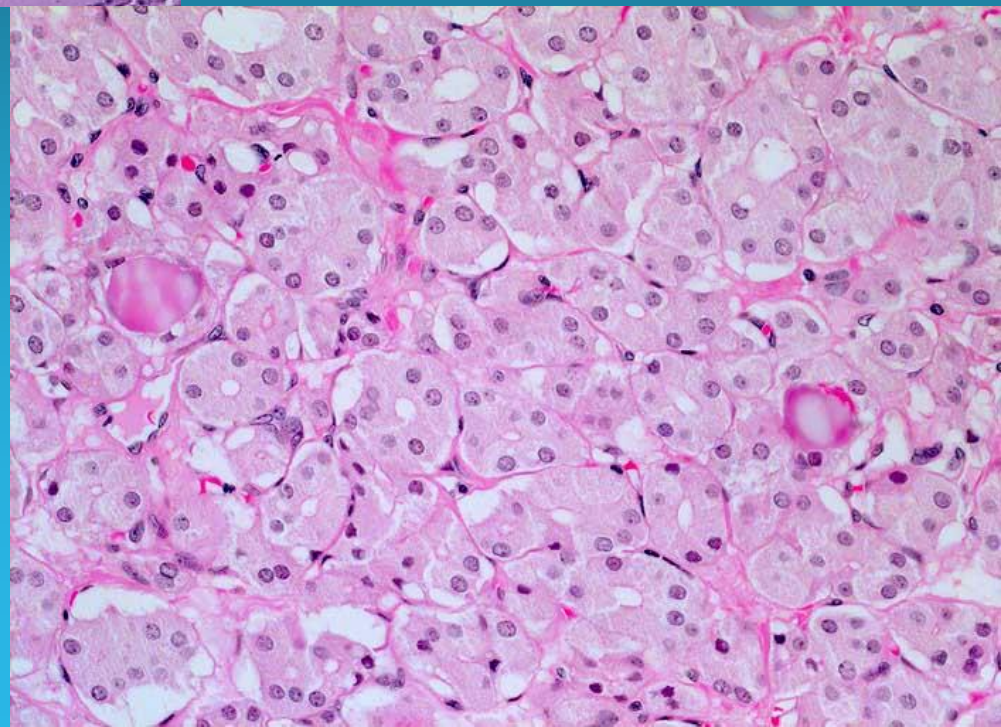
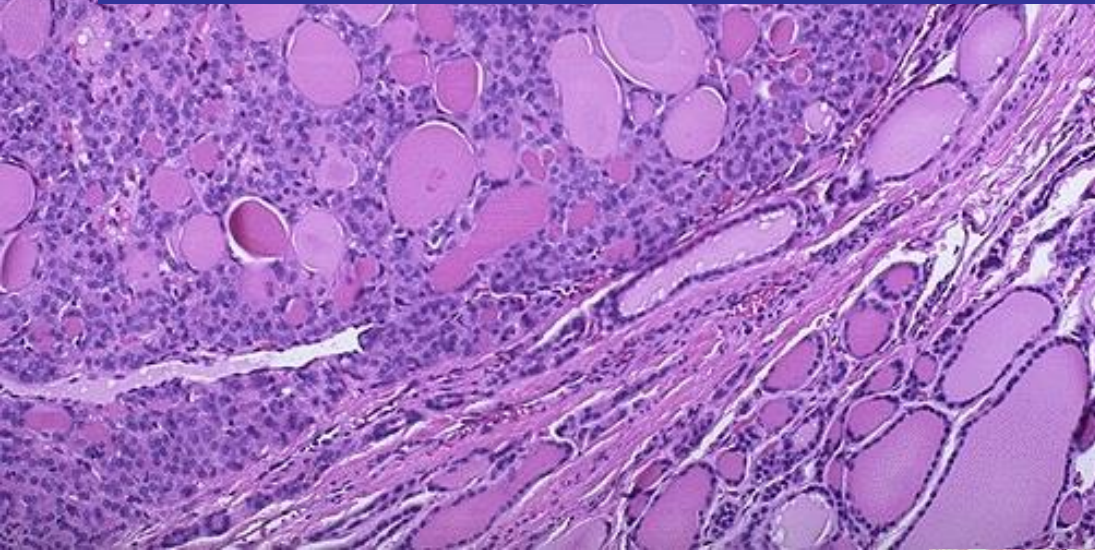
Adenoma follicular

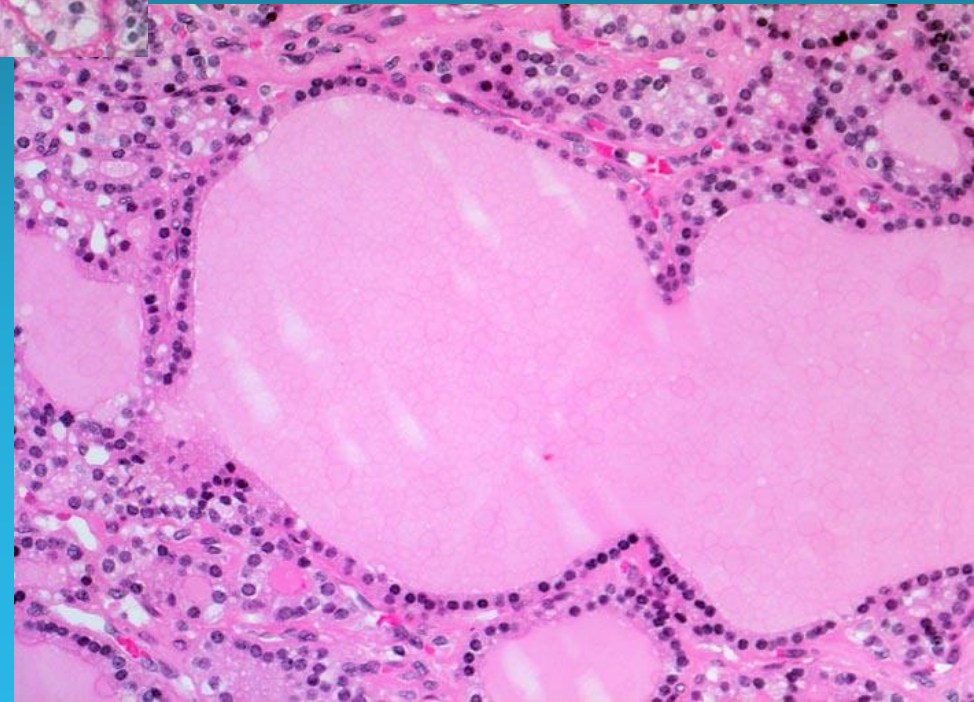
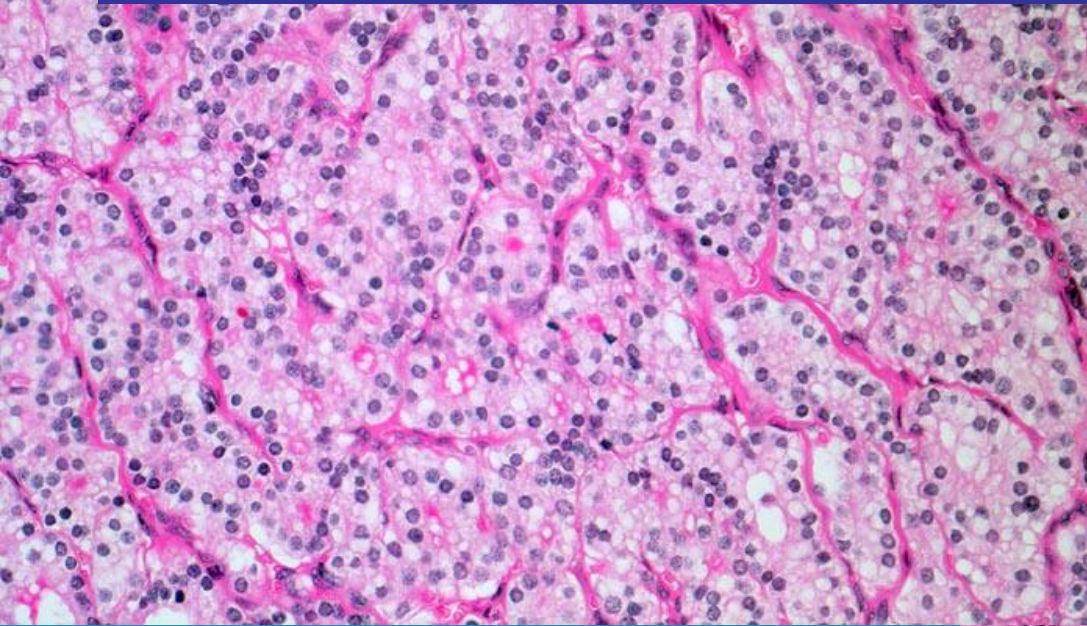
Adenoma follicular

Adenoma follicular

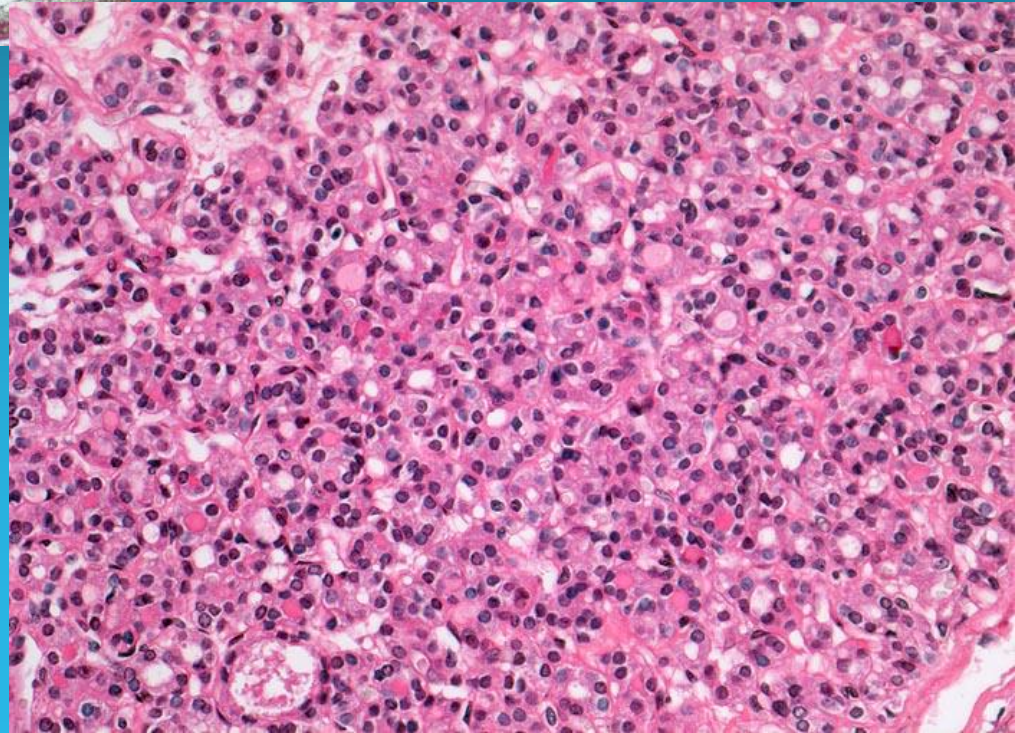
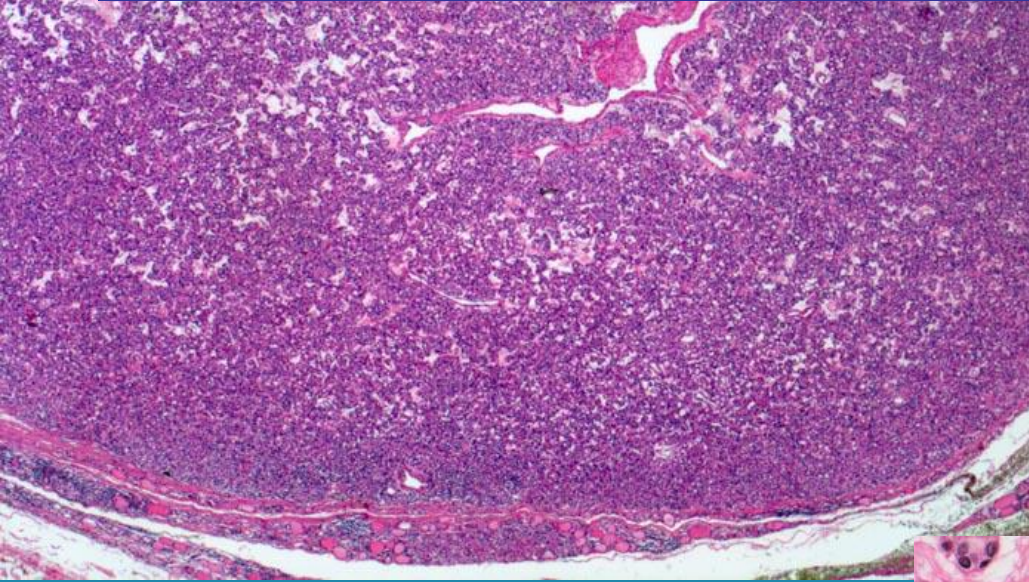

Adenoma follicular

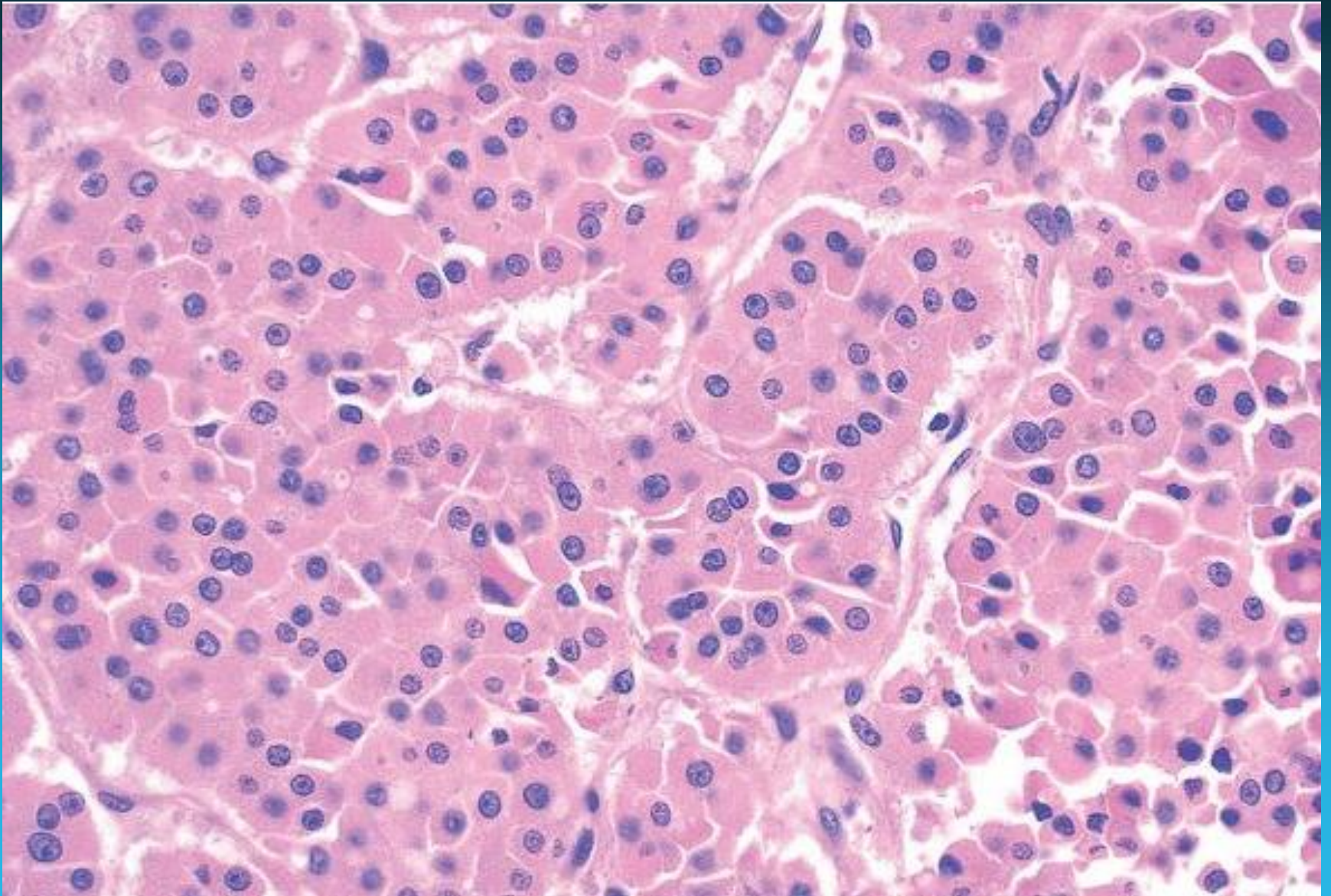

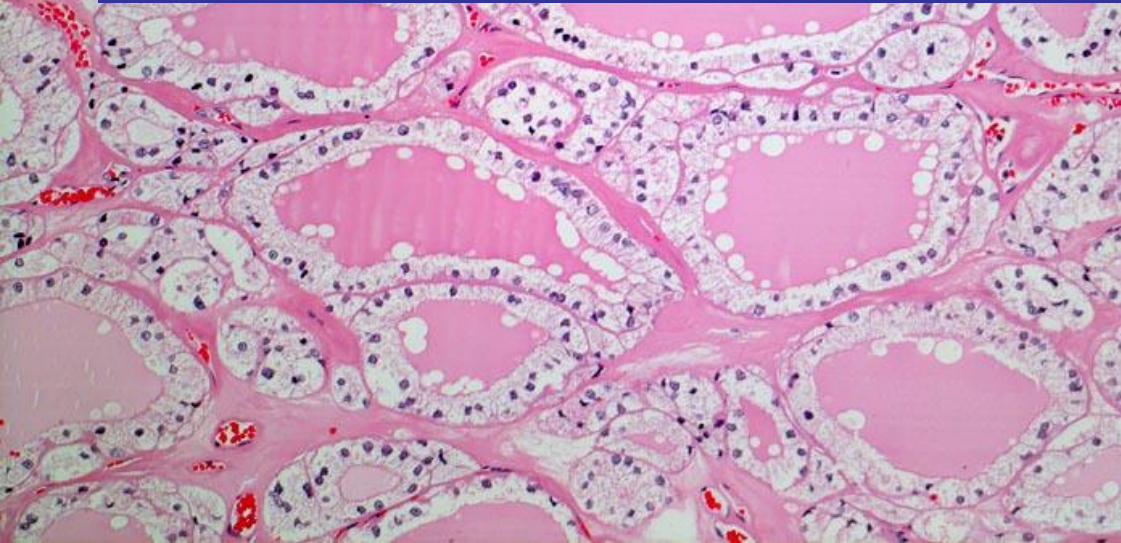
Adenoma microfollicular

Adenoma fol·licular oxífil

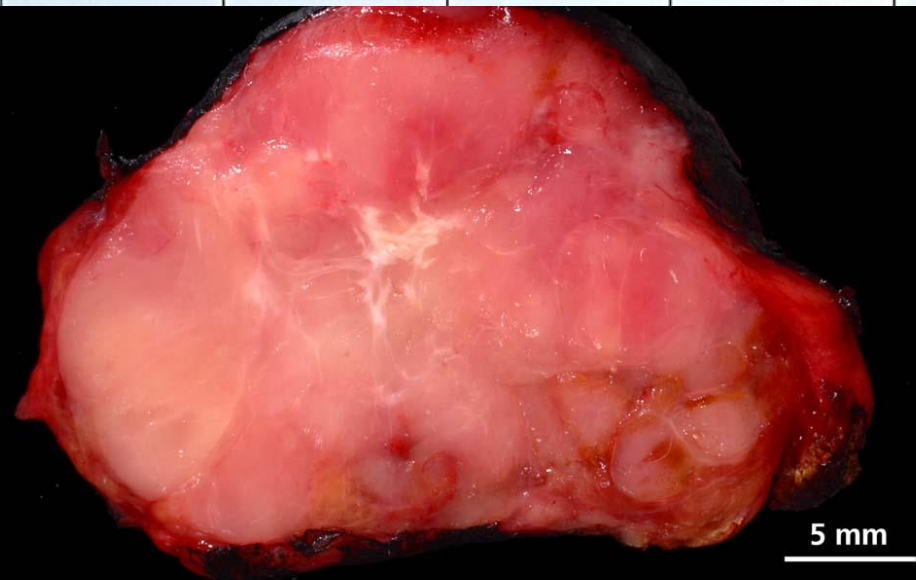
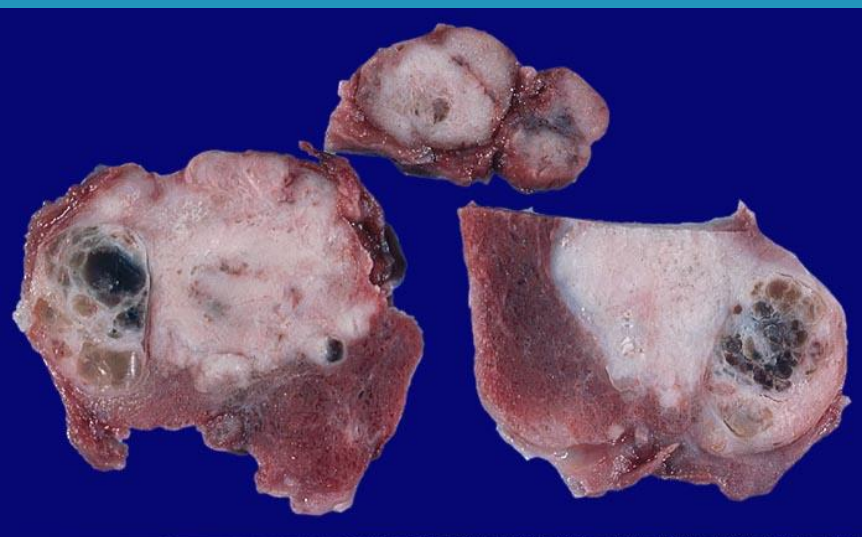
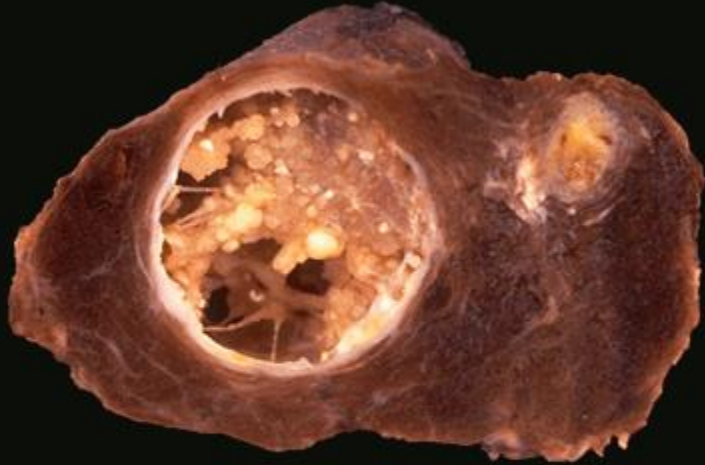
Adenoma fol·licular de cè·l·lules clares

Carcinoma papil·lar

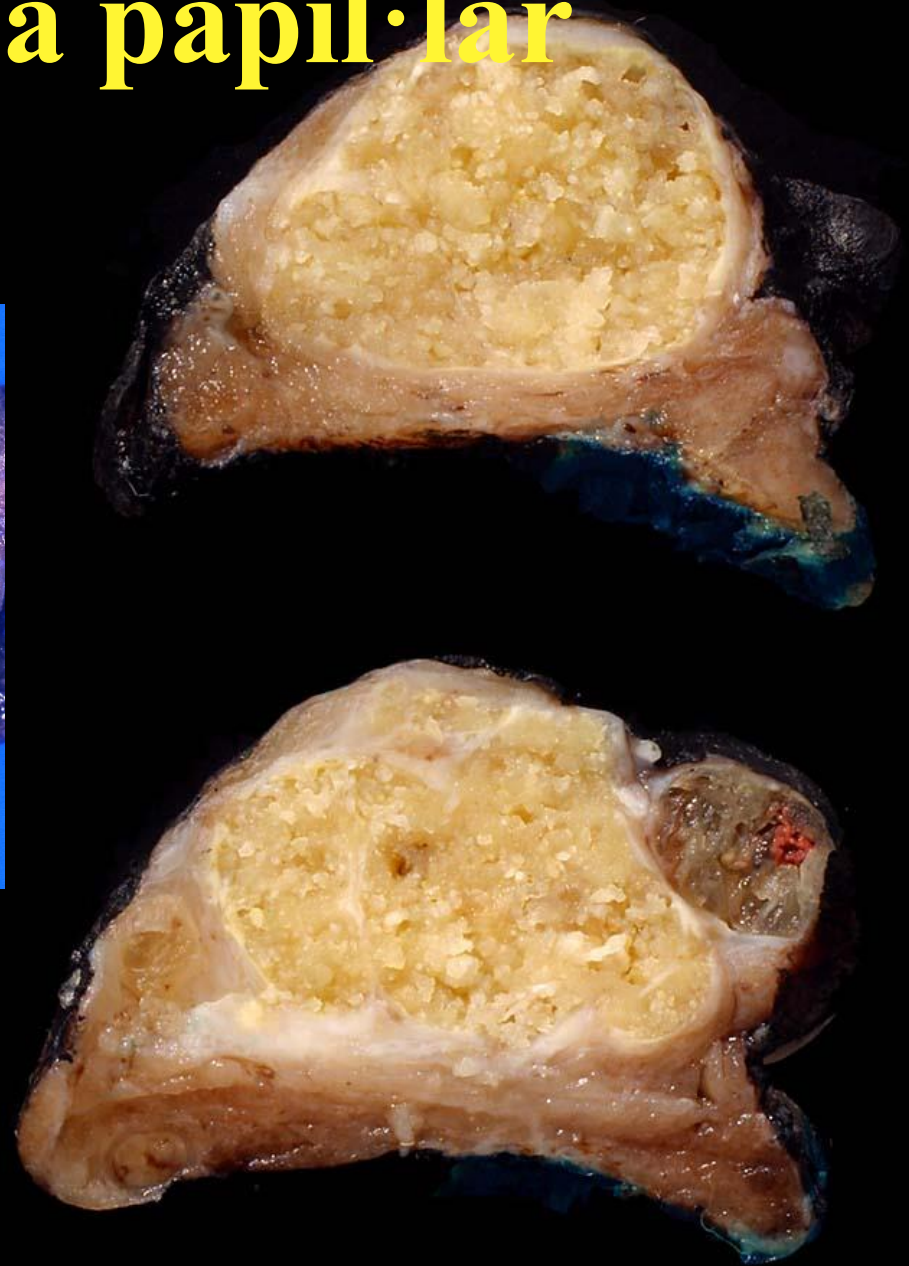
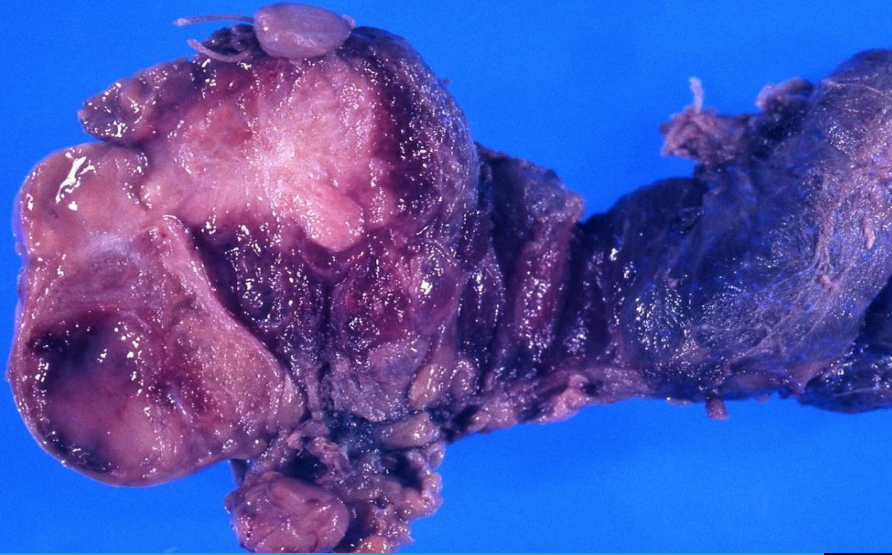
- Són els més freqüents.
- Més freqüència entre 25-50 anys.
- Poden ser lesions solitàries o múltiples.
- Poden estar ben delimitats, inclús encapsulats, però el més freqüent és que siguin **masses blanquinoses** infiltrants. A vegades són quístics.
- Solen créixer formant **papil·les** amb eix fibrovascular i epiteli cúbic, uniestratificat o pluriestratificat.
- El diagnòstic es basa en les característiques **nuclears** (aspecte clar en **vidre esmerilat**, **estriacions longitudinals**, **inclusions intranuclears**).
- Pot haver-hi calcificacions concèntriques en l'eix papil·lar (**cossos de psammoma**).
- És freqüent la **infiltració dels limfàtics** i, en el moment del diagnòstic, vora la meitat dels pacients presenten metàstasi en ganglis adjacents al coll.

Carcinoma papil·lar

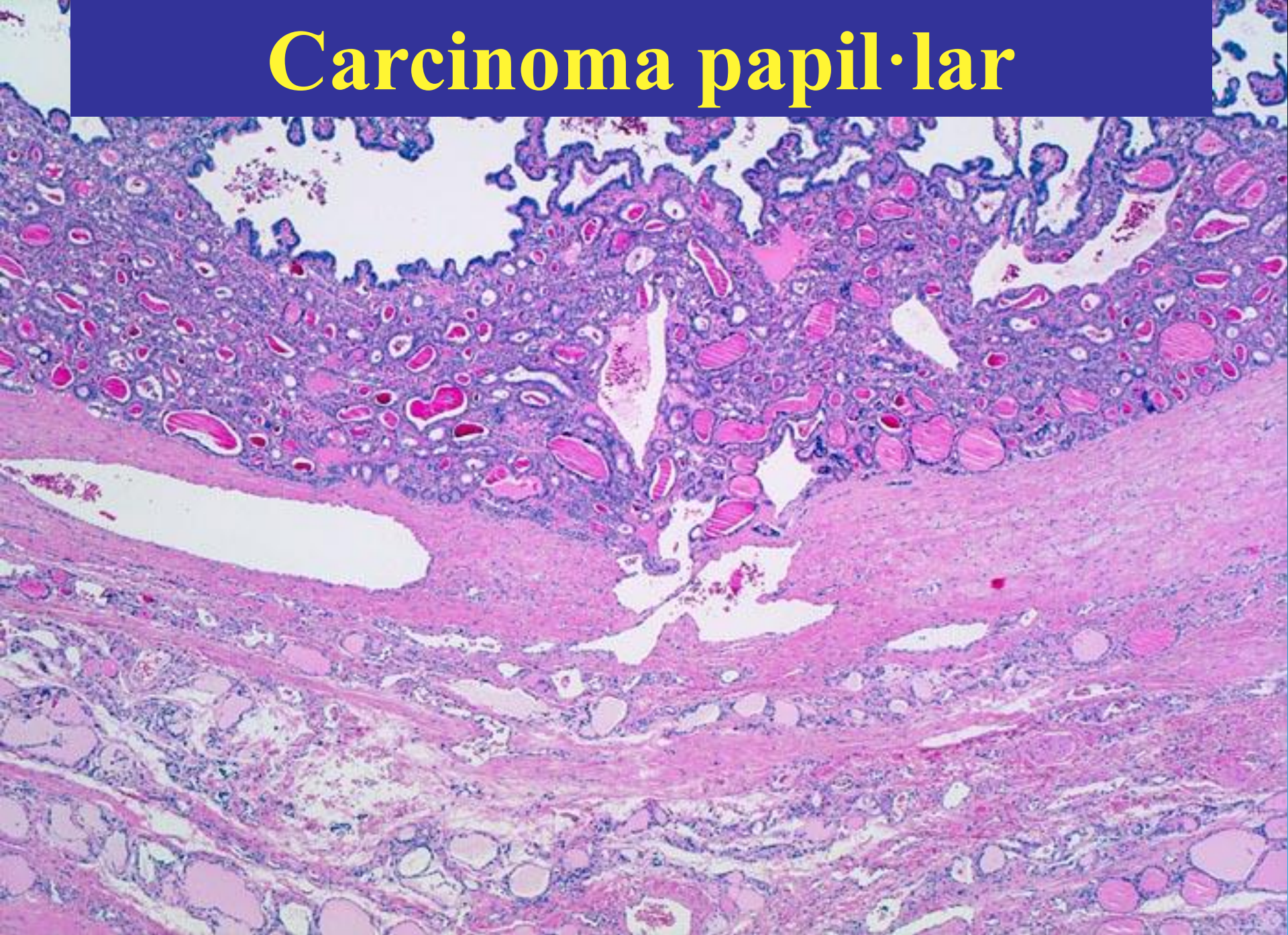
5 mm

Carcinoma papil·lar

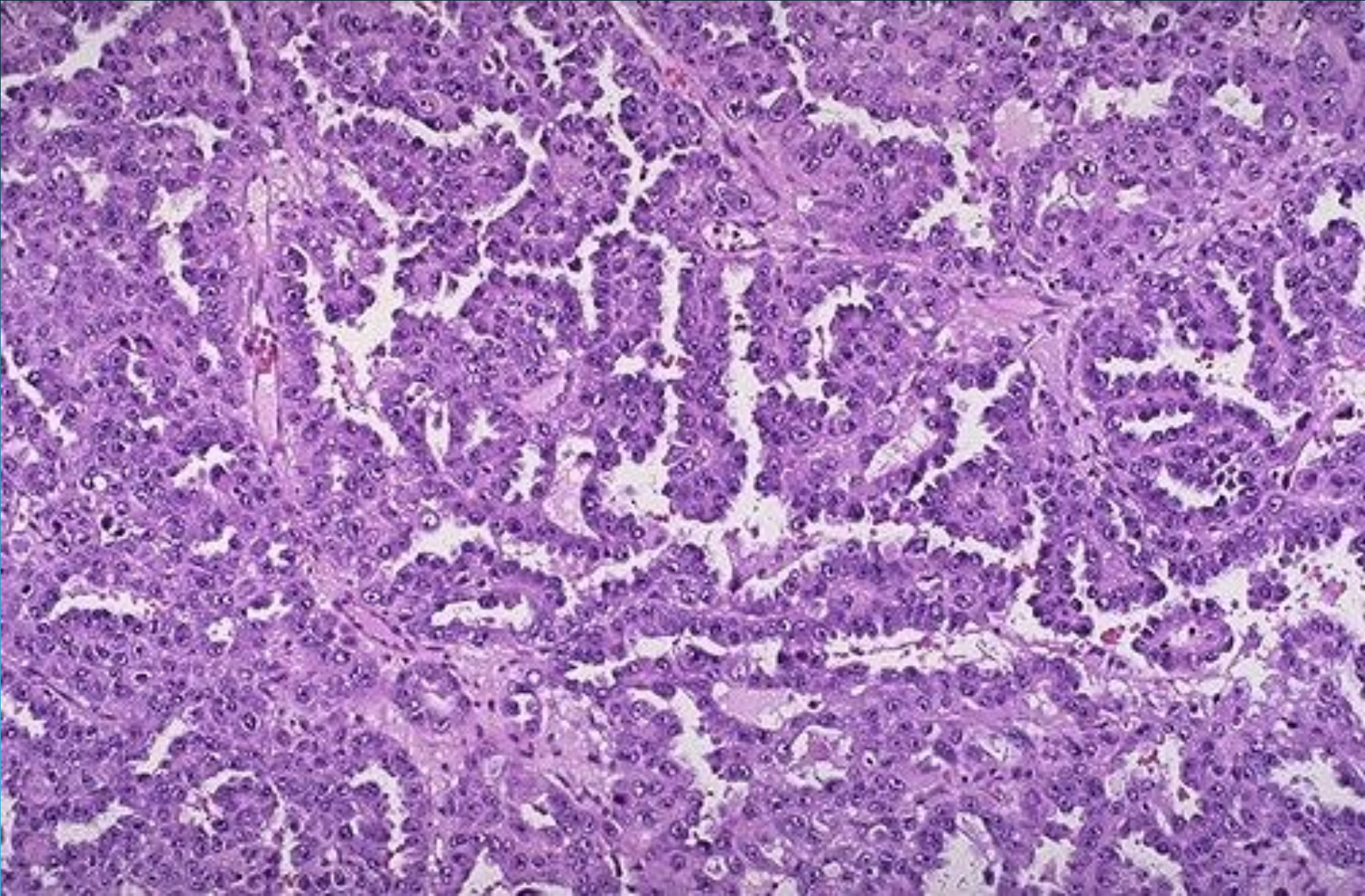

5mm

Carcinoma papil·lar

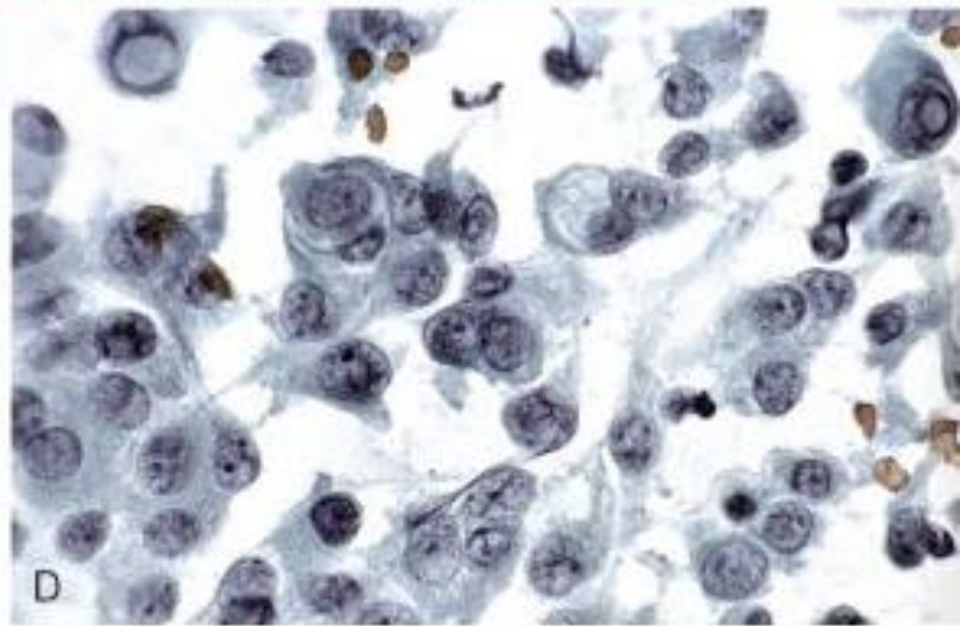
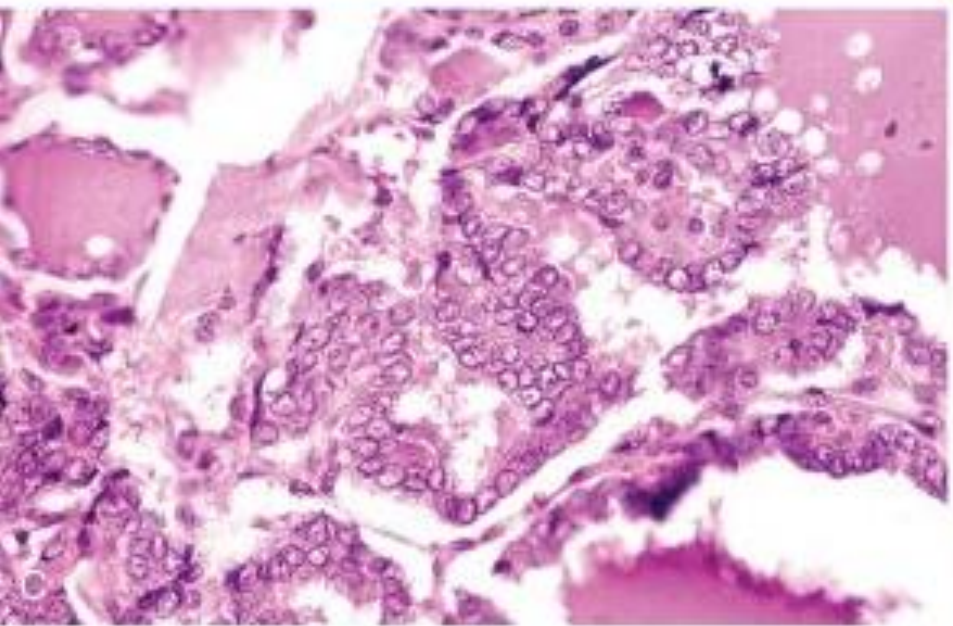
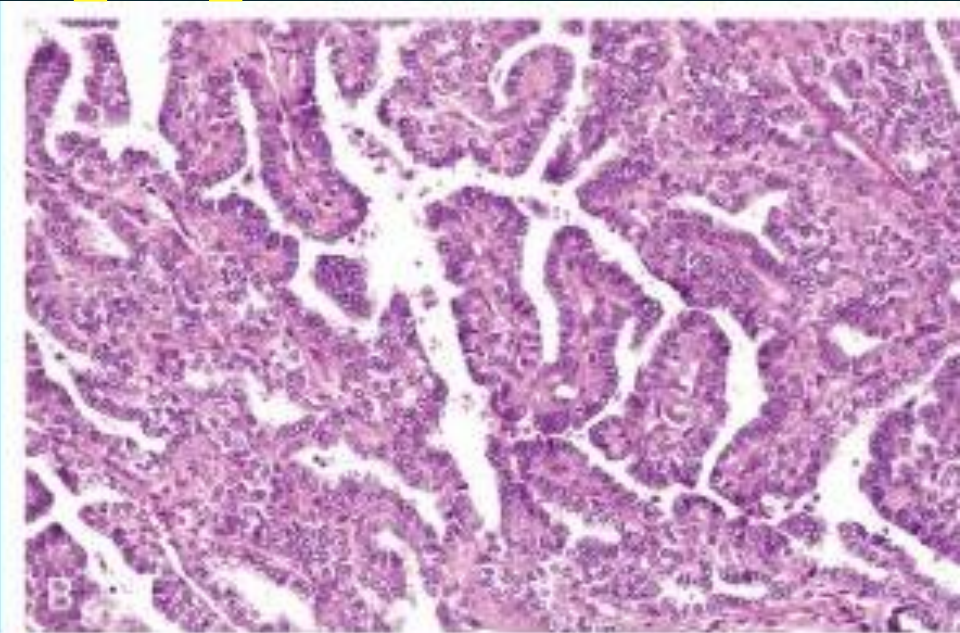
Carcinoma papil·lar

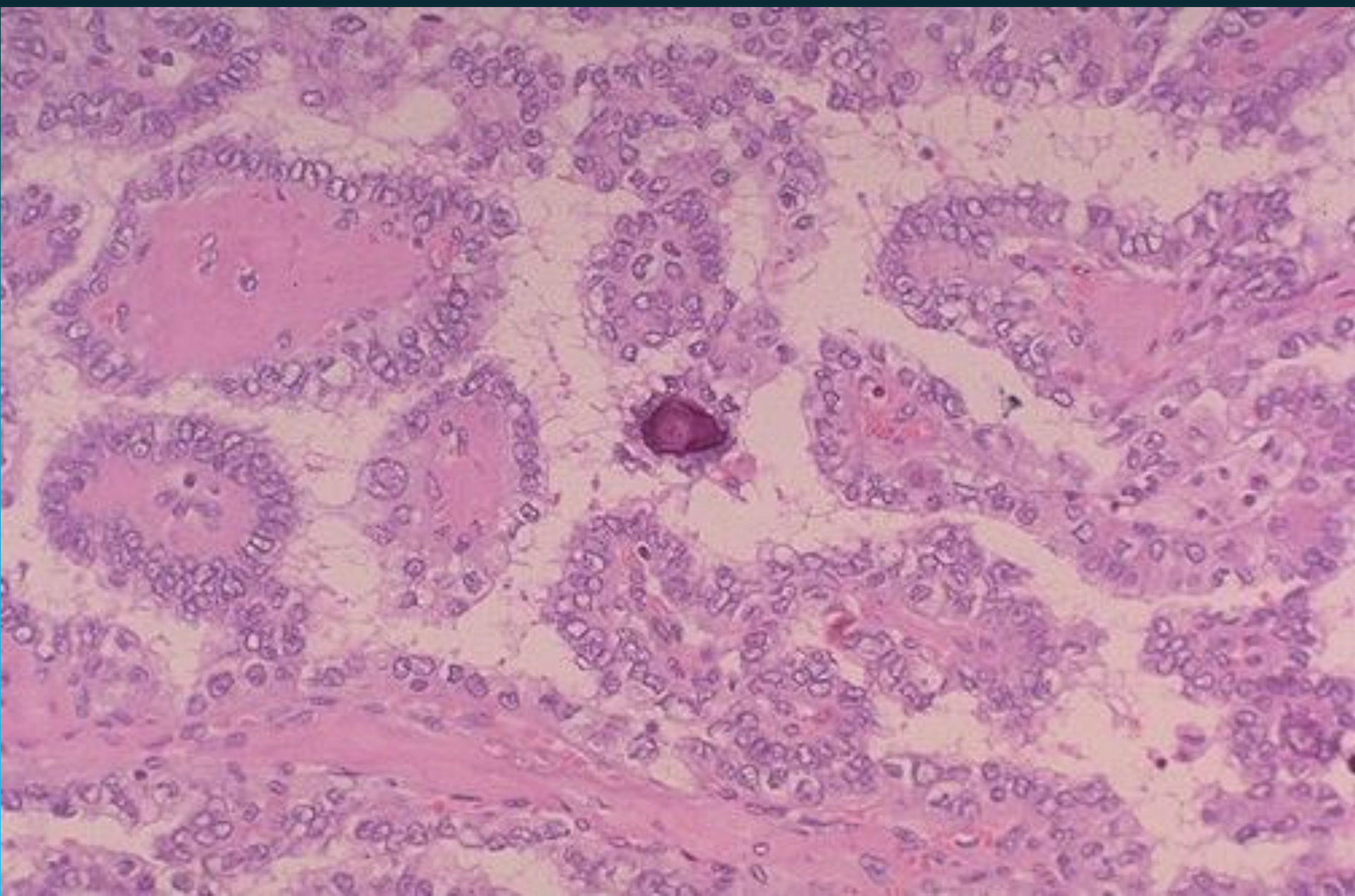

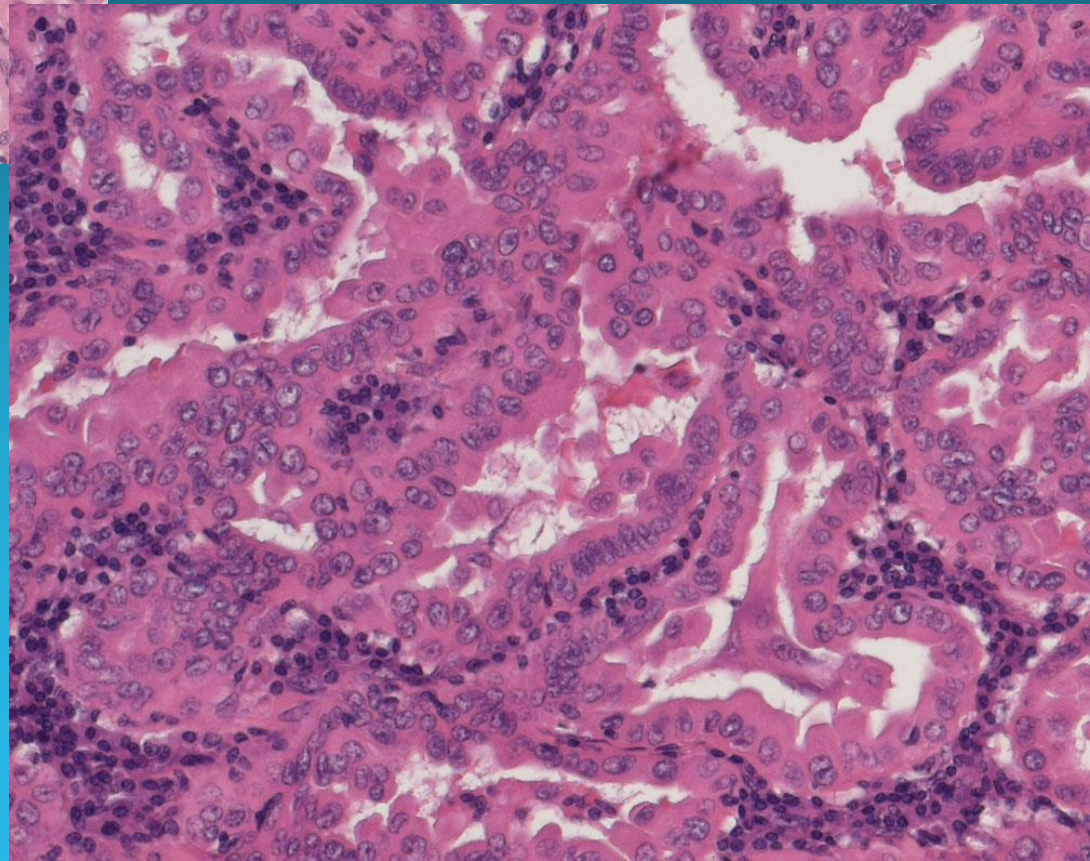
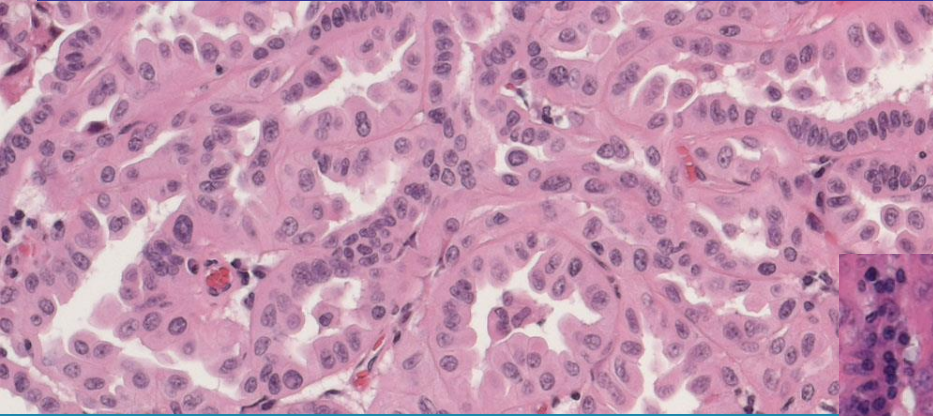

Carcinoma papil·lar

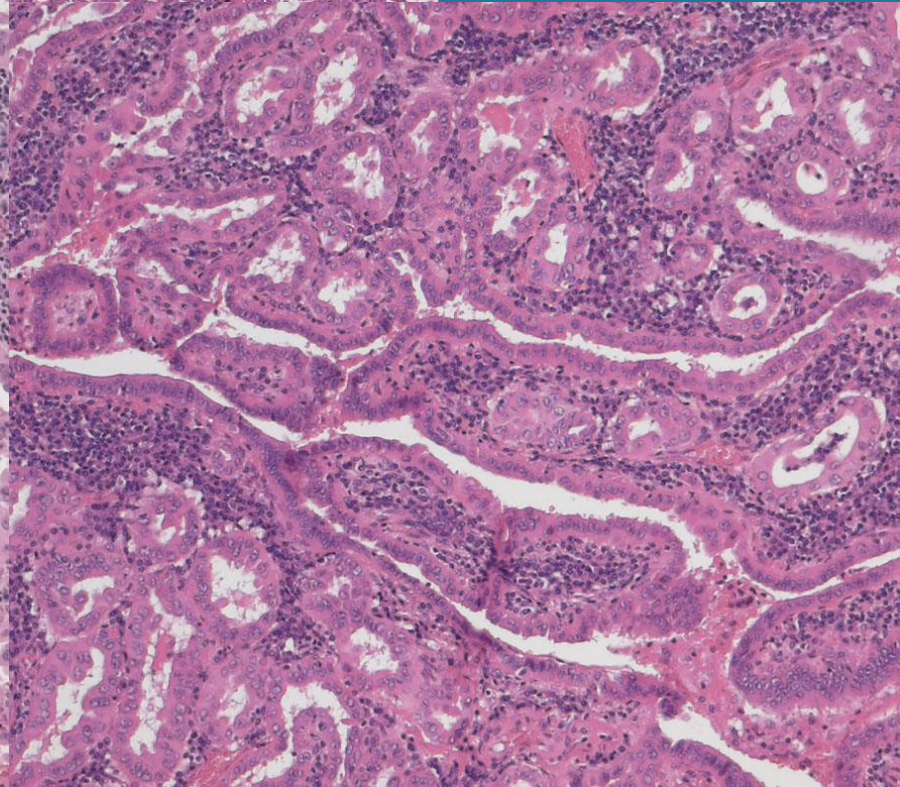
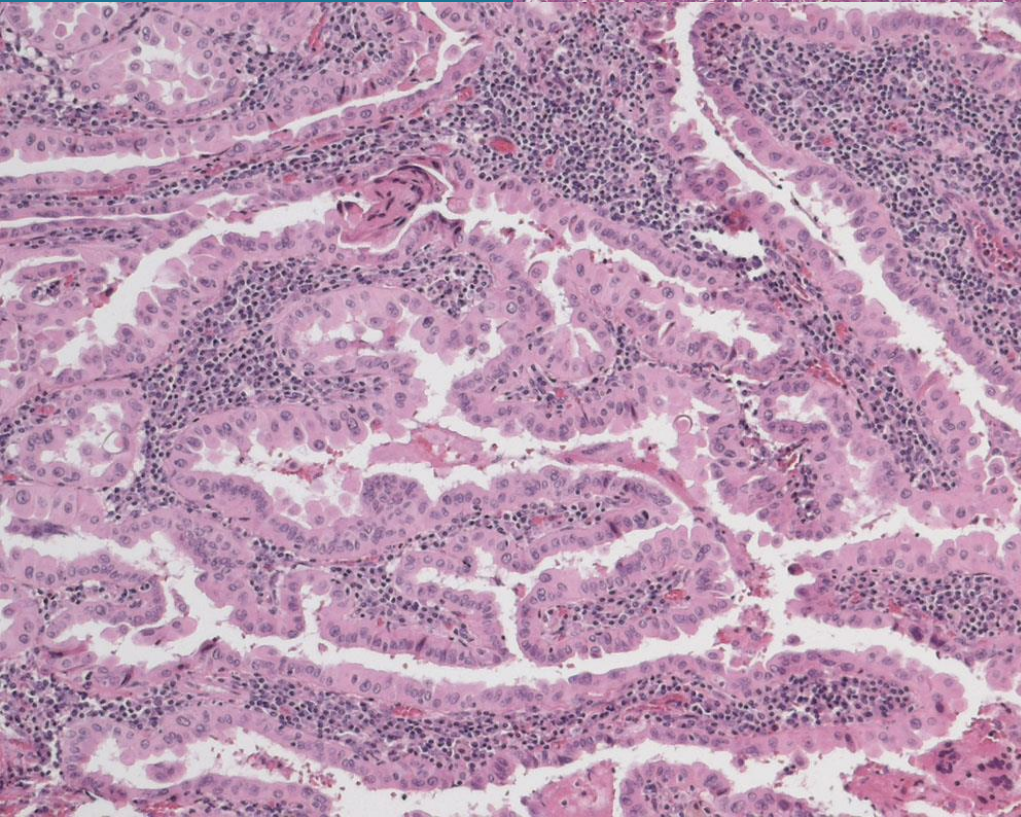
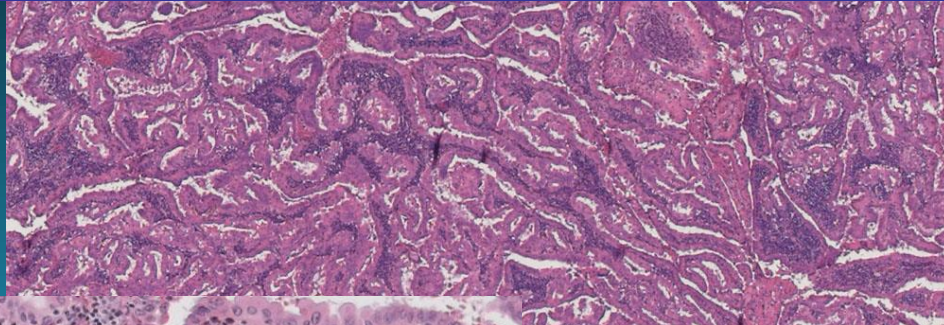

Carcinoma papil·lar de Hurthle

Carcinoma papil·lar de Hurthle

Carcinoma papil·lar

- Variants histològiques -

Variant fol·licular

Nuclis característics del papil·lar.

Creixement fol·licular.

Sol estar encapsulat.

Menys incidència de metàstasis ganglionars.

Variant de cè·lules altes

Revestiment de les papil·les per cè·lules cilíndriques eosinòfiles.

Persones majors.

Més freqüència de metàstasis ganglionars i invasió vascular.

Variant esclerosant difusa

En gent més jove.

Creixement papil·lar vora àrees escamoses.

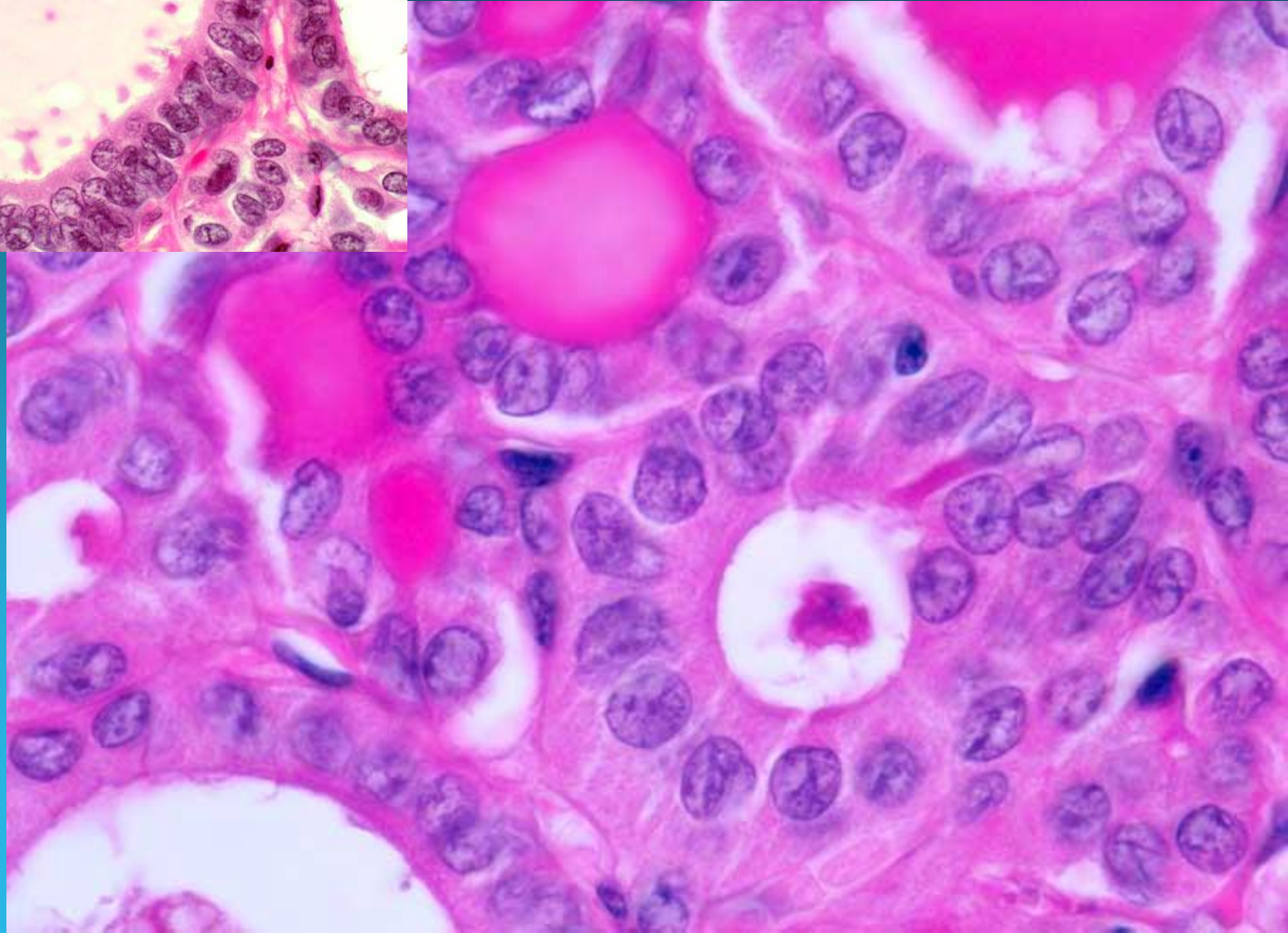
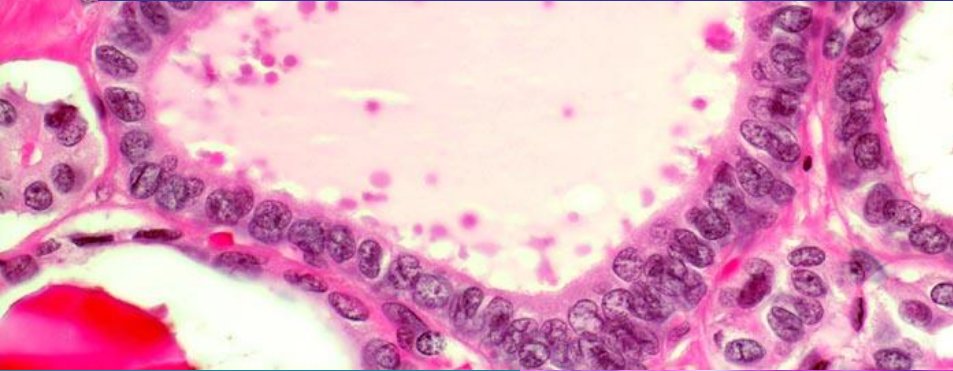
Fibrosi i infiltrat limfocitari.

Més incidència de metàstasi ganglionar.

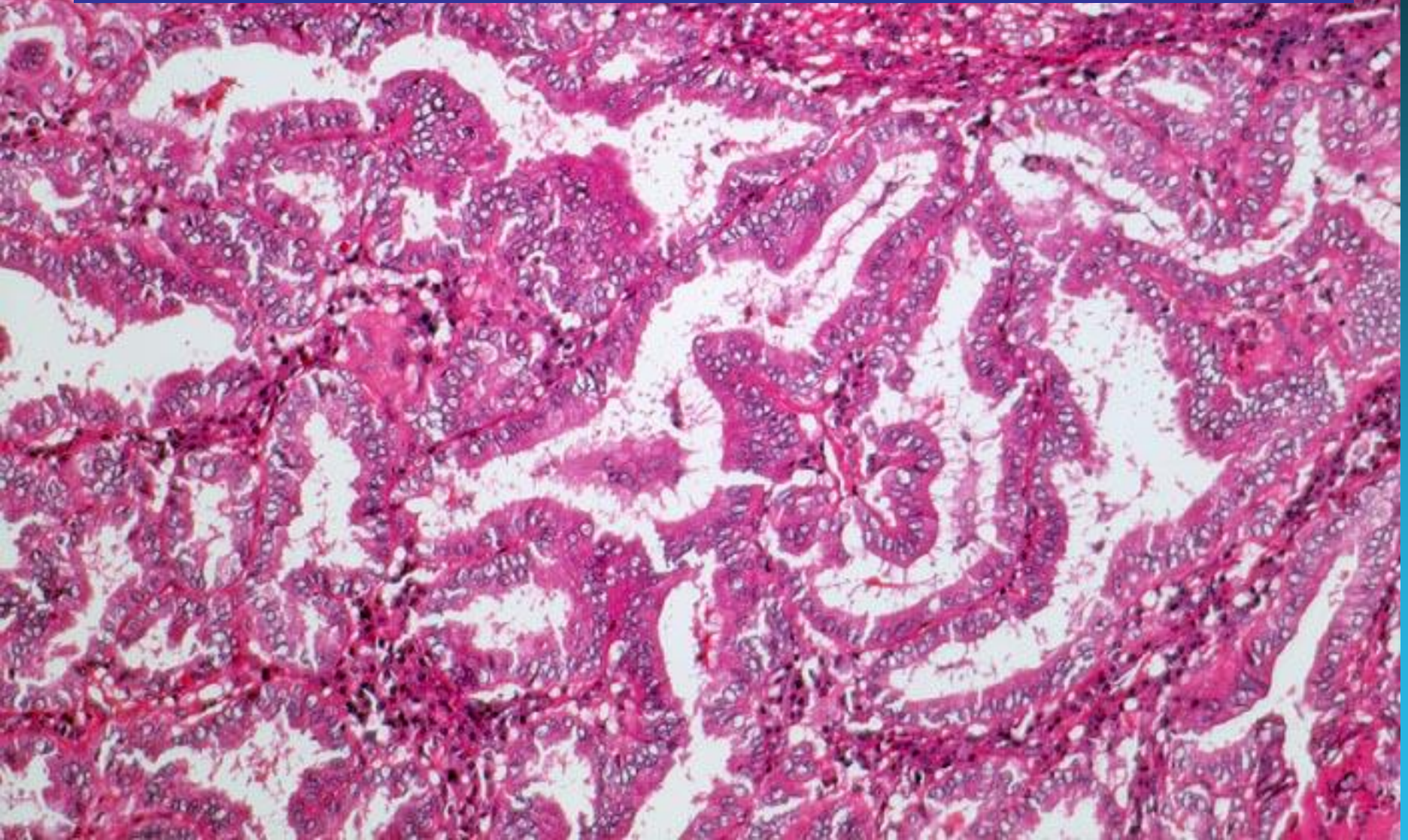
Microcarcinoma papil·lar

Grandària inferior a 1 cm.

Carcinoma papil·lar: variant fol·licular

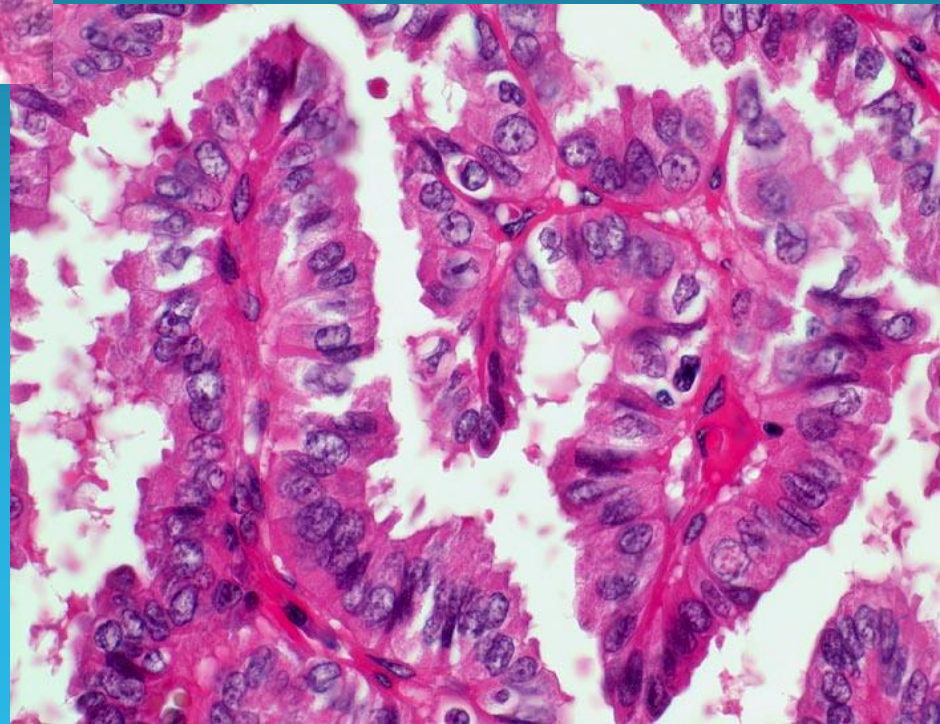
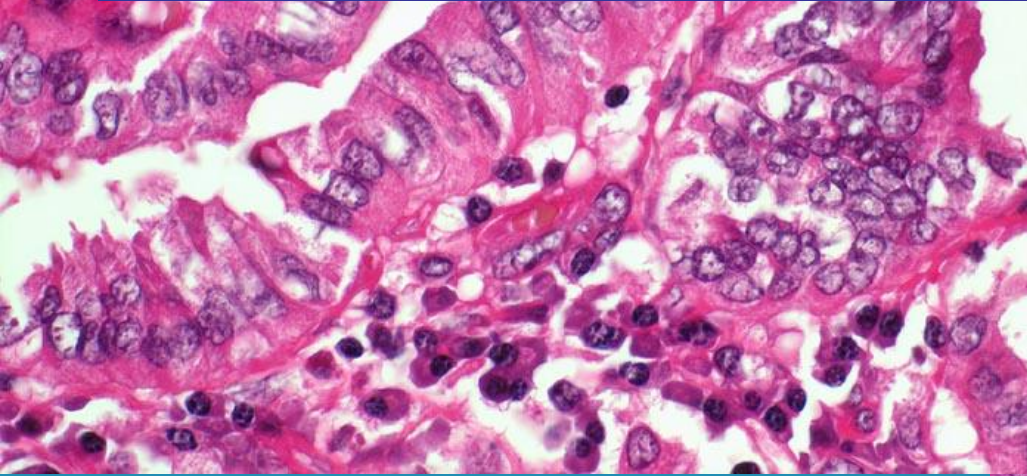

Carcinoma papil·lar: variant de cè·l·lules altes

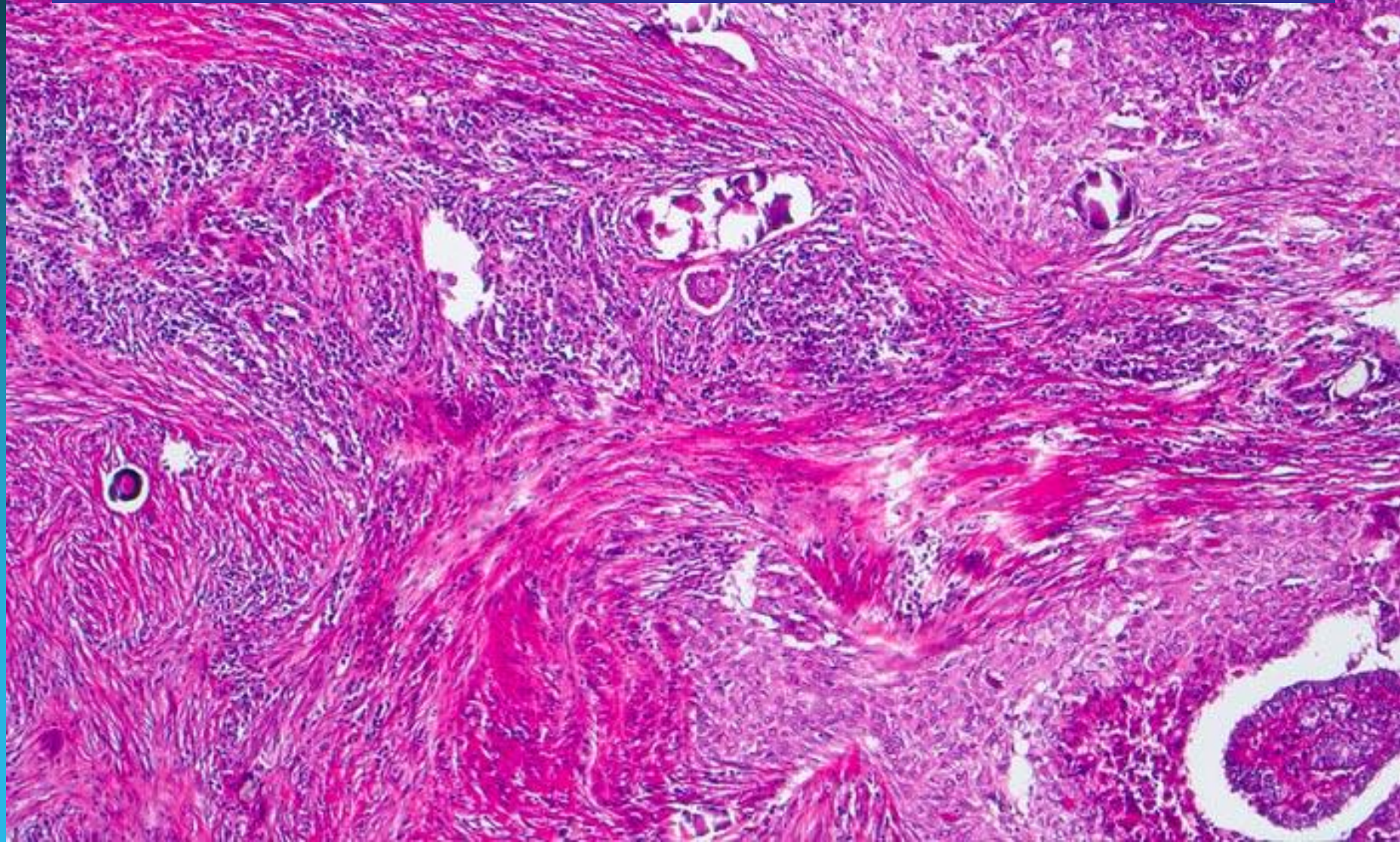

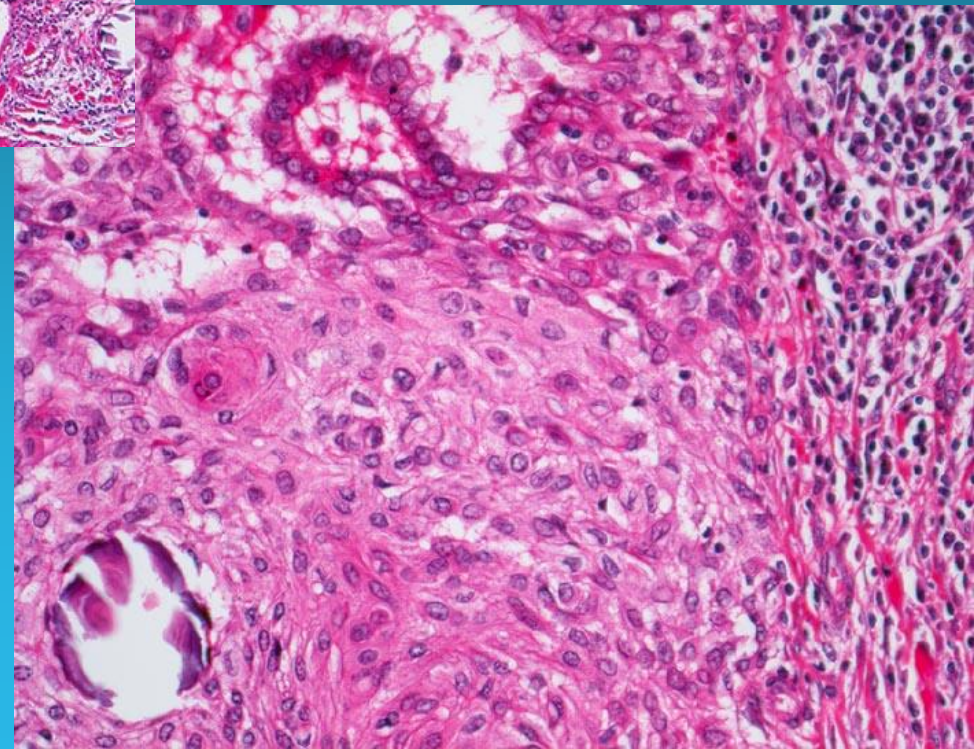
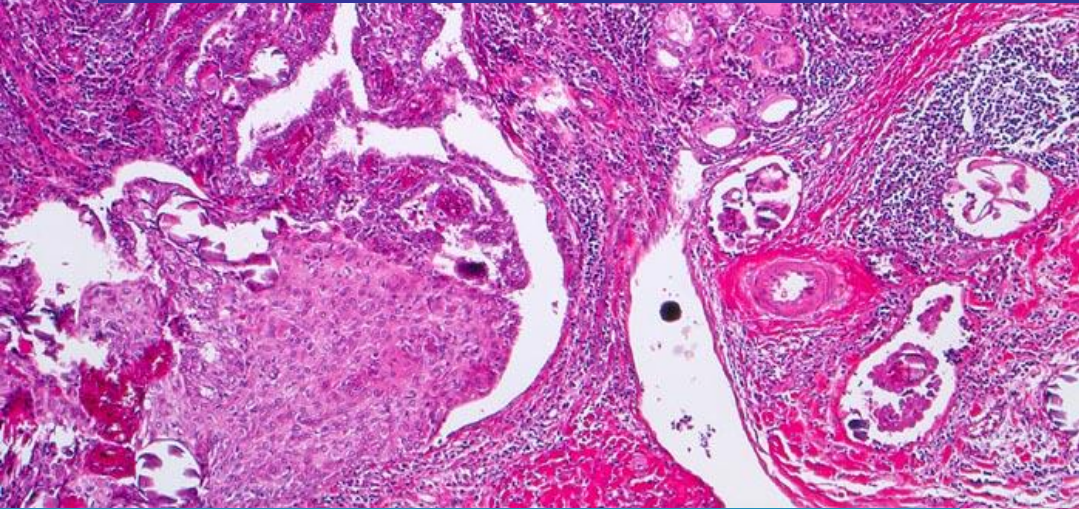
Carcinoma papil·lar: variant de cè·l·lules altes

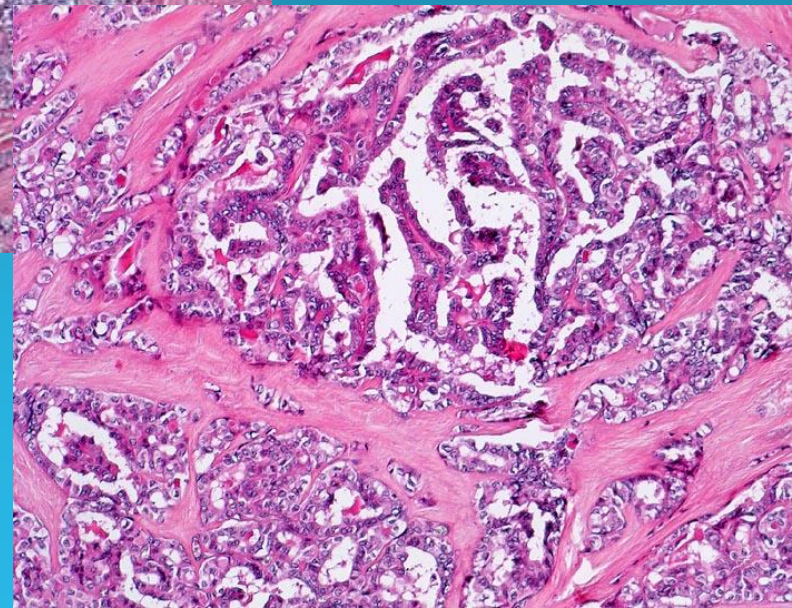
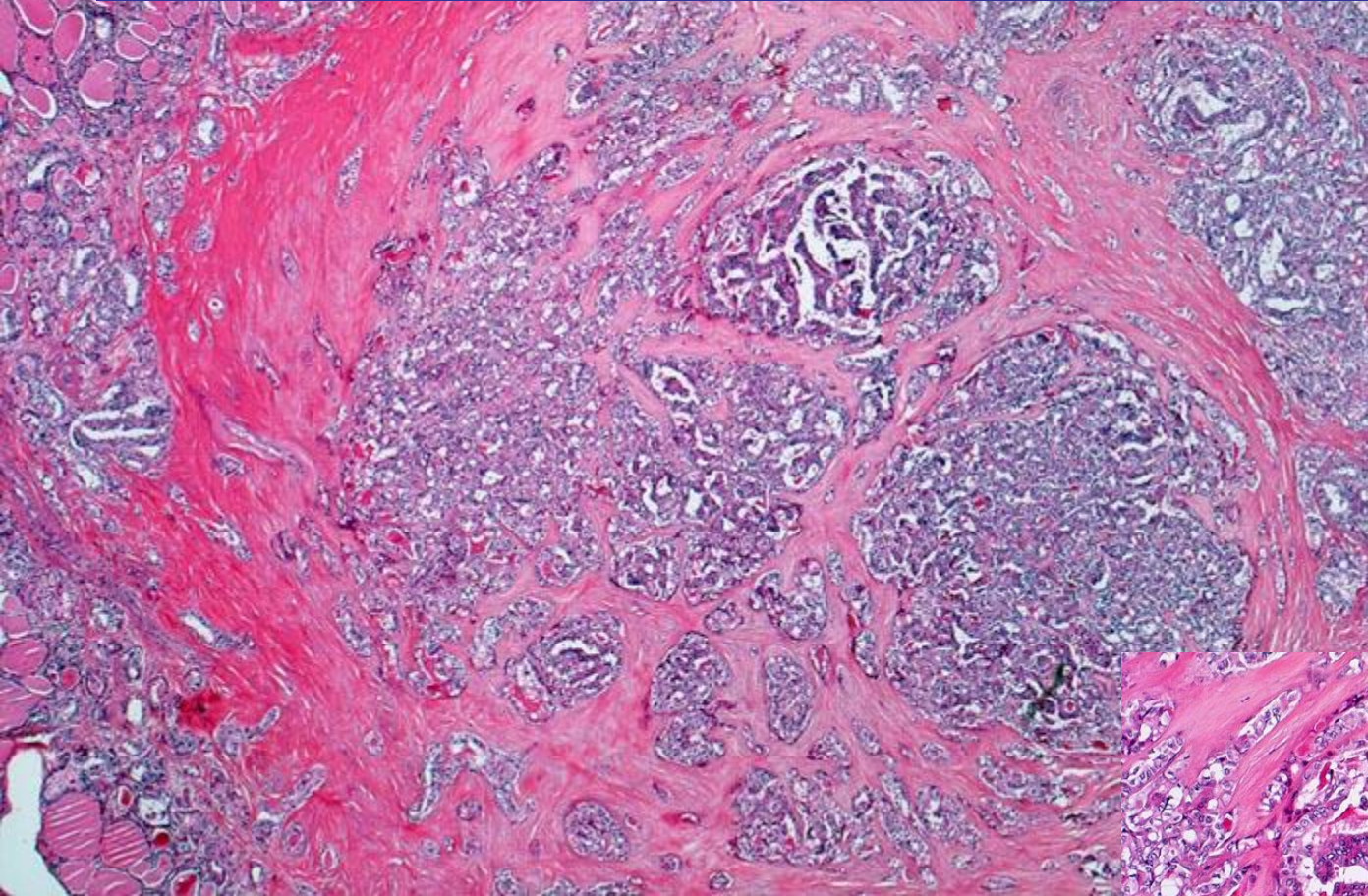
Carcinoma papilar: variant esclerosant difús

Carcinoma papilar: variant esclerosant difús

Microcarcinoma papil·lar

Carcinoma fol·licular

- Més freqüent en dones.
- Més freqüència entre 40-60 anys.
- Solen ser lesions en forma de nòduls únics que poden estar ben delimitats o ser molt infiltrants.
- Al tall solen ser grocs o grisencs i poden tenir àrees hemorràgiques.
- Histològicament, fol·licles menuts que contenen col·loide. En alguns casos, les cè·l·lules formen nius sòlids i el col·loide no és evident. Pot haver-hi una variant de cè·l·lules de Hürthle.
- **Pot infiltrar-se en la càpsula mínimament o àmpliament.**
- **El carcinoma fol·licular mínimament invasor es caracteritza per infiltració capsular o vascular.**
- Solen disseminar-se per **via hemàtica** (os, pulmó, fetge) i la disseminació limfàtica és rara.

Carcinoma fol·licular

- VARIANT MÍNIMAMENT INVASIVA

Infiltració focal càpsula, embolització vascular.

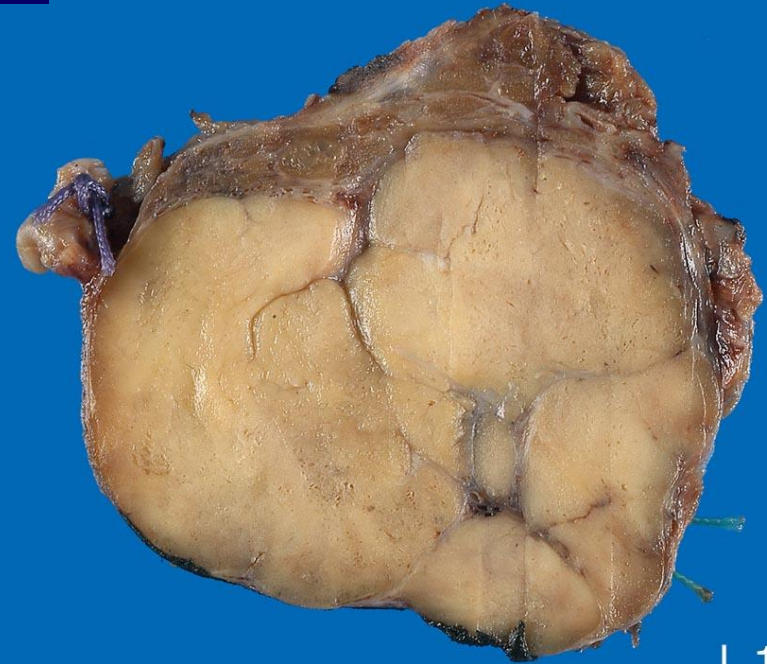
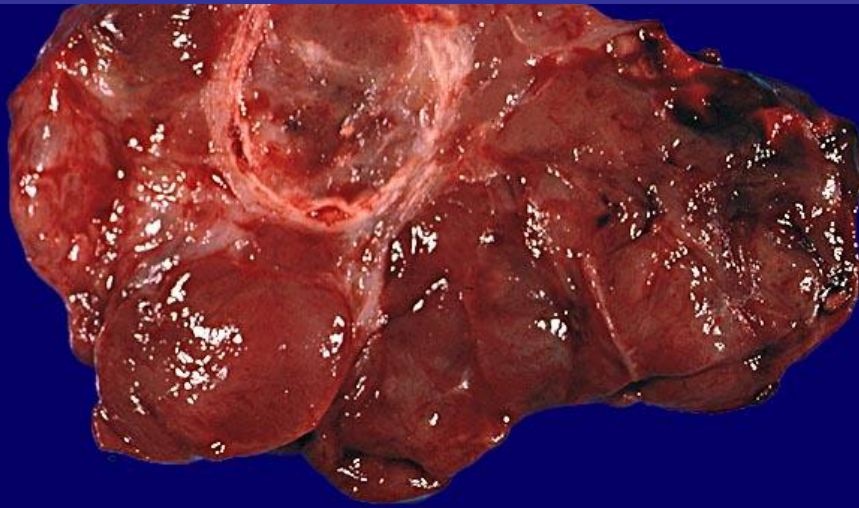
Supervivència a 10 anys: 90%.

- VARIANT ÀMPLIAMENT INVASIVA

Sòlid-trabecular amb mitosi.

Supervivència a 10 anys: 50%

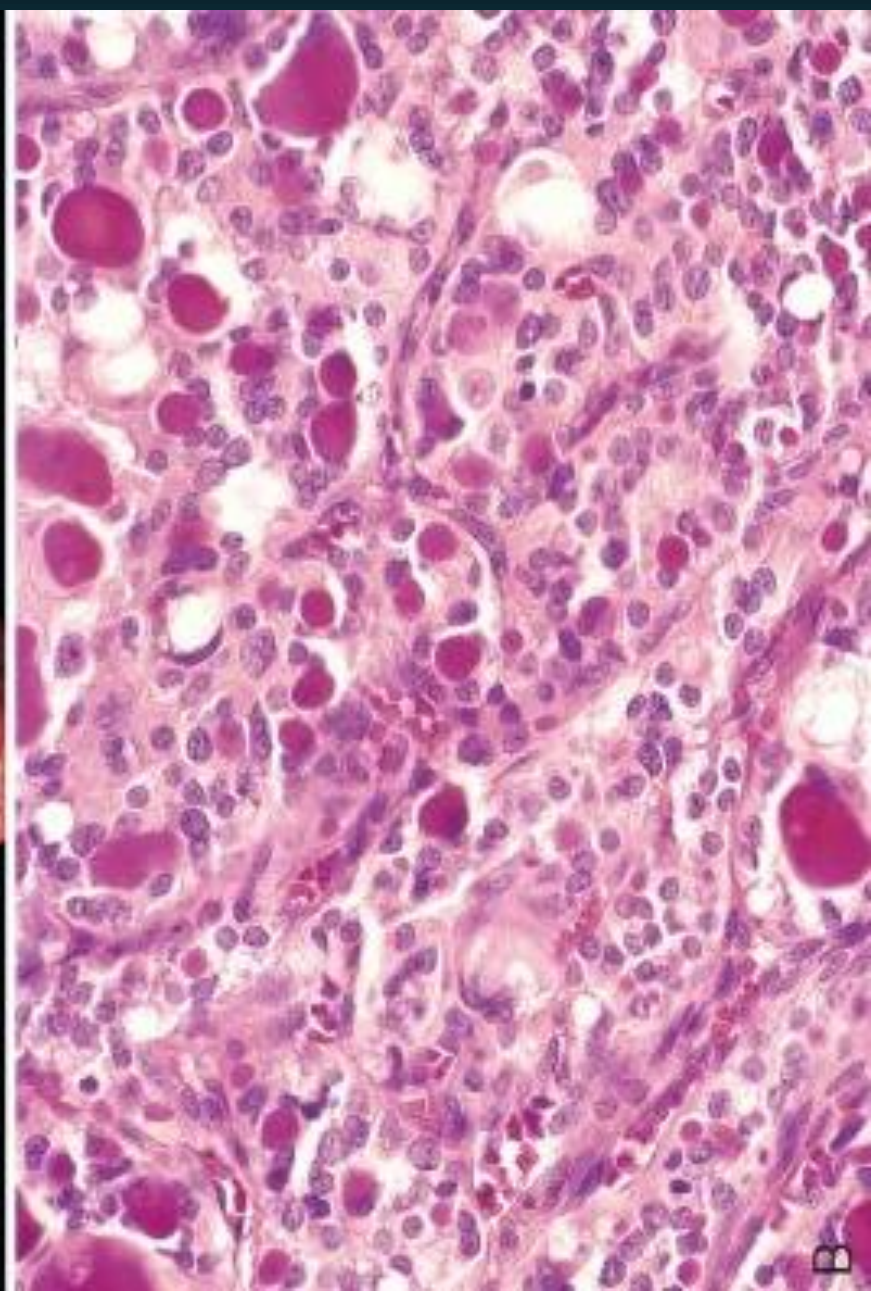
Carcinoma fol·licular

10mm

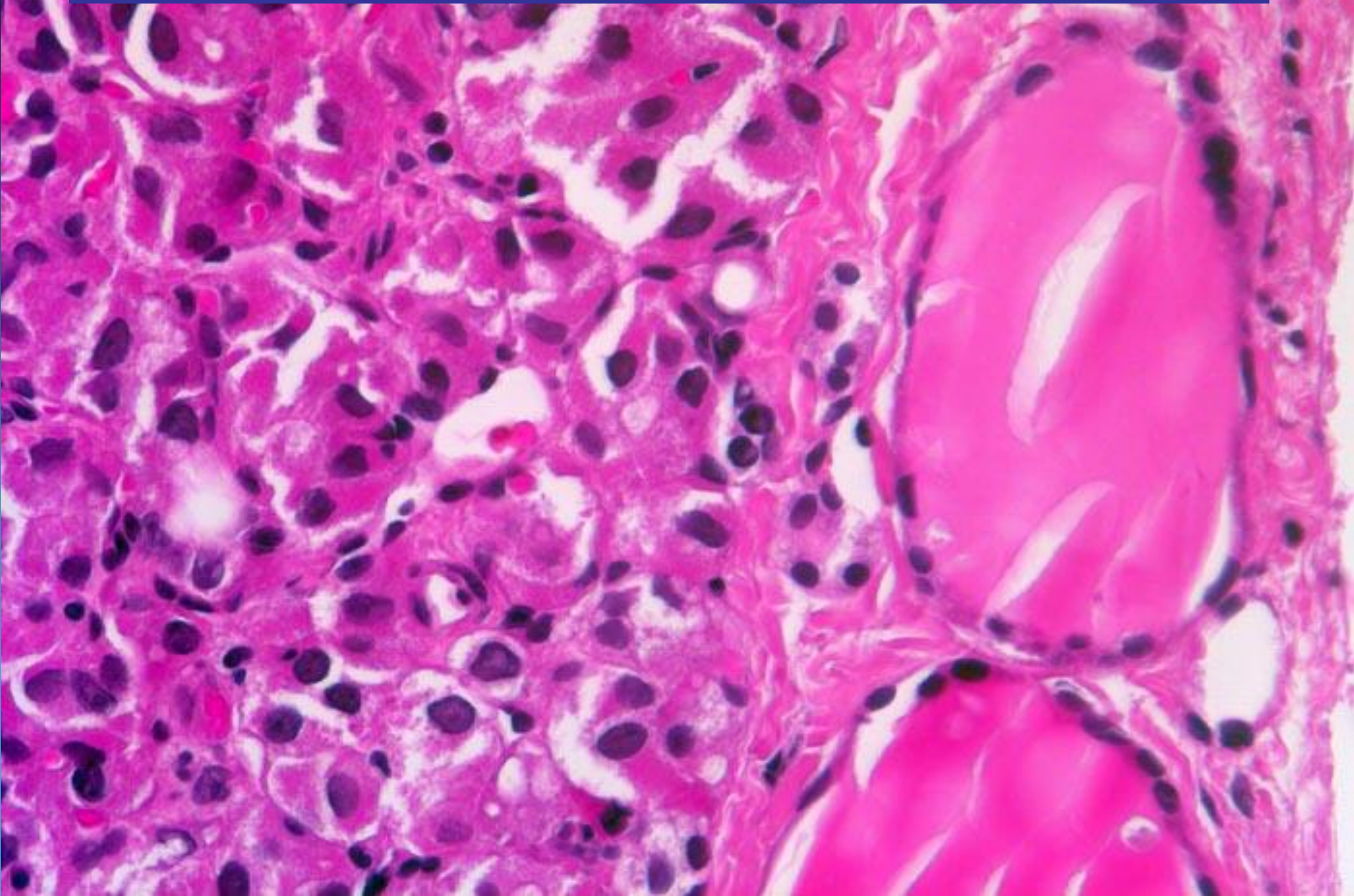
A

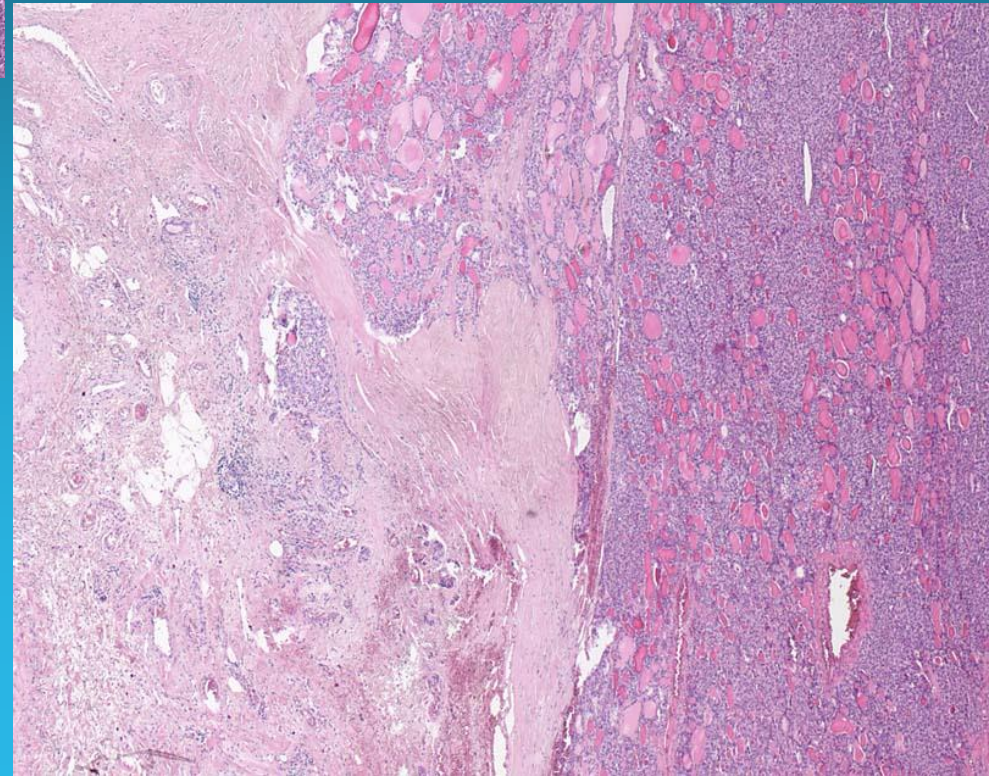
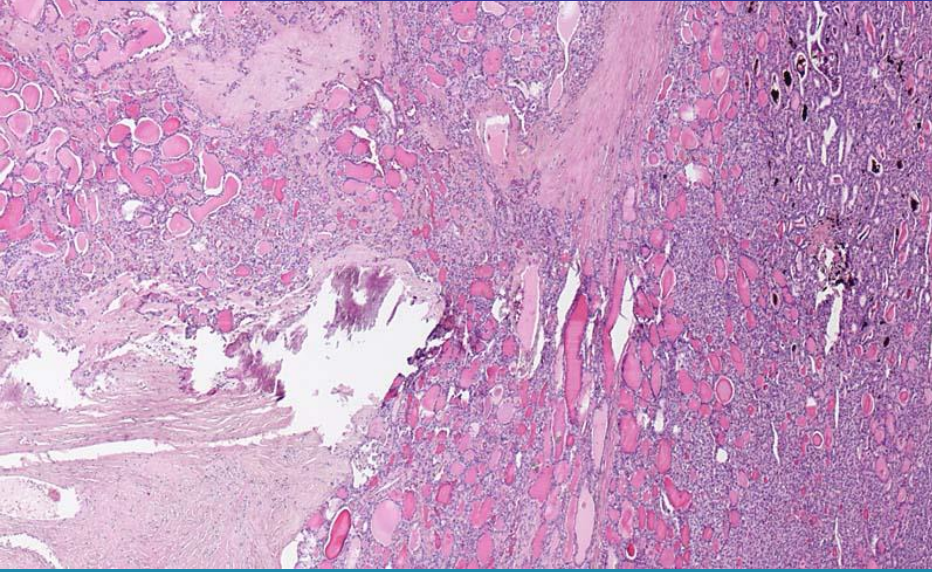
B

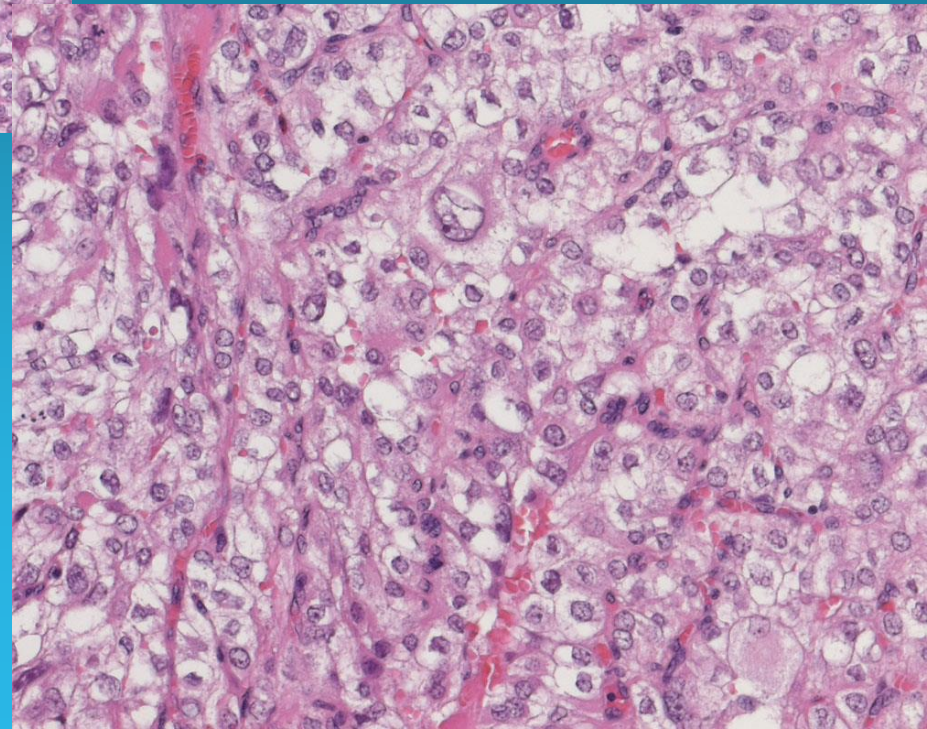
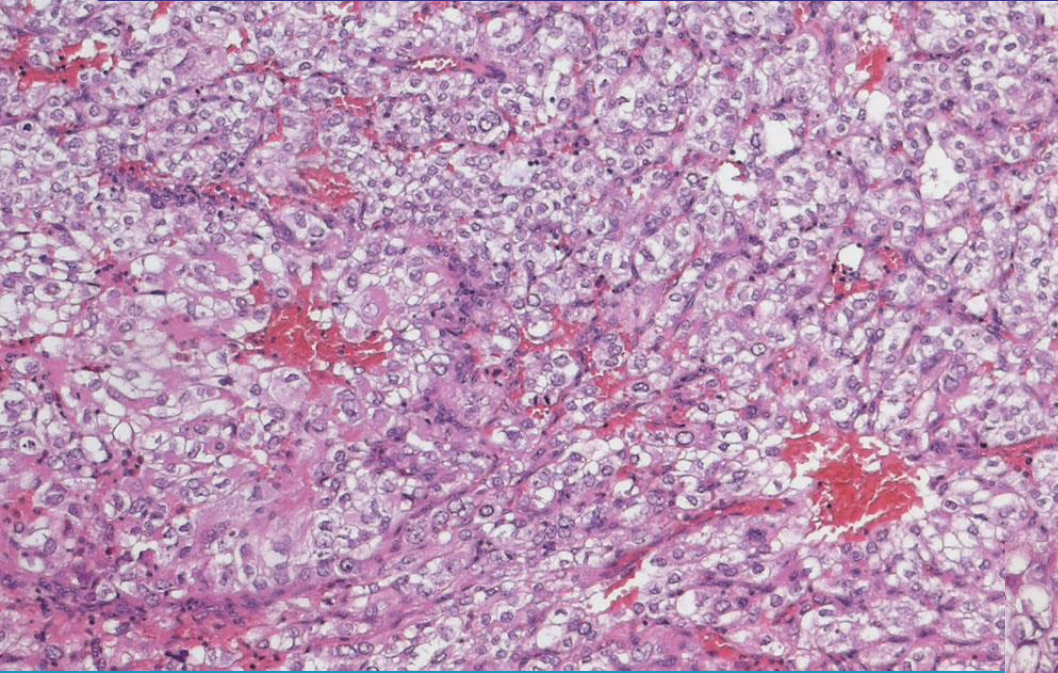
Carcinoma fol·licular

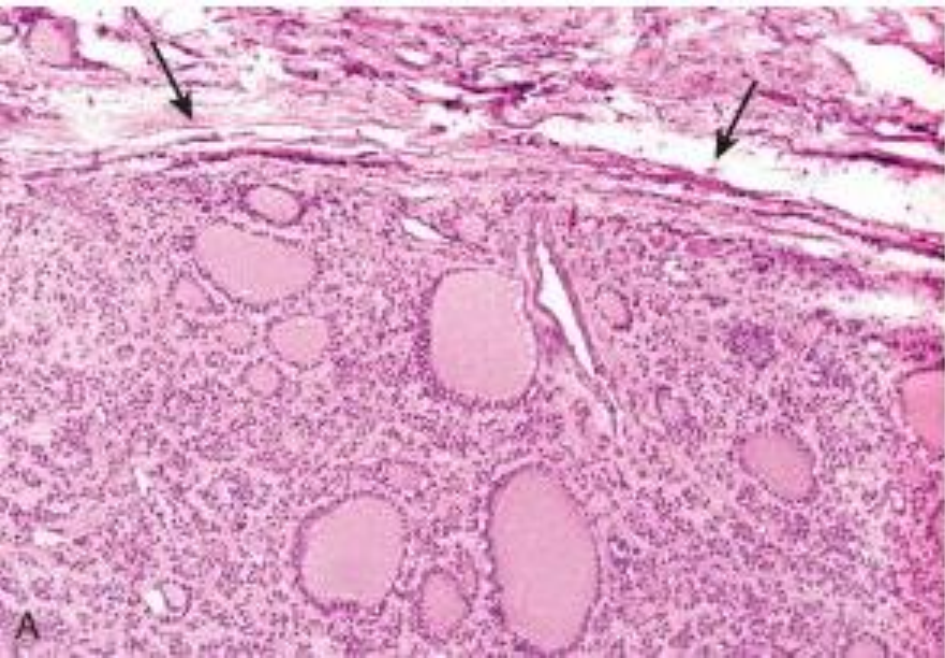
Carcinoma fol·licular

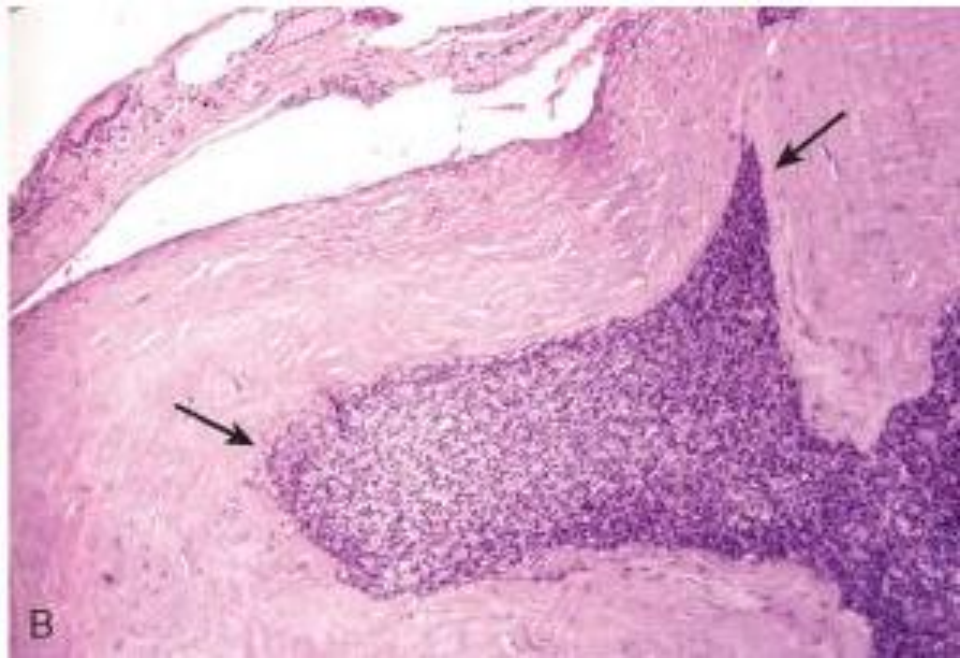
Carcinoma fol·licular

Carcinoma fol·licular

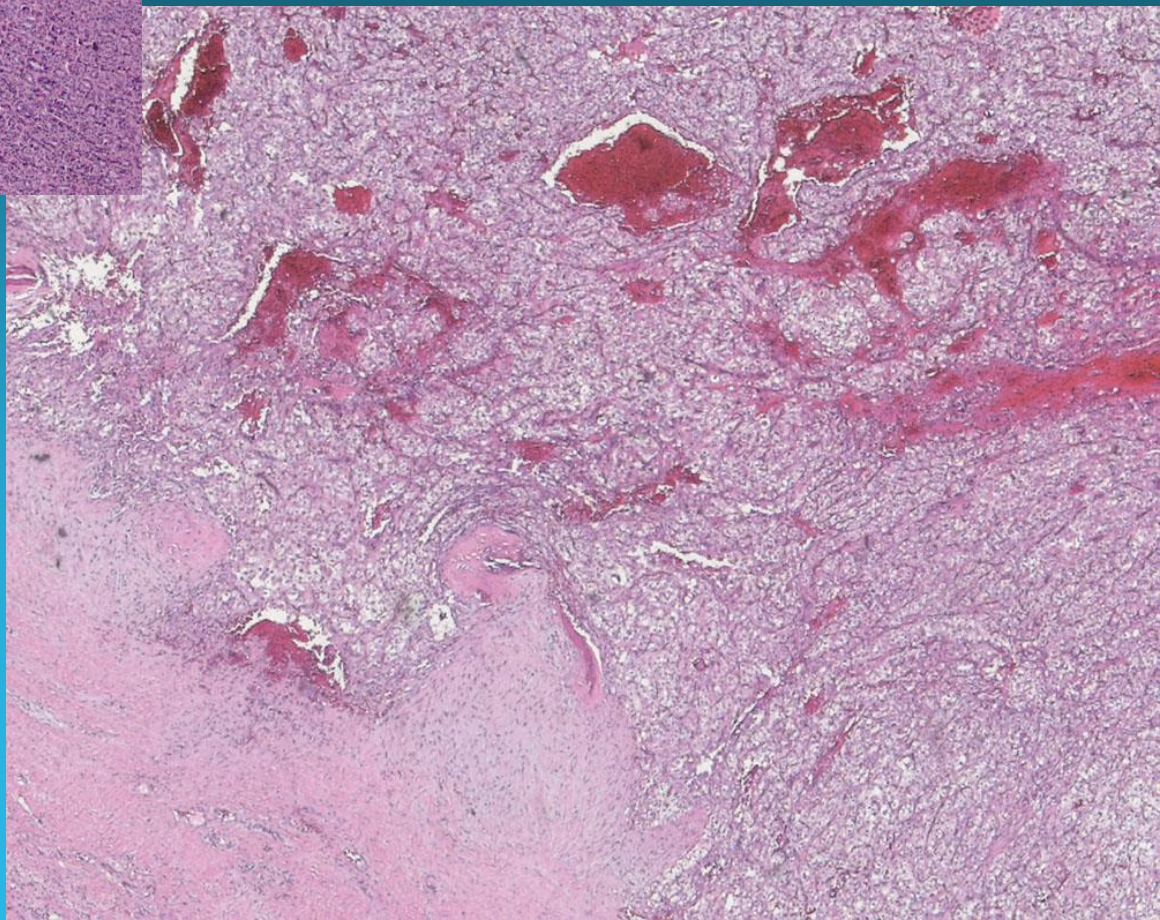
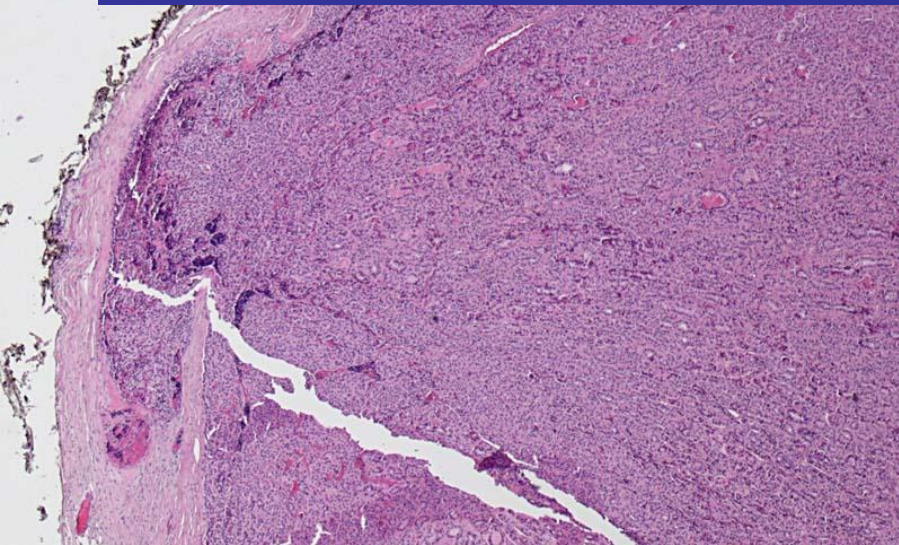

ADENOMA

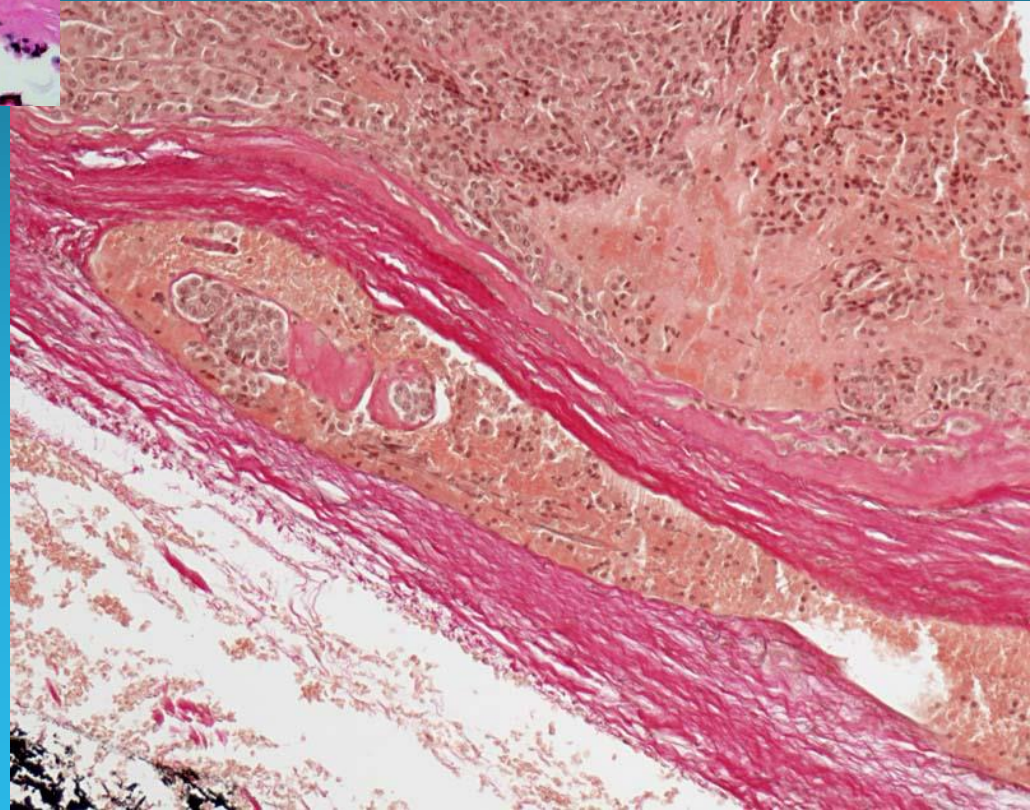
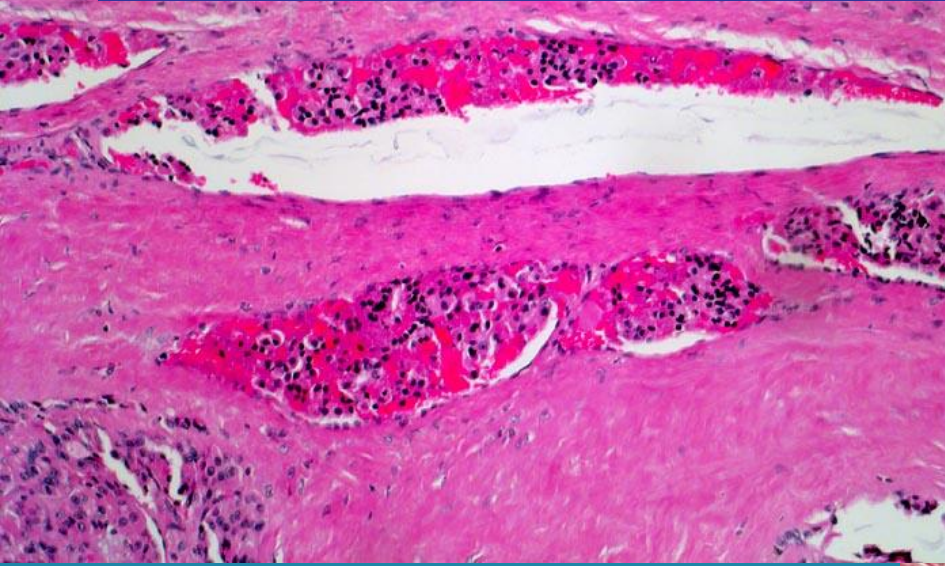

C. FOL·LICULAR

Carcinoma fol·licular

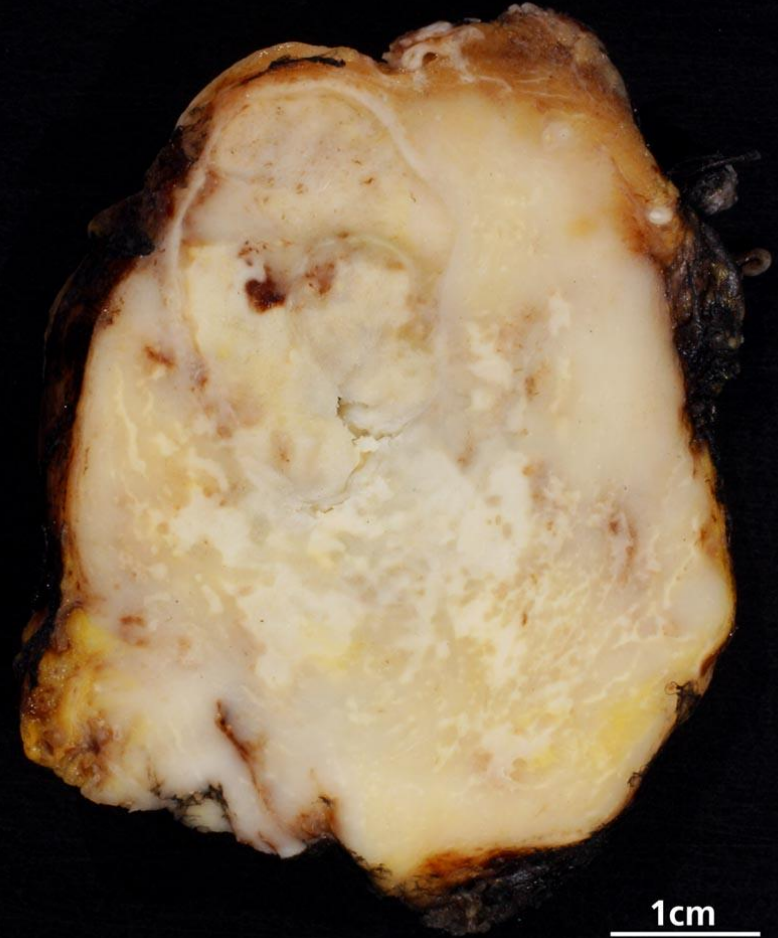
Carcinoma fol·licular

Carcinoma anaplàstic

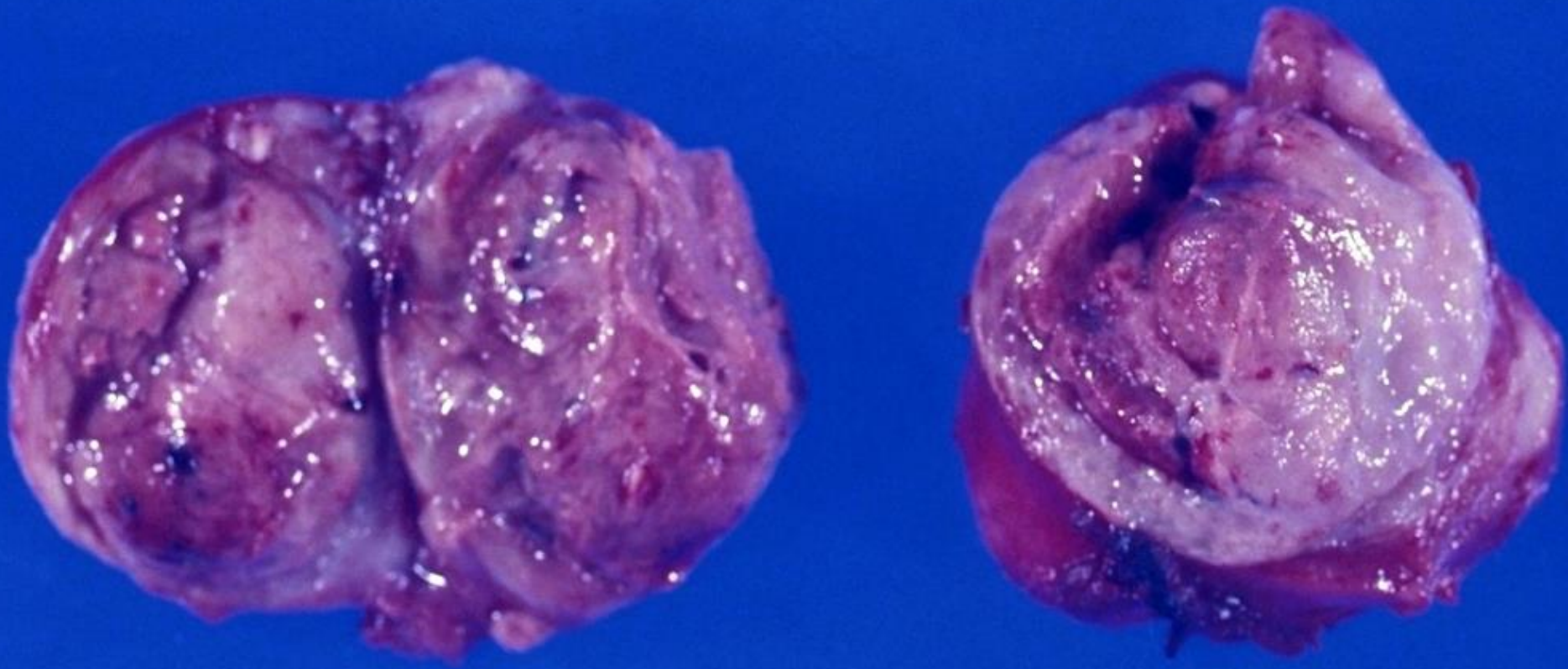
- Són poc freqüents.
- Mitjana d'edat: 60 anys.
- Solen presentar-se com una massa cervical voluminosa que creix amb rapidesa. En el moment del diagnòstic ha produït metàstasi en el pulmó.
- Antecedents d'un altre carcinoma (25%) o presència de carcinoma ben diferenciat en la peça quirúrgica (25%).
- Solen ser masses úniques de color blanc grisenc amb àrees hemorràgiques.
- Histològicament estan constituïts per cè·l·lules anaplàstiques: **gegants, fusiformes, poligonals**. Alguns tumors poden tenir focus de diferenciació fol·licular o papil·lar.
- Les cè·l·lules solen ser **negatives per a la tiroglobulina**.
- Mortalitat pròxima al 100%

Carcinoma anaplàstic

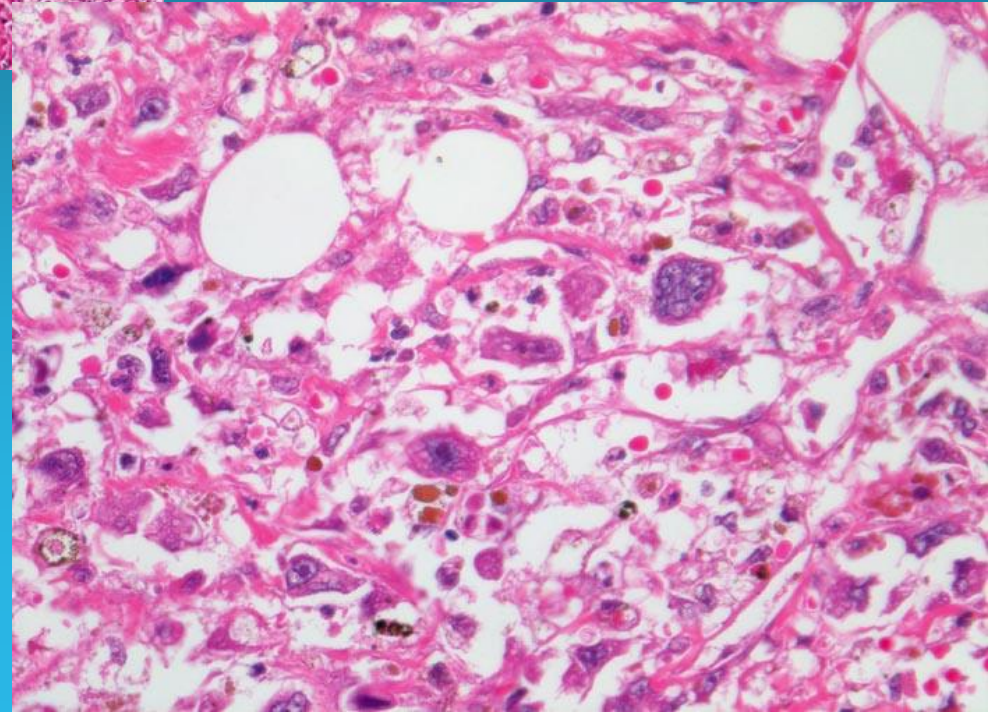
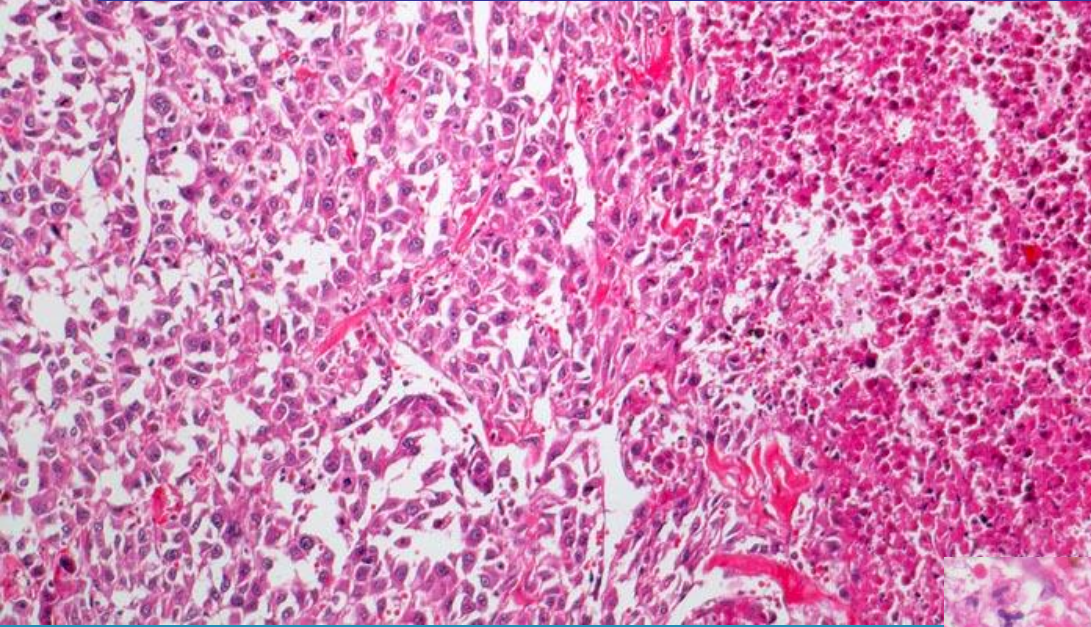

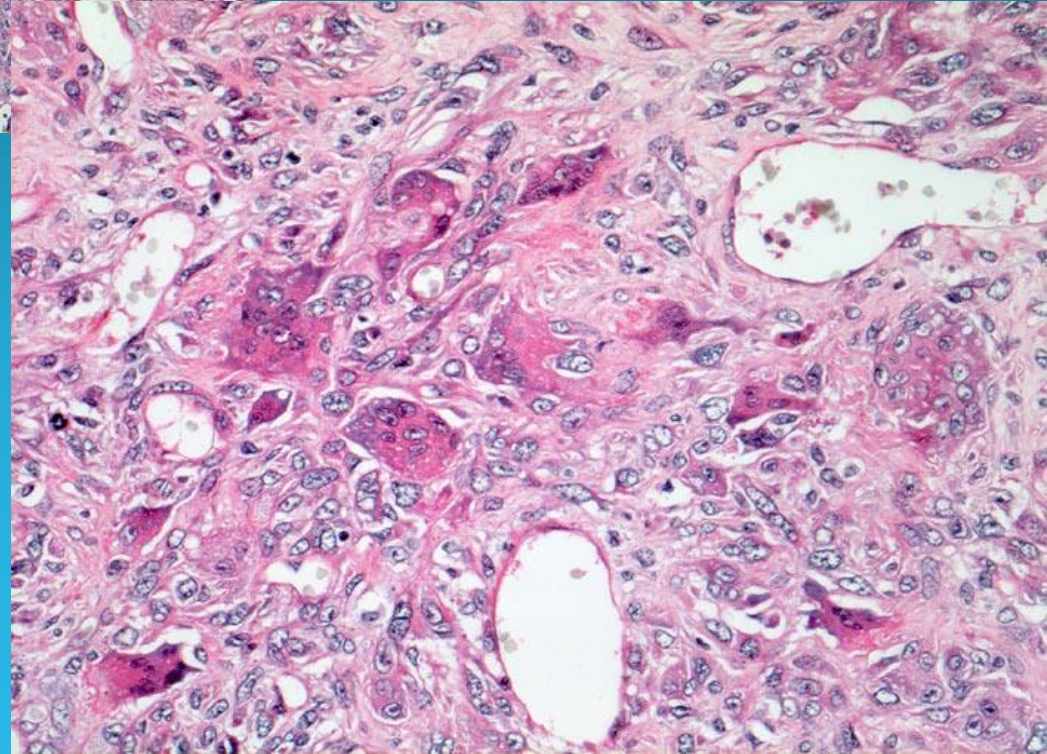
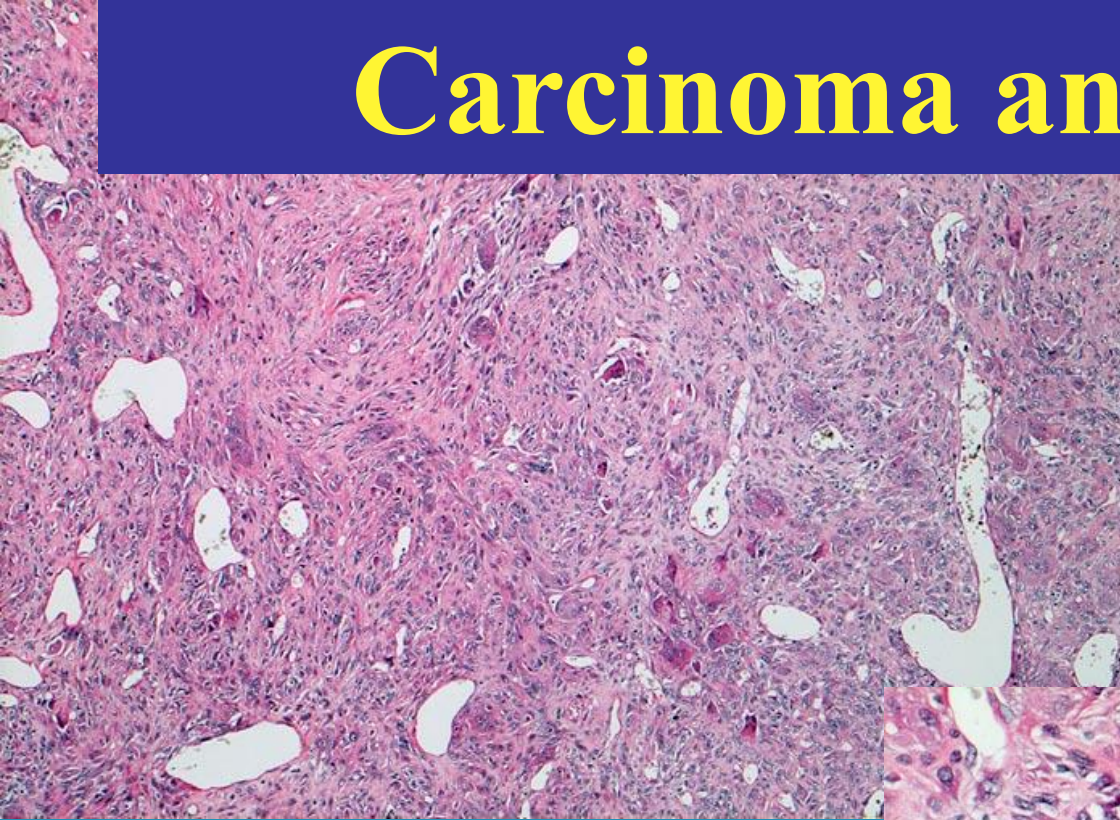
Carcinoma anaplàstic

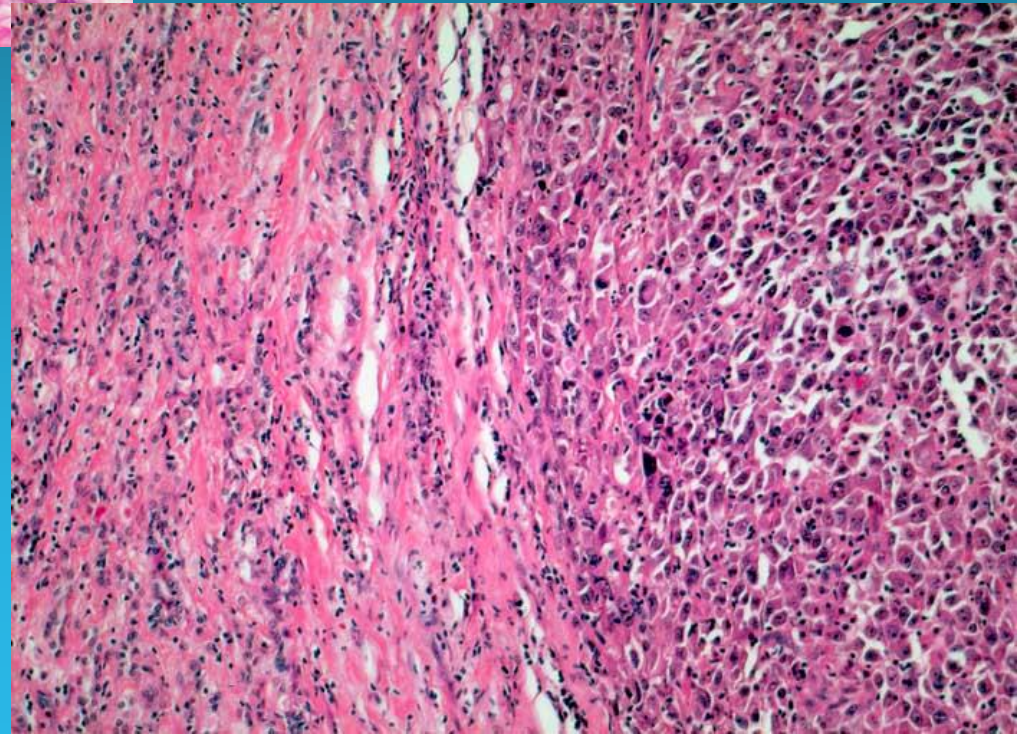
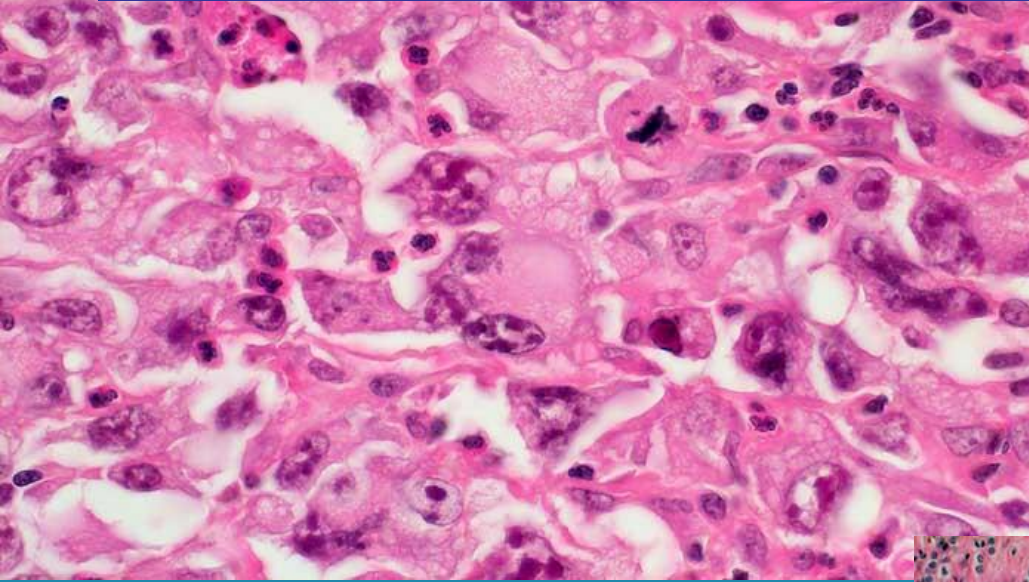
Carcinoma anaplàstic

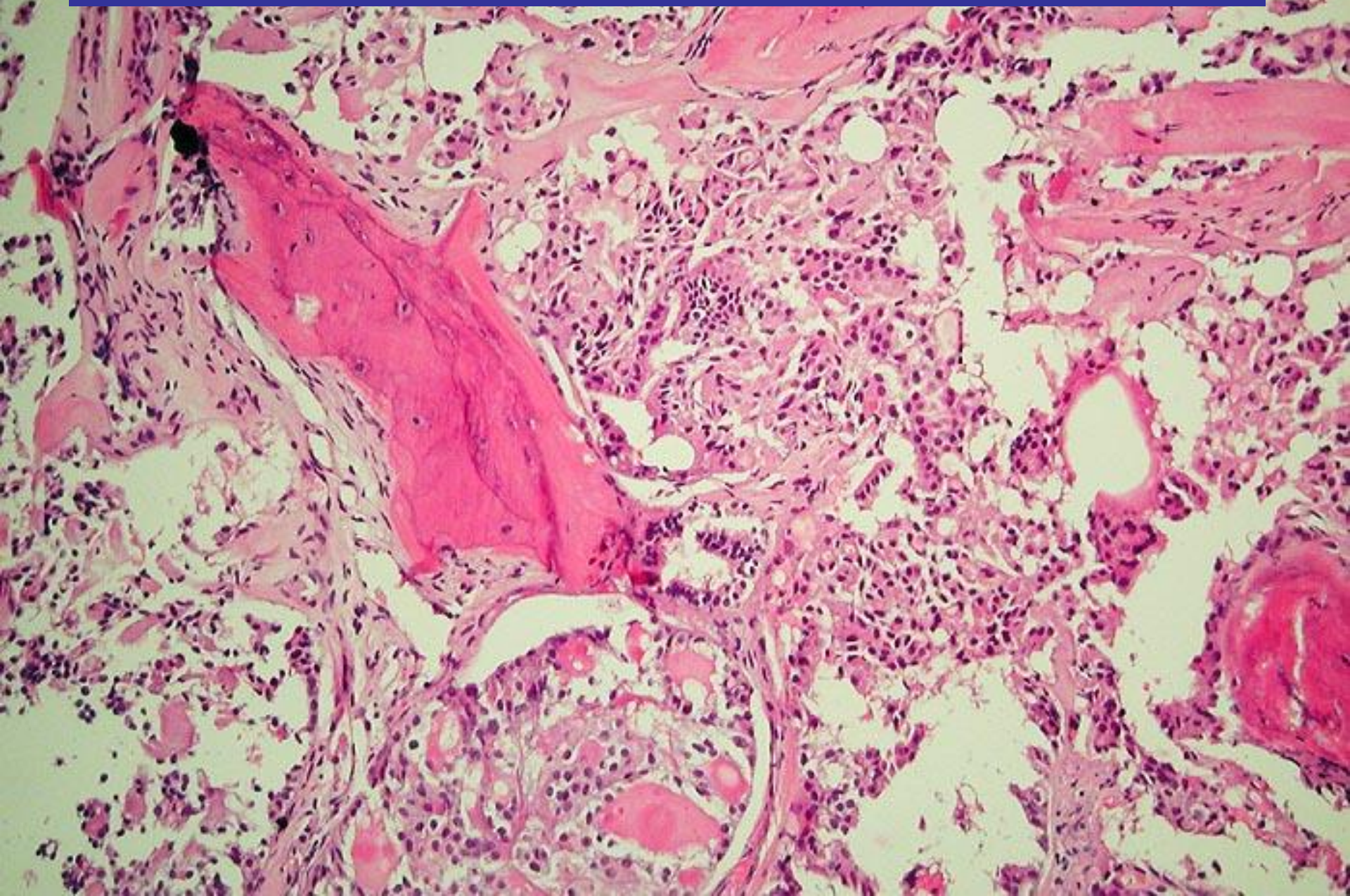
Carcinoma anaplàstic

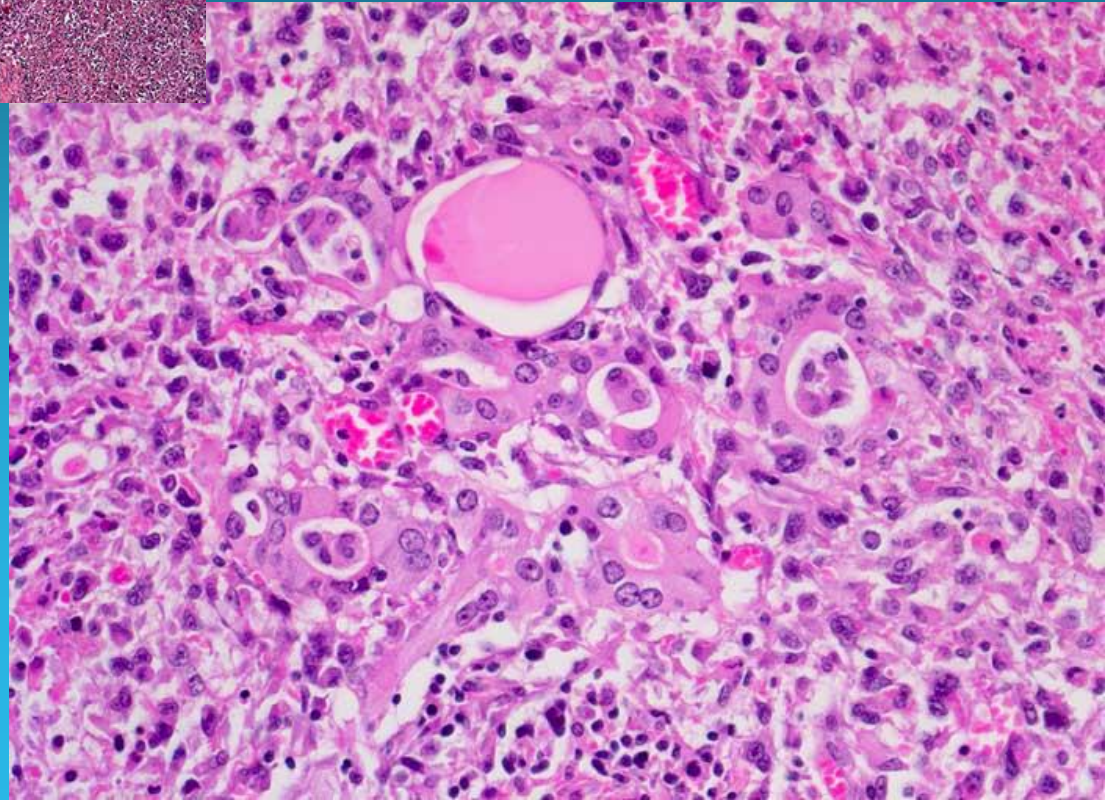
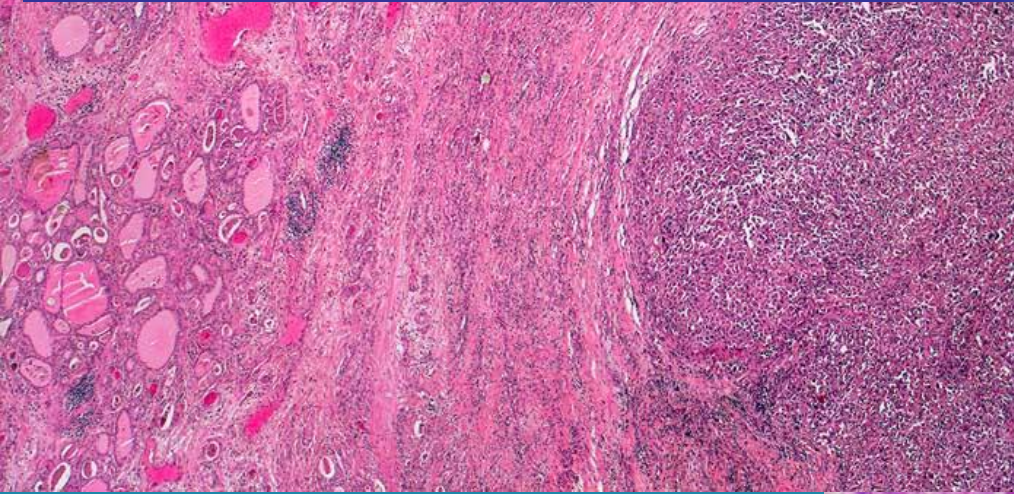
Carcinoma anaplàstic

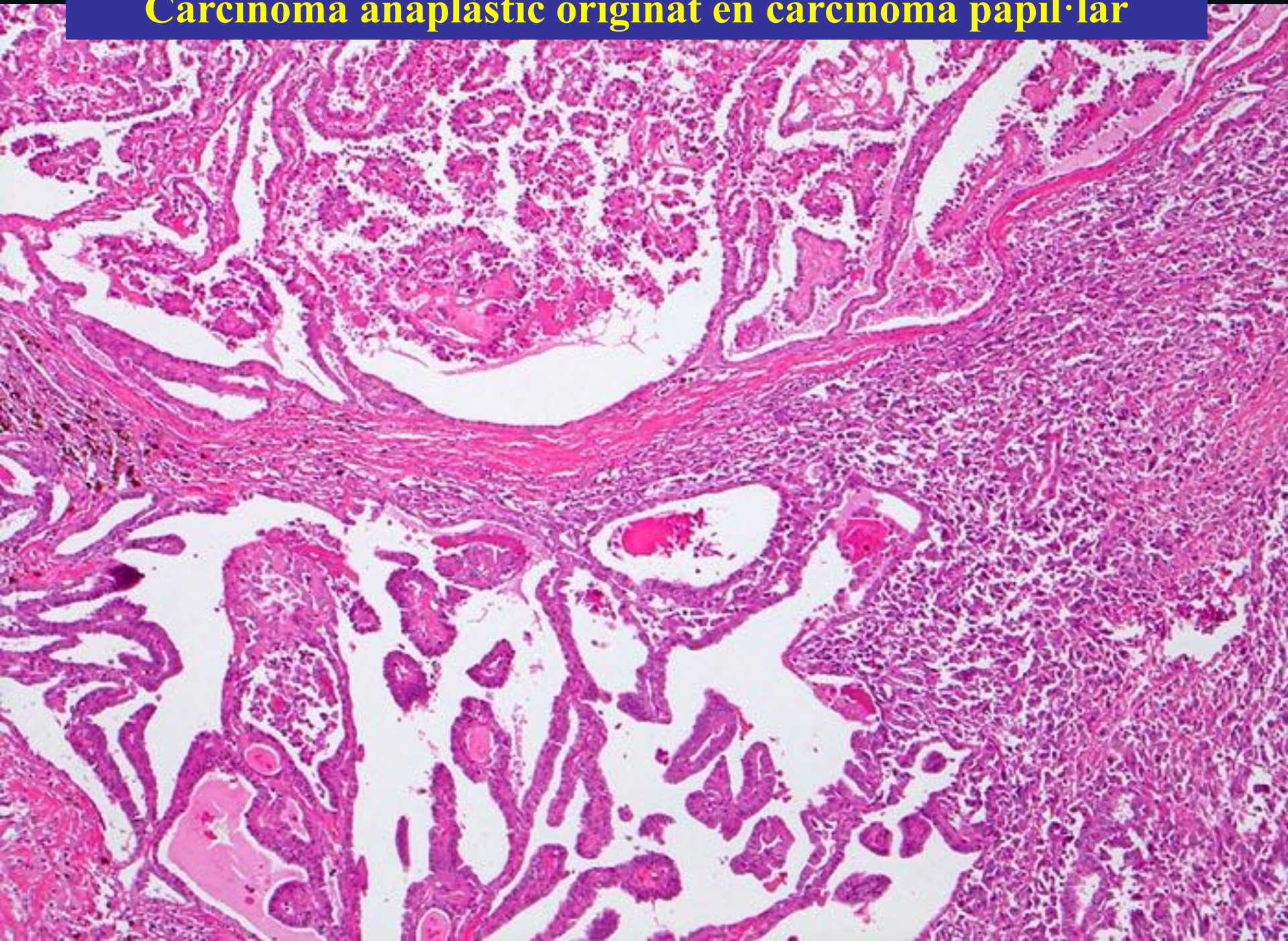
Carcinoma anaplàstic

Carcinoma anaplàstic amb àrees fol·liculars

Carcinoma anaplàstic originat en carcinoma papil·lar

Carcinoma medul·lar

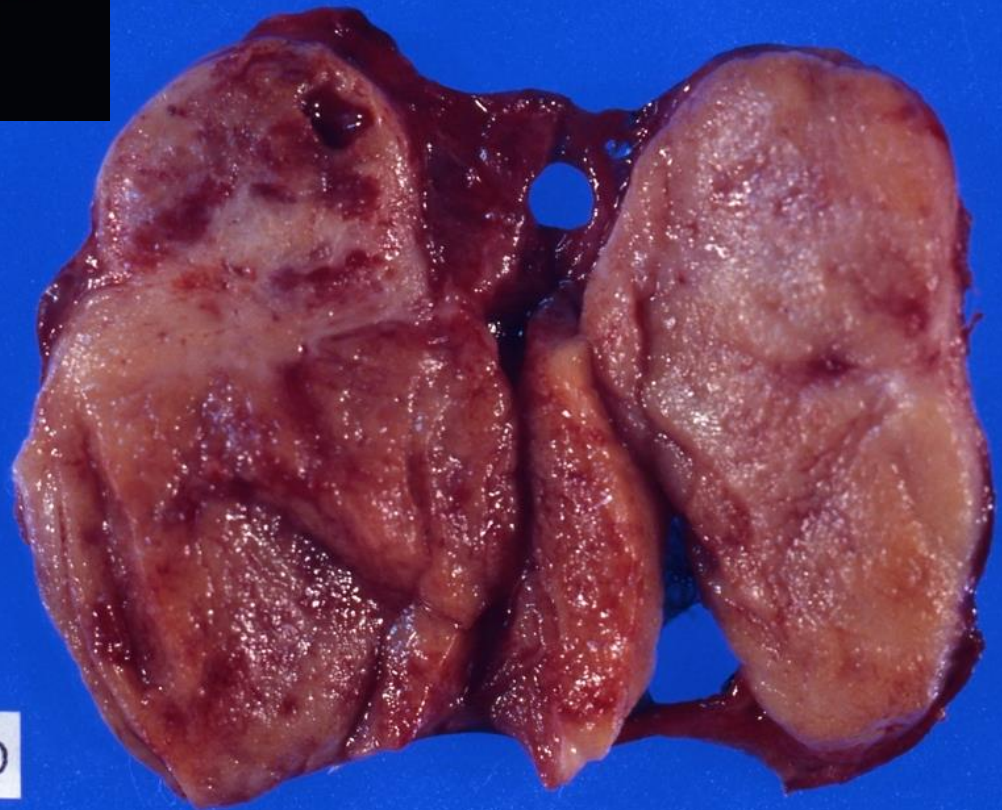
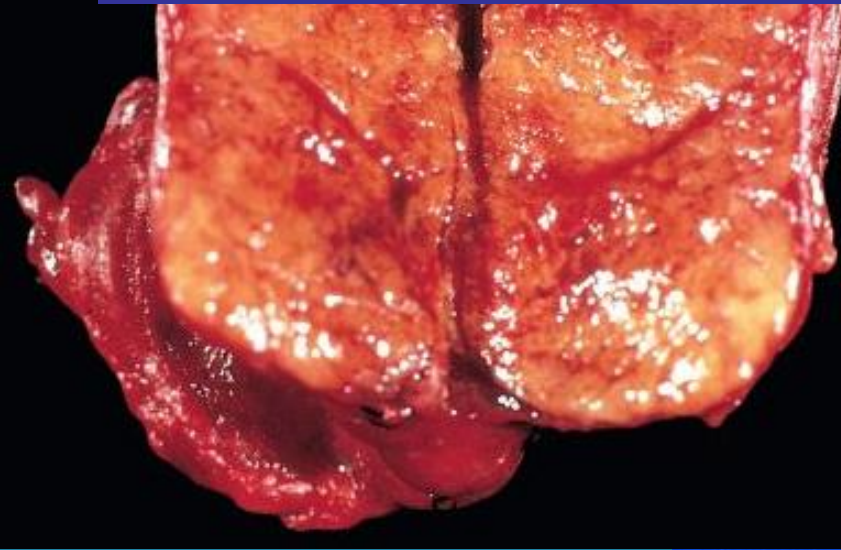
- Deriva de les cè·l·lules **parafol·liculars o cè·l·lules C** i, per tant, produeixen calcitonina.
- Poden ser esporàdics (70%) o aparèixer en el context d'una síndrome de neoplàsia endocrina múltiple (**NEM 2A o 2B**) o com tumors familiars (carcinoma medul·lar de tiroides familiar).
- Els tumors associats a NEM apareixen en xiquets o adults joves.
- Les mutacions del **protooncogen RET** estan relacionades amb l'etiologia.
- Els **esporàdics** solen ser nòduls **únics** i els **familiars** solen ser **múltiples i bilaterals**.
- Al tall solen ser de coloració grisenca amb àrees hemorràgiques.

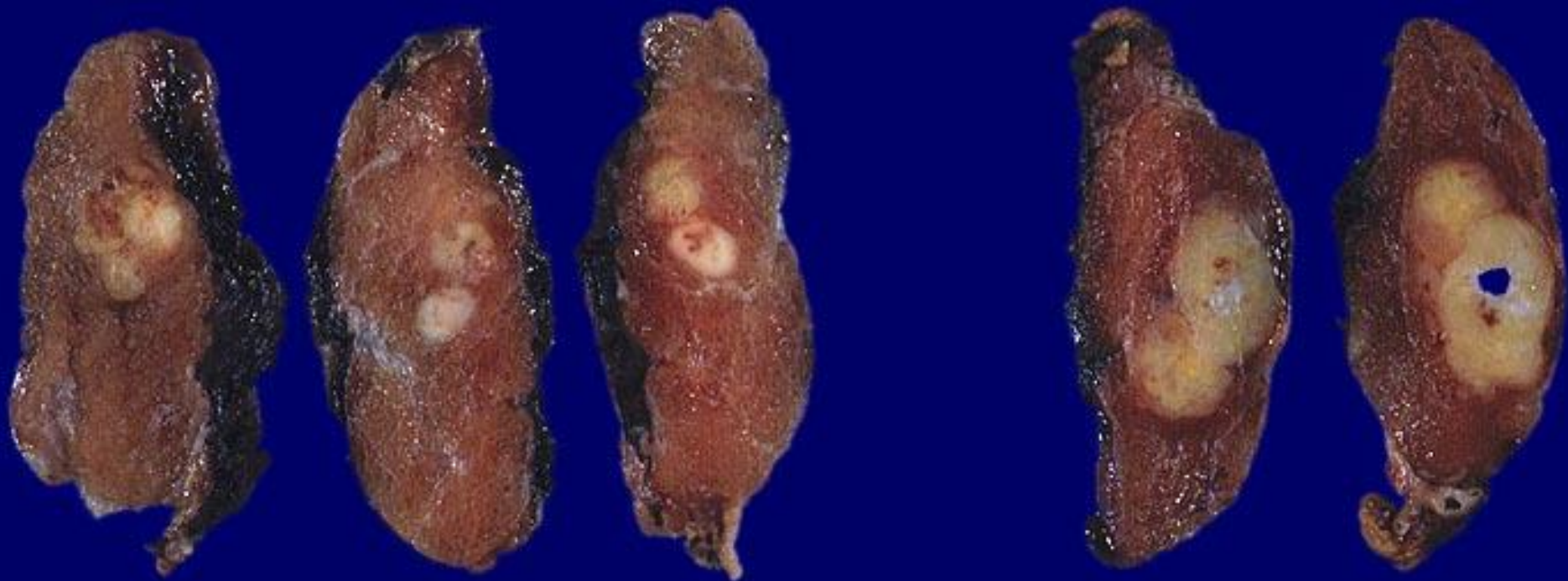
Carcinoma medul·lar

- Estan constituïts per cè·l·lules fusiformes o poligonals que creixen formant nius, trabècules i fins i tot fol·licles. Poden presentar-se en forma de cè·l·lules anaplàstiques menudes similars al carcinoma microcític de pulmó.
- Entre les cè·l·lules se sol observar, en quantitat variable, **material amiloide**.
- **CEA i calcitonina elevades**.
- Ultraestructuralment, presenta **grànuls electrodensos** en el citoplasma.
- En les formes associades a **NEM i familiars**, s'observa **hiperplàsia de cè·l·lules C** en el parènquima no neoplàstic.
- Els CM que apareixen en el **context d'un NEM 2A són més agressius i produeixen metàstasi amb més freqüència que els altres**.
- Es disseminen tant per via hemàtica com limfàtica.

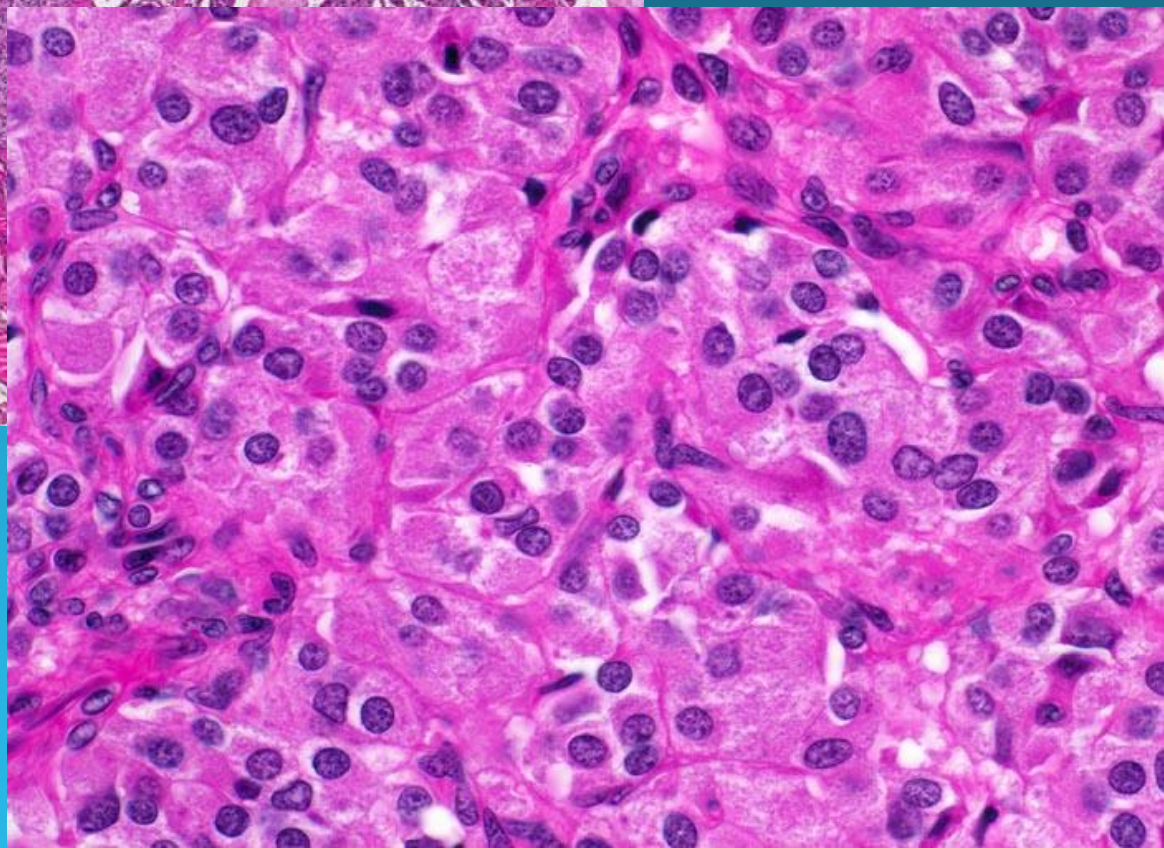
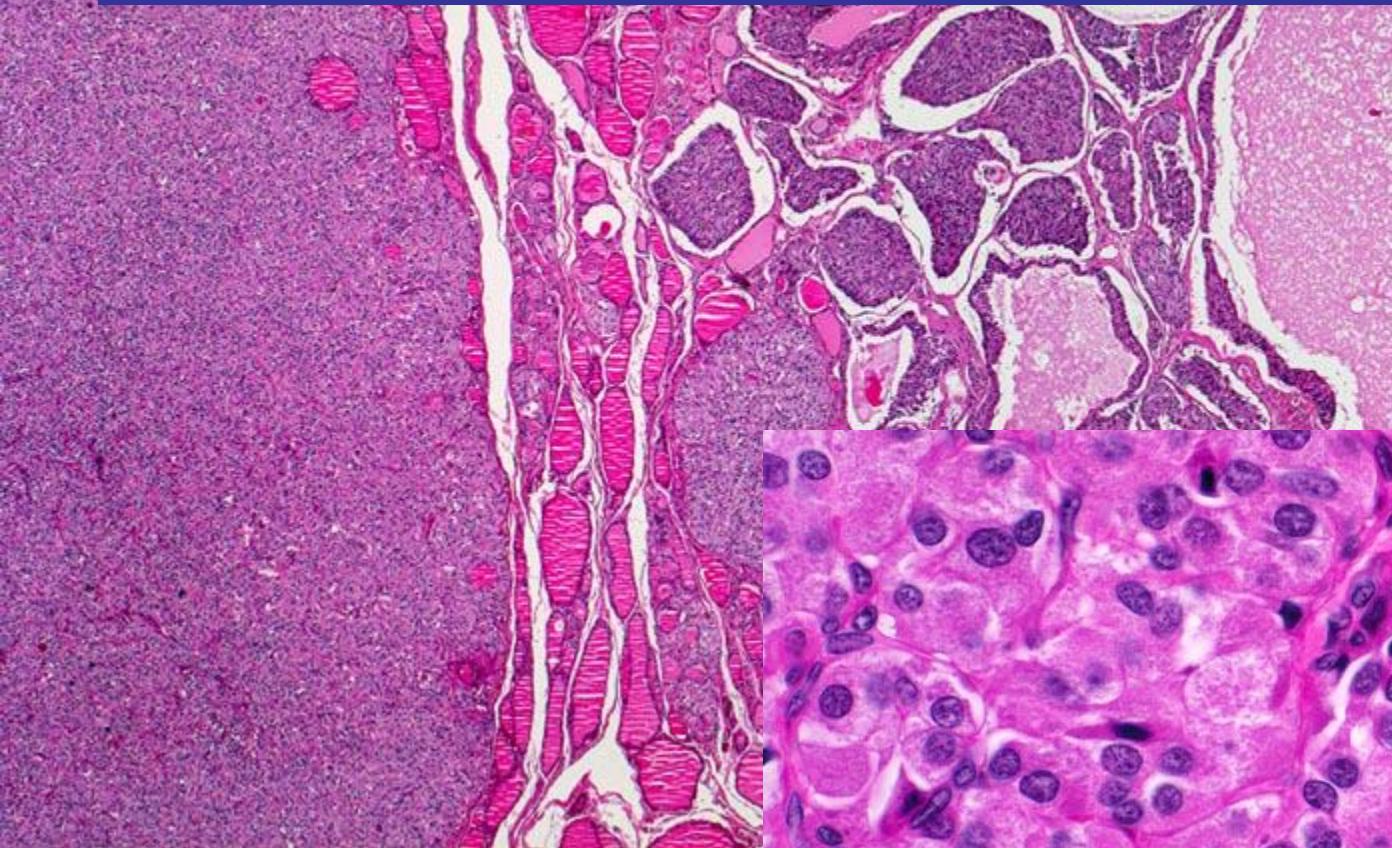
Carcinoma medullar

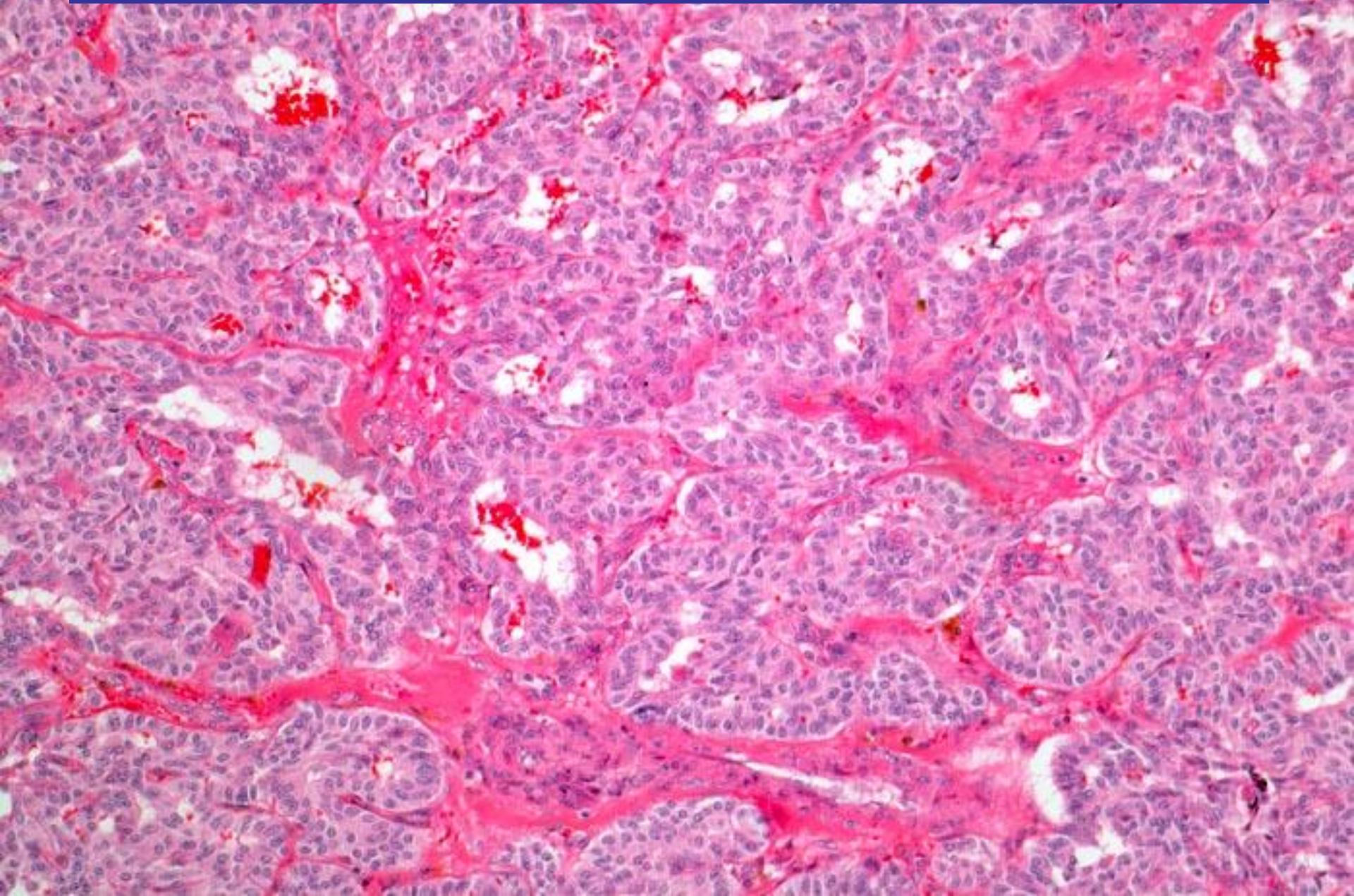
Carcinoma medullar

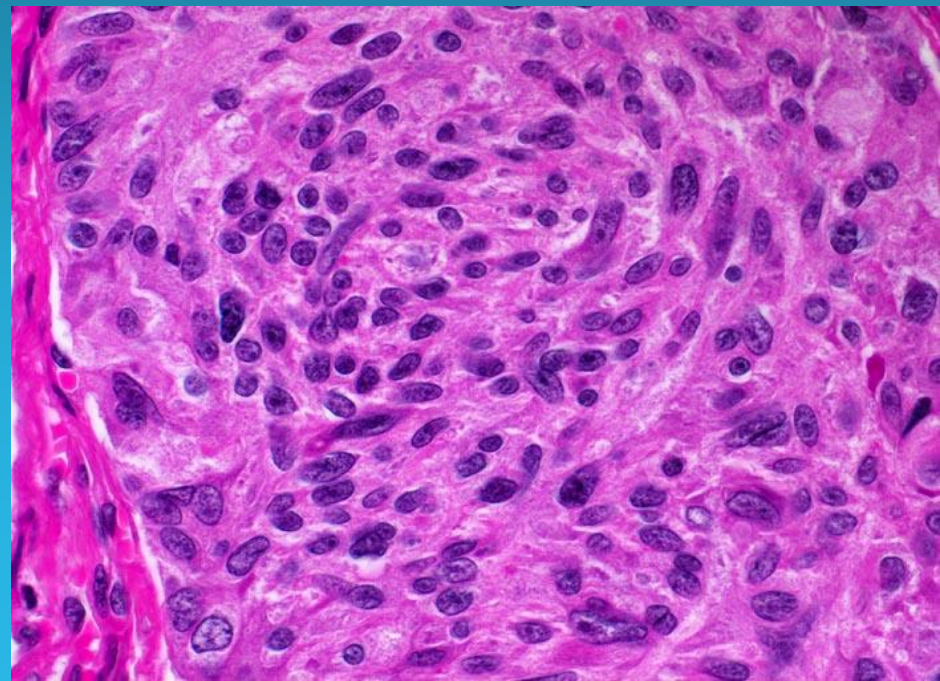
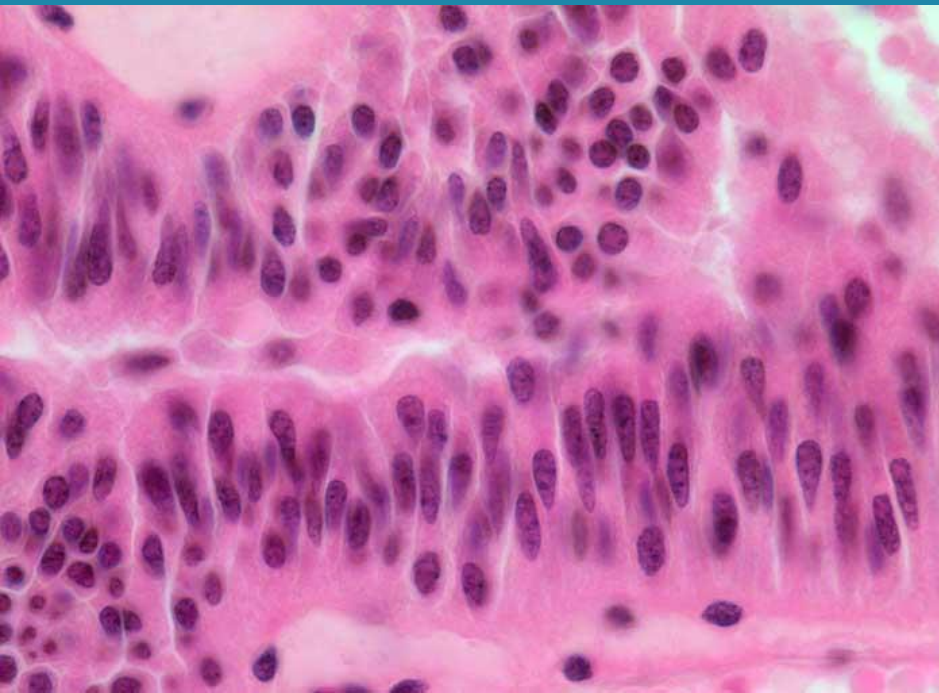
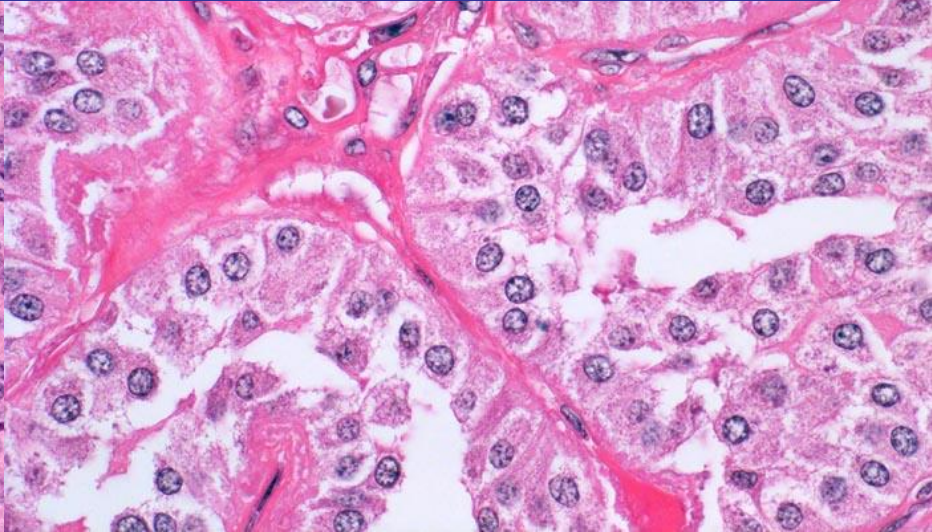
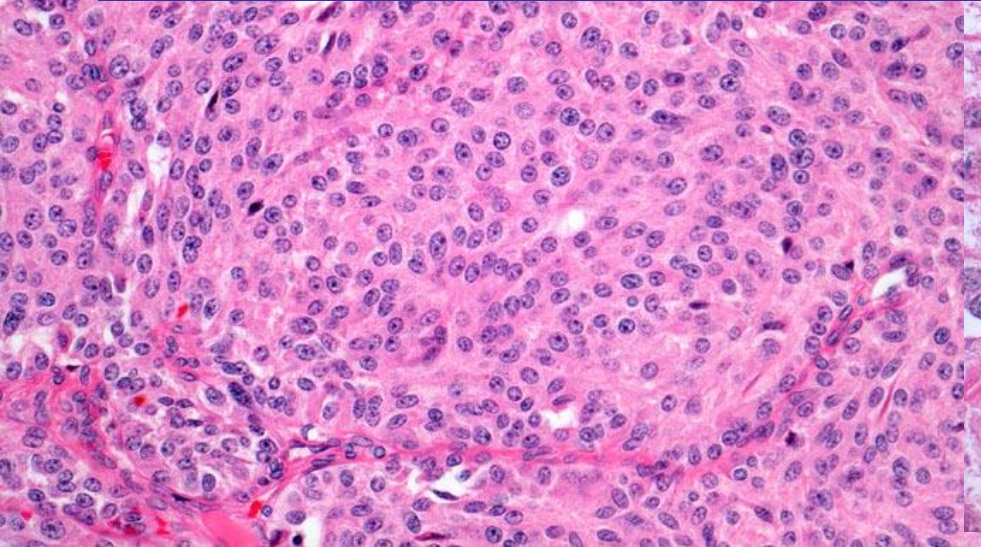
Carcinoma medullar

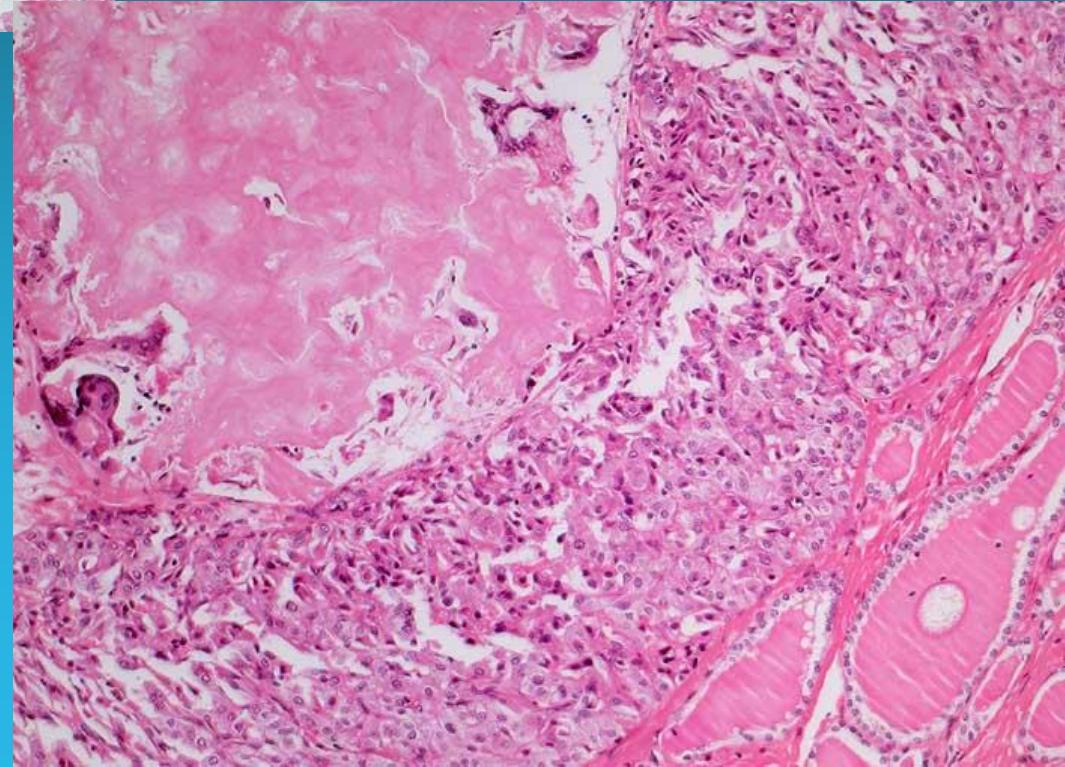
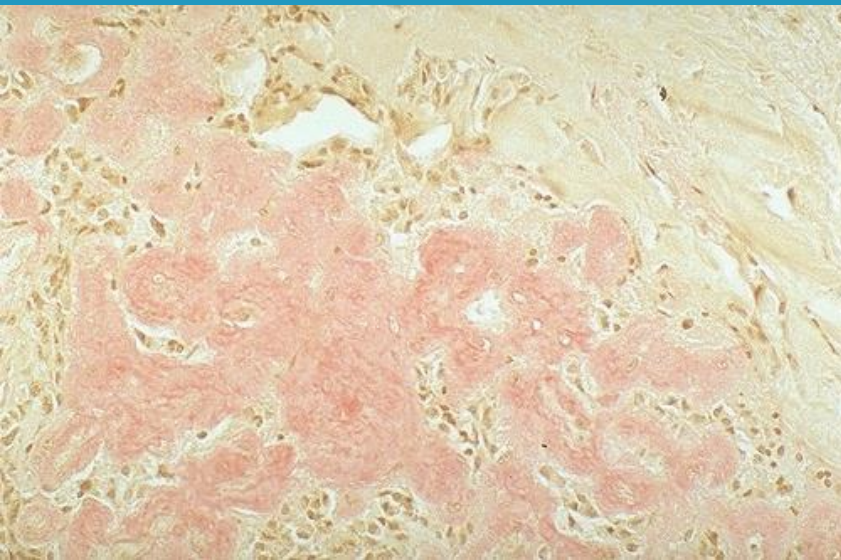
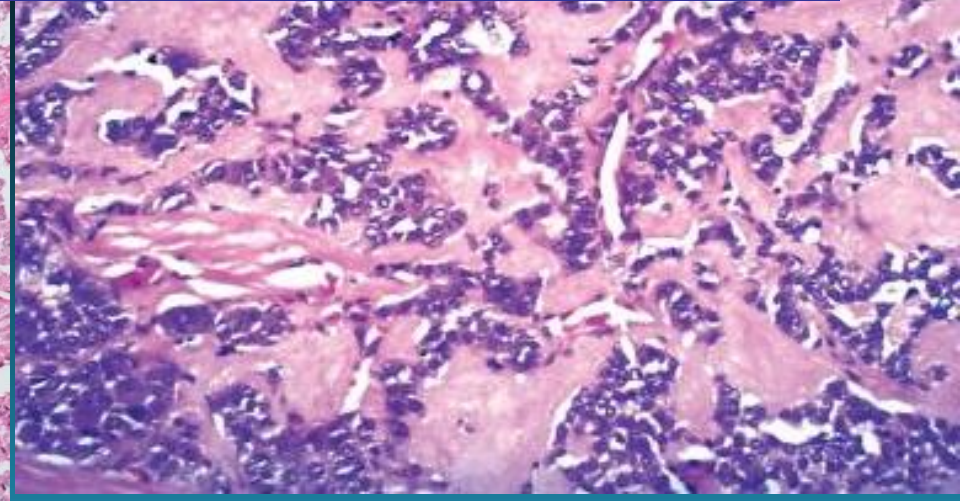
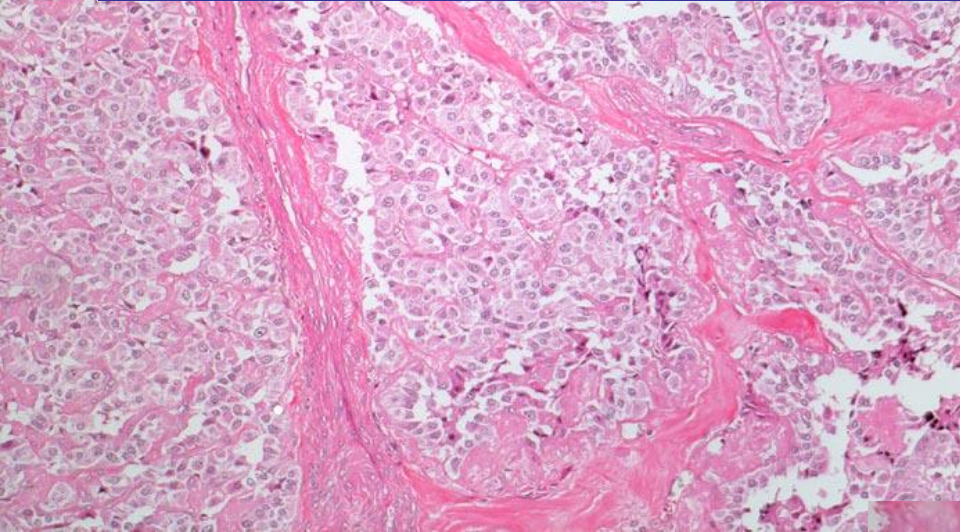
Carcinoma medullar

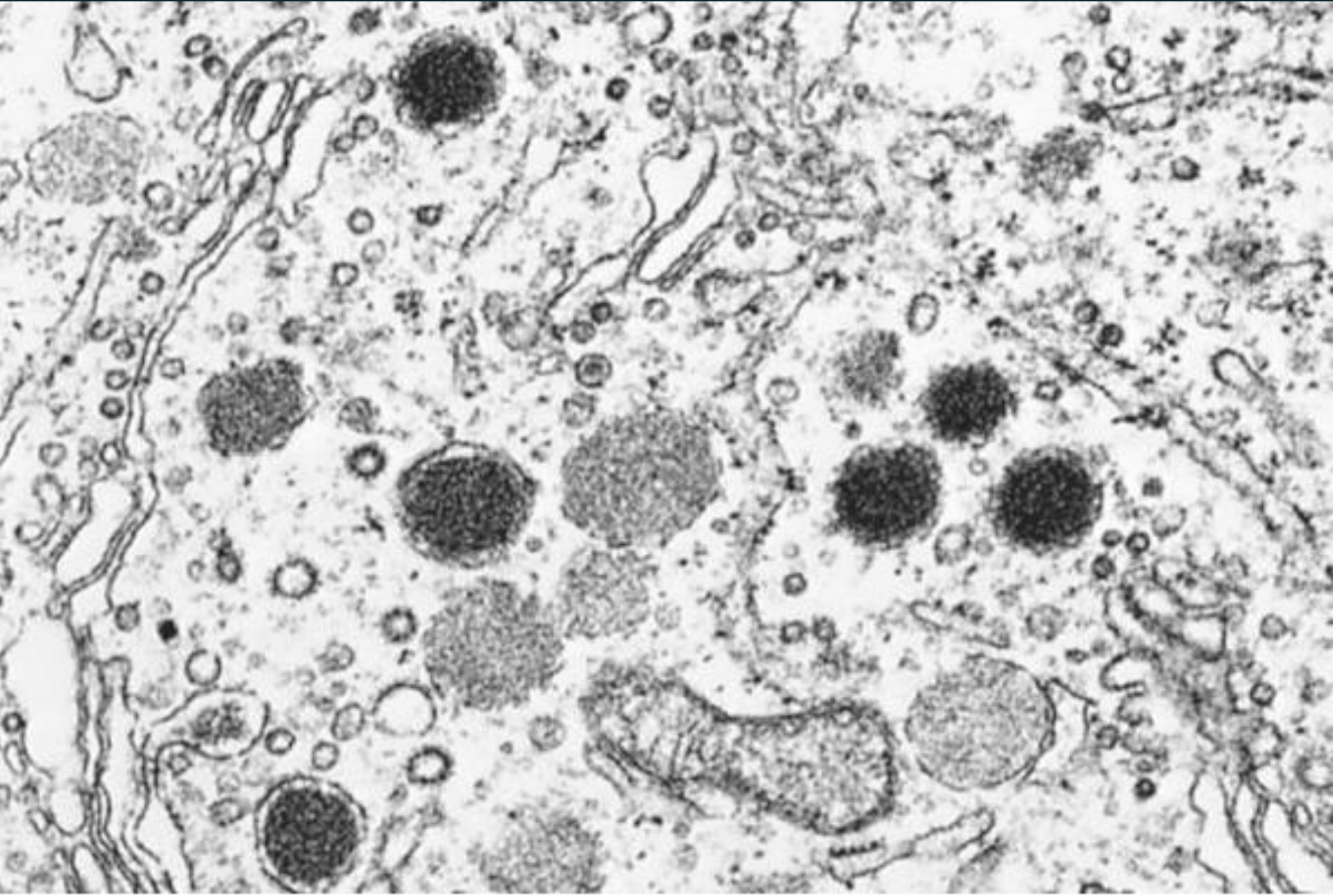
Carcinoma medullar

Carcinoma medullar

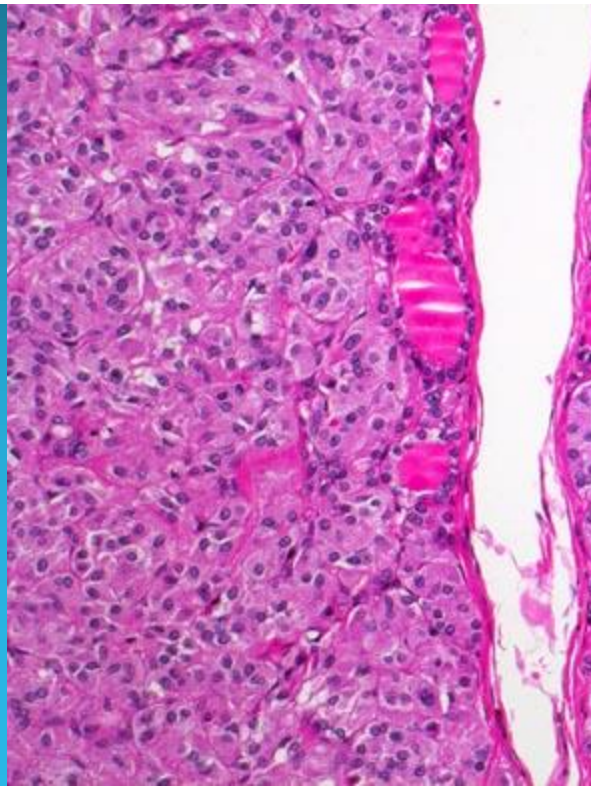
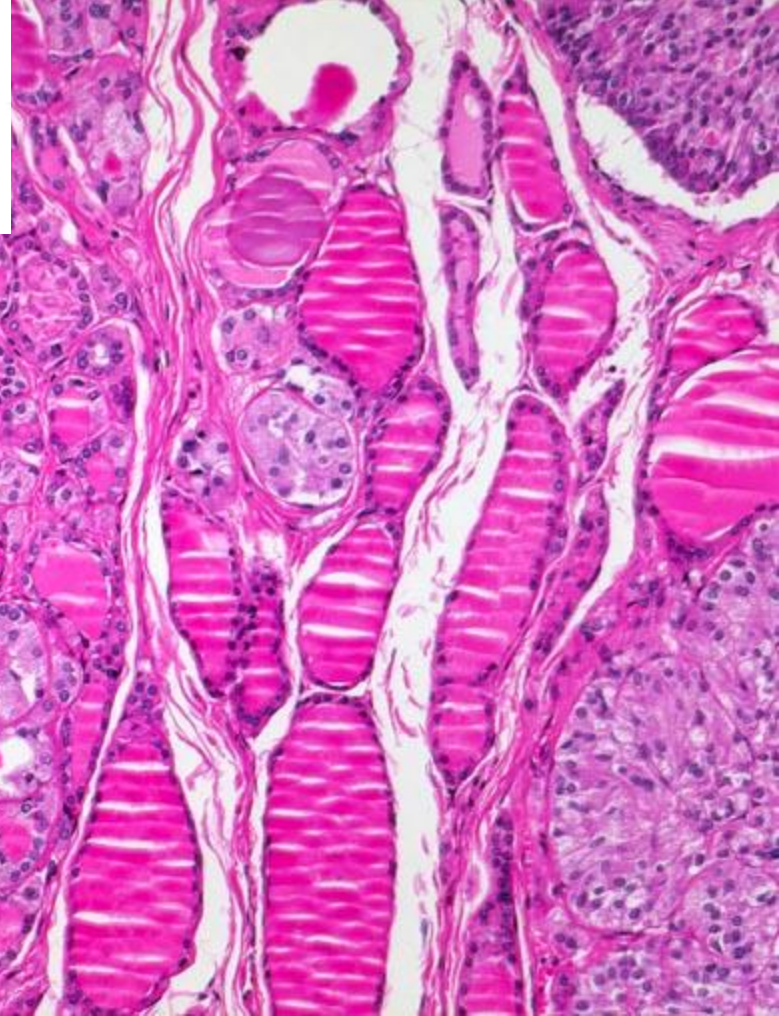
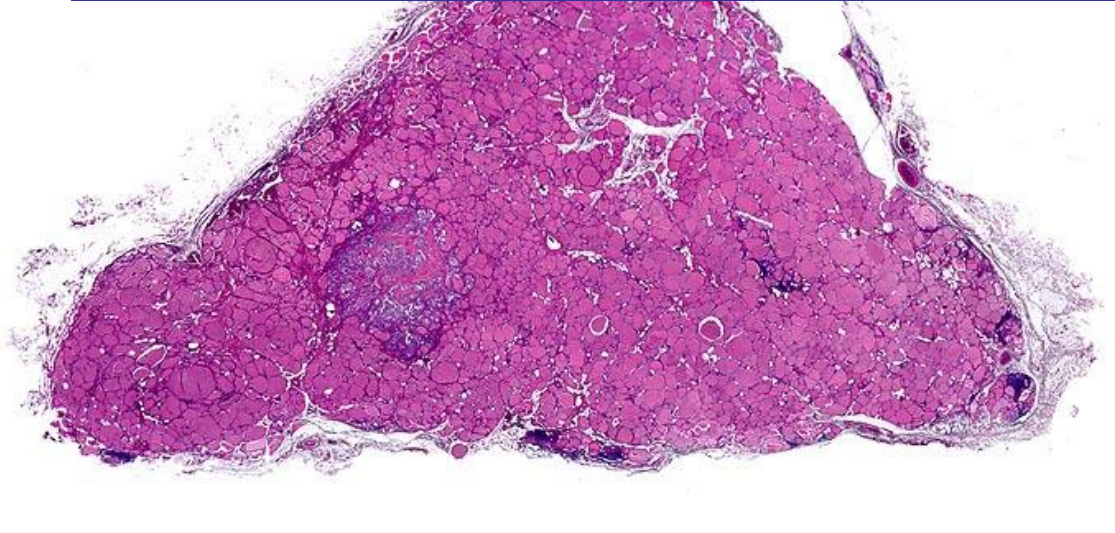

Carcinoma medullar

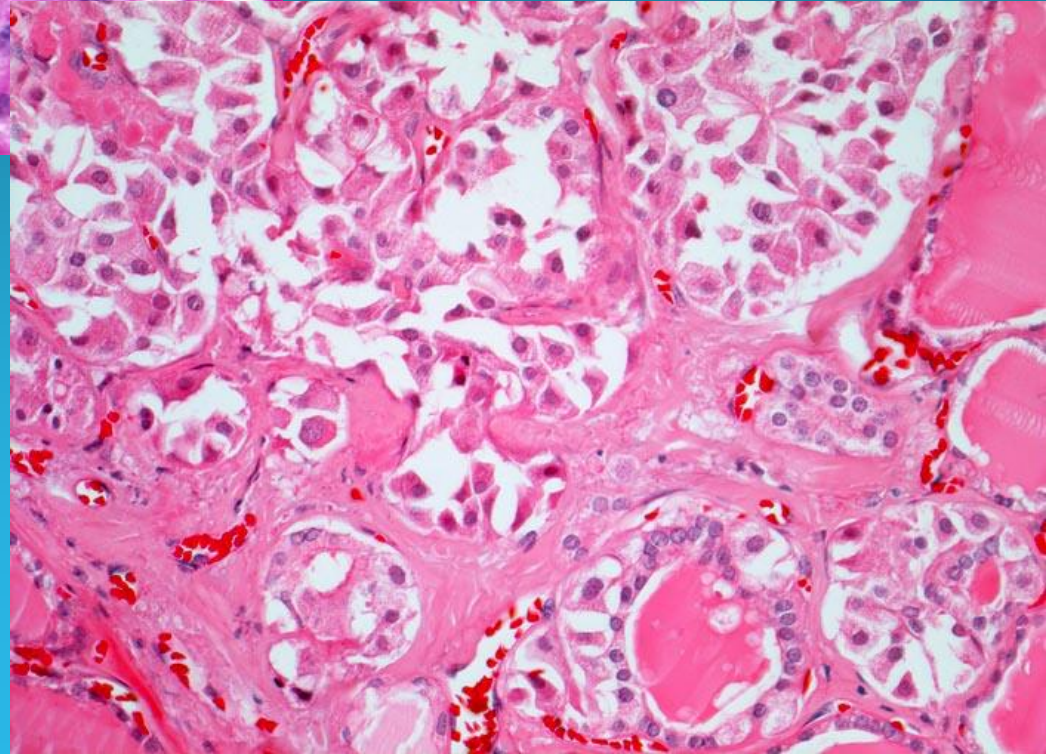
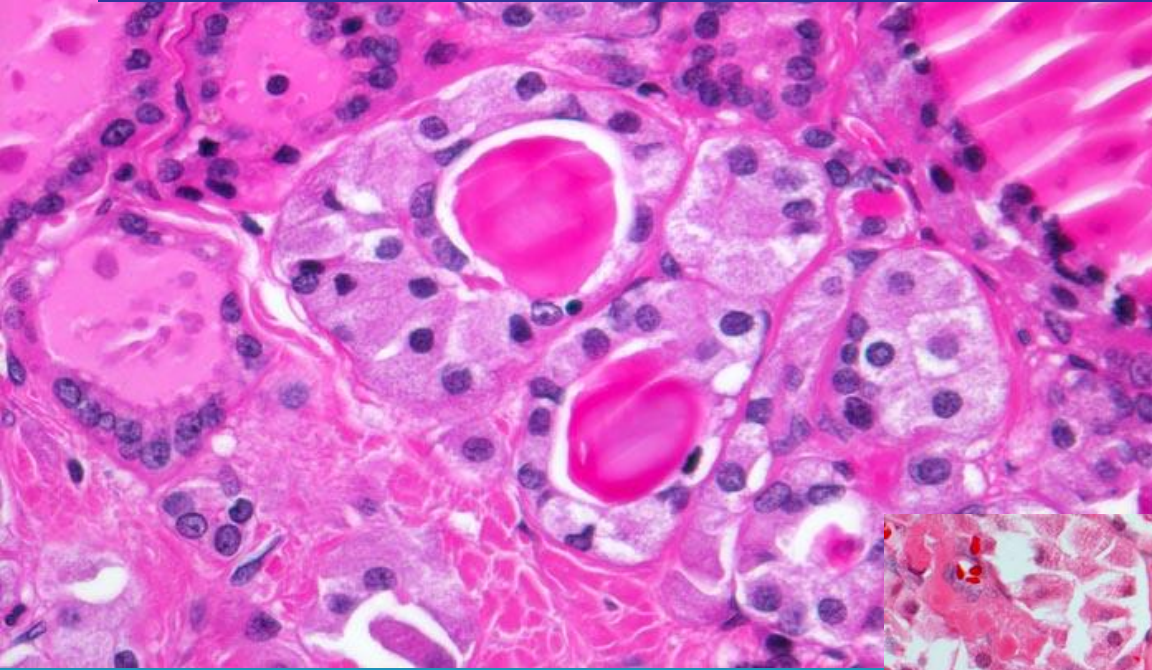

Carcinoma medular asociat a MEN 2A

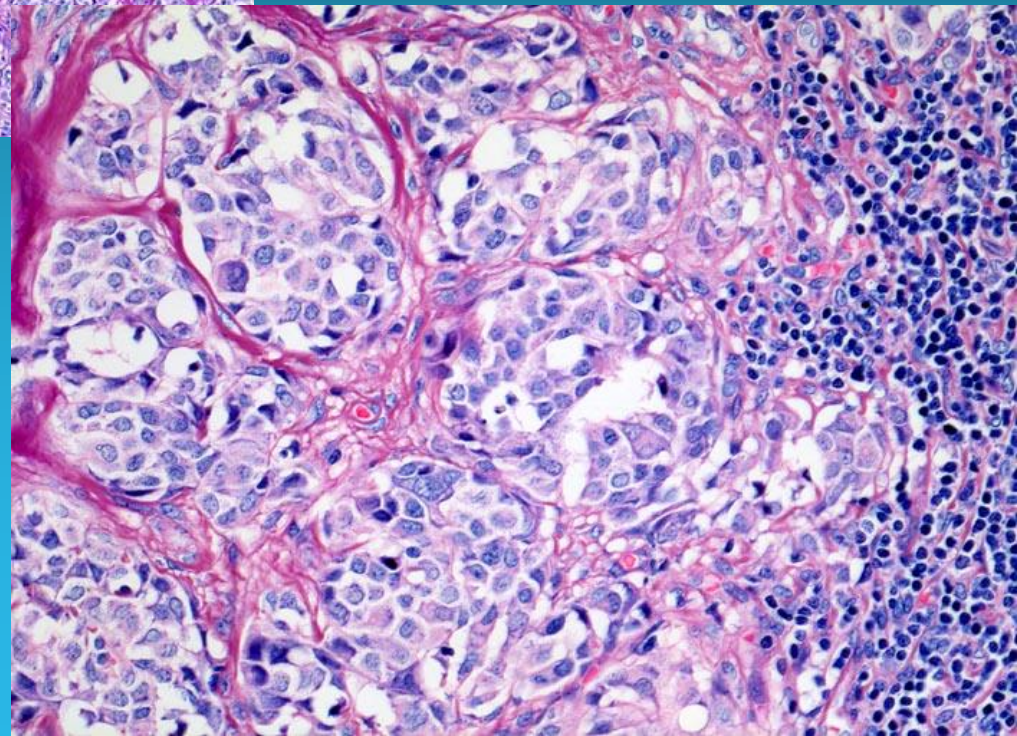
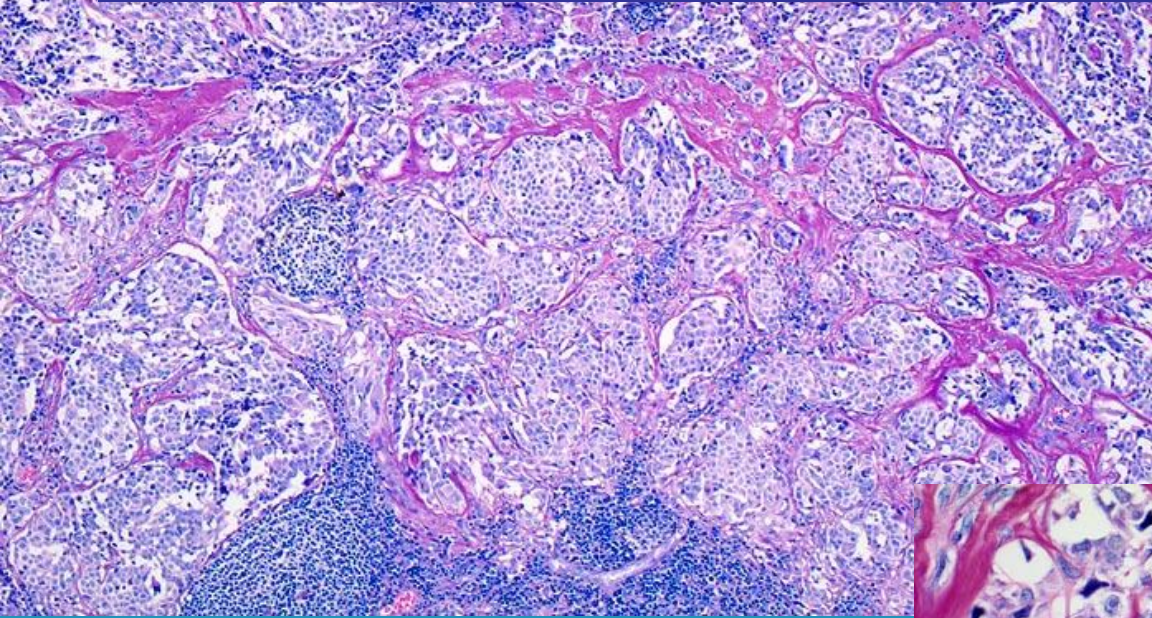

Carcinoma medular associat a MEN 2A

Hiperplàsia de cèl·lules C

Carcinoma medullar: metástasi ganglionar

Notes per a casa

- La malaltia de Graves és la causa més comuna d'hipertiroïdisme endogen. En aquesta malaltia, la tiroide es caracteritza per hipertròfia i hiperplàsia difuses dels fol·licles i infiltrats limfoides.
- La tiroïditis de Hashimoto és la causa més freqüent d'hipotiroïdisme en regions en què les concentracions de iode són suficients.
- La t. de Hashimoto és una malaltia autoimmune caracteritzada per la destrucció progressiva del parènquima tiroïdal.
- La tiroïditis limfocítica subaguda es produeix sovint després de l'embaràs (tiroïditis postpart). És indolora i també autoimmune.
- La tiroïditis granulomatosa de De Quervain remet de forma espontània i sol ser secundària a una infecció vírica. Es caracteritza per dolor i inflamació granulomatosa en la glàndula tiroïdal.

Bibliografía

- ▶ Kumar, V., Abbas, A. K. i Aster, J. C. (2013). *Robbins. Patología humana (Student Consult)*, 9a ed. Ed. Elsevier.
- ▶ Rubin, E. (2006). *Patología estructural. Fundamentos clínico-patológicos en medicina*. 4a ed. Ed. McGraw-Hill Interamericana.
- ▶ Buja, L. i Krueger, G. (2006). *Netter. Anatomía patológica*. 1a ed. Ed. Masson.
- ▶ Pardo-Mindán, J. (1997). *Anatomía patológica*. 2a ed. Ed. Mosby-Doyma.

GRÀCIES!